Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Legendae et Genealogia- Cod. Lichtenthal 6

Hedwig <Schlesien, Herzogin>

Lichtenthal?, [2. Hälfte des 14. Jh. und 1. Hälfte des 15. Jh.]

urn:nbn:de:bsz:31-33951

Visual Library

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Jhesus Maria Johannes

Das buech gehort der Erwirdigen hochgebornen fürstin frauwen
frauwen Marien geborn Marggreuin von baden etc vnd Ept[illegible]
des loblichen Gotzhus liechtenntal dey Buern ge[illegible]
Jhrer genedigen frauwen

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

Incipit prefacio miracula devote
beate hedwigis quondam du
cisse Slesie:

Splendoris eterni genitor
luminisque indeficiens do
minus deus omnipo
tens novissime diebus
istis eodem filio suo illuxit
mundo viciorum tenebris ob
nubilato iam sanctam novo quo
dam lucis sue radio clarius
illustravit dum beatam hedwi
gim veluti ardentem facem
illi exhibuit et ut preclaram
lucernam super candelabrum
posuit ad lucendum pulcher
rimis virtutum meritis et sancte
conversacionis exemplis om
nibus in sancte matris ecclesie
domo existentibus. Ipse enim
pater misericordiarum sicut e
am in vita mirabiliter sanc
titatis privilegio extulit sic
ipsam quoque in morte inesti
mabili decore et miraculorum pro
digiis exaltavit prout infra
plenius innotescit. Nam ad
dei gloriam et ad edificacionem
audiencium devocionemque
fidelium excitandam ad lau
dem quoque ipsius sancte in subsequen
tibus exprimuntur seriosius o
pera eius meritoria et exercicia
virtuosa atque miracula que
propter eius merita operari
dignatus est altissimus secun
dum quod ea diligenter ex
aminantes diligentissime con
scripserunt et conscripta fideliter
summo representaverunt pon
tifici hii qui fuerunt examina
tores predictorum a sede apostolica
deputati ut habetur infra in fi
ne rubrice de miraculis im
minente canonizacione ipsi
us. Que scripta in trebnicensi
cenobio reservata dum stu
diosius relegissem cum illis
sepius contuli qui dicta facta
que noverant istius negocii
et sic certa materia habita pro
bate veritatis seriem stilo
simplici prosequens quanta
potui diligencia simul iun
gere studui ea que de eo tem
pore miraculi gene erant:

uitem diffusius consignata. Preterea frater engilbertus ordinis cysterciensis in sua compilacione de hac sancta posuit quedam notabilia que ut in suis uidebitur locis addidi supradictis et rubricis appositis preteritos tytulos et capitula distinxi singula de quibus posttractabitur ut quis quod de qualibet hic posita materia uite voluit facilius valeat invenire agitur autem ¶ Primo de conversacione eius in etate puerili et tempore matrimonii et amore continencie ¶ Secundo de humilitate ipsius ¶ Tercio de eius paciencia ¶ Quarto de austeritate vite eius ¶ Quinto de deuocione eius et deuocione ad deum ¶ Sexto de operibus misericordie et pietate eius ad proximum ¶ Septimo de miraculis que perpetravit multa sua ¶ Octavo de spiritu quem habuit prophetie ¶ Nono de transitu eius et miraculis factis tempore mortis ipsius ¶ Decimo de miraculis que contigerunt post mortem eius ¶ Undecimo de canonizacione et miraculis tunc factis ¶ Duodecimo de translacione et de hiis que facta sunt tempore translacionis miraculis et sollempniis aliis

Incipit vita beate Hedwigis et primo de conuersacione eius in etate puerili et tempore matrimonii et amore castitatis et continencie.

Hedwigis iam in celis beata in terris de stirpe generosa progrediens nobilis quidem erat secundum corporee propagacionis originem. moribus autem elegancia fulgens et polles honestatis decore longe fuit nobilior animo ac tamen multo laudabilior erat generositate preclara. Animarum pullulancium gratiarum et donorum sibi superinfusa diuinitas magnificabant in ipsa altitudinem generis et natalium ipsius magnificencia

Secund

pciet patie

graciosiorem reddebant in ea
sublimatam virtutibus no
bilitatem atqꝫ pulcritudine
mentis. Hec vnicꝫ magnifi
ci principis bertoldi march
ionis badensis comitis tyro
lensis atqꝫ ducis meranie
filia. matrem habebat noīe
agnetem nō minus secdm
dignitatem seculi nobilem
ut pote de marchionum ori
entalium prosapia preuntē
filiam scilicet marchionis
orientalis et comitis de roch
lechꝫ bedonis filij conradi
marchionis misnensis et
lusacie et de lantesberch vn
de ipsa filia tanquam no
bilissime arboris fructus
egregius et electus bonita
tis sue saporem temporis di
uturnitate non perdidit ym
mo diuinis ad fructum be
nedictionibus postreis in xpo
degustandū pro consolacōis
gratiam conseruauit. Ista
namqꝫ puericia cor gerēs
senile satagebat leuitates

vitando bonos assuescere
mores et insolencias fugere
iuueniles. Fouendo quoqꝫ
innocencie vite mundiciam
honestati semp et discipline
dabat operam diligentem.
In omnibꝫ hijs et alijs operi
bus suis preter homines quos
sibi deputatos a progenitori
bus suis ad bonorum infor
macōnem morum rectores
habebat eruditorem huic
spiritum sanctum qui ab infancia ip
sam timere deum docuit et ab
stinere ab omni pctō ita ut
mundā seruaret animam
suam ab omni concupiscencia.
Unde numquā cum luden
tibꝫ reprehensibiliter se mis
cuit neqꝫ cum hijs qui in le
uitatibꝫ ambulabant par
ticipem se prebebat. Nam in
etate puerili in claustro ty
rocinio sacras literas didi
cit. quarum studio et tem
pus iuuentute expendit
utiliter ac earum intellec
tu postmodum consolacōis

interne et deuocionis hausit
graciam affluenter. Quatuor
germanos tres uero sorores
germanas habebat quarum
una philippo regi francie
nupsit altera andree regi
ungarie in coniugio exti-
tit copulata de qua nata est
illa laudabilis et nunc iam
gloriosa in celis beata elyzabeth
langrauia thuringie cuius
in marburch corpus sanctis-
simum requiescit. Tercia uero
fuit abbatissa sanctimonialium
ordinis sancti benedicti in
kyczingo franconie monas-
terio supradicto. Unus fratrum
eius bertoldus aquilegien-
sis patriarcha extitit. Alter
scilicet ekebertus babenb-
ergensis episcopus fuit. Reliqui duo
ottho uidelicet et henricus
secularis milicie dediti patri
successerunt in dominio. Ipsa
autem famula domini hedwi-
gis habens etatis annos
duodecim magnifico prin-
cipi henrico duci slesie et

polonie matrimonialiter
iungebatur. Hunc uaque
nobilem uirum ut altera
sarra in timore domini non
cum libidine consensit susci-
pere. Nam in contrahendo
matrimonium illud suorum
potius progenitorum quam
propriam uoluntatem credi-
tur impleuisse ut ex post facto
constare sufficientissime po-
terit. dum tam notabili se
continencie loco strinxit.
Coniugali enim uinculo al-
ligata studebat secundum doctri-
nam apostoli honorabile con-
nubium et thorum immacu-
latum in omnibus custodi-
re leges ac iura matrimo-
nii pro posse conseruare.
Filiorum quippe generacio-
nem eternam salutem conse-
qui sperans deo nichilomi-
nus castitatis amore pla-
cere desiderans quantum
pro tempore licuit de mariti con-
sensu se lege continencie
uinciebat. Mox enim ut

se concepisse sensisset reue
renter cum thoro deinceps
abstinuit et ab eius copula
usque post completionem pu
erperii separata pinansit. Se
cus sancte legis et honeste
consuetudinis obseruanciam
inchoauit a prime prolis
sue conceptu qua grauida
fuit cum eis annorum tredecim
et tredecim ebdomadarum:
nec eam destitit obseruare
usque ad tempus illud quo
desiit parere. Trium namque
filiorum boleslai scilicet co
nradi et henrici ac trium fili
arum agnetis sophie et ger
drudis mater effecta ad
plenarie statim se castita
tis contulit celibatum. Hunc
quoque modum in matrimonio
continendi sanctam a sancta
matre ecclesia quoscumque po
terat instruebat. Precipue
dominam annam nurum suam
hanc legem docuit obser
uare ex speciali affectu et se
ipsam dum de hoc eam in
struxit ei posuit in exemplum.
O quam felices sunt matrone
matrimonialibus adhuc in
culis subiugate si huius te
state femine imitari conant
exemplum que non solum
ut predicitur concepta sobo
le continenter deinceps uiue
studuit uerum etiam saluta
ribus consiliis et exhorta
cionibus suum ad hoc genio
sum maritum icies ut
una secum uoluntarie con
tinenciam obseruaret sin
gulis annis per totum aduen
tum et per quadragesimam omnibus
diebus quatuor temporum et sex
tis feriis in sanctorum uigiliis
ac sollempnitatibus eorundem
et in diebus dominicis. Non enim
reputabat gratam esse ne
uersacionem satis exhibitam
nec deo acceptam fore ieiuni
um quod cum oblectamentis
carnalibus celebratur. Prop
terea ipsa cum consorte su
o sepe per mensem et quandoque
plus aliquanto uero per duo

ebdomadas quamuis tempore
suo uno simul iungerentur
in lecto a carnali copula pe-
nitus abstinebat. ¶ De tam
sancta ergo radice et sancti
sunt rami progressi de bona que
arbore bonus fuit et fructus.
Soboles quippe quam isti
beate genuere parentes domini
colere studuit et cultum di-
uinum pluribus ampliauit.
Nam filius eorum dux Hen-
ricus patri succedens in do-
minio. uir utique deo deuo-
tus et honorum patrator ope-
rum extitit. Qui ut fidelis
ac strennuus miles christi
tartaris pro populo dei constanter
se opposuit fusoque sanguine
suo. anno domini m°. cc°.
xli°. quinto idus aprilis
mortem suscepit. Filia uero
domina gerdrudis piorum
parentum imitata uestigia
non quidem in coniugali sed po-
cius in uirginali puritate
intra ordinem cysterien-
sium domino seruiebat.

Et quia felices hii coniu-
ges deuota mente taliter
uirtuoso castimonie exer-
citio deo docente instabant
continue et sanctificabant
prius mundiciam corpora
sua ad maiora tandem per-
uenire meruerunt diuine
gratie incrementa ita ut uno
animo parique consensu cum
episcopali benedictione sollemp-
ni ad continenciam se perpe-
tuam obligarent. Spiritu
namque domini confortati
circiter triginta annos a
thoro carnium diuisi dux-
erunt celibem uitam et casti-
tatis pulcritudine mirabi-
liter exornatam. In omni
autem isto tempore ipsa christi fa-
mula summo preualebat co-
namine ne ipsius qui cu-
iam pluribus innotuerat
et frequencius declarabant
multis prestitis euiden-
cia signa decore pudicicie
aliqualiter obfuscari con-
tingeret opinione sinistra

in cordibus infirmorum qui de facili
quique sibi assumunt materiam
scandali et velud spinarum a
culei lingua detractionis lace
rant boni operis rosas sibi in
vicinius pullulantes. Maria quoque
propter hoc ipsa devitabat consor
cia atque colloquia ut eum non
adiret nec ei ullatenus loque
retur nisi dum vellet promove
apud ipsum opera pietatis aut
negocia religiosorum sive persona
rum miserabilium expedire. Nec
tamen hoc faciebat alibi quam
in publico loco vel in ecclesia
pluribusque vel ad minus dua
bus honestis personis presentibus
et sepe audientibus verba sua.
Insuper ipsum in egritudine po
situm non visitabat nisi cum
domina Anna nuru sua et cum
aliis dominabus. Ipsa quoque
dum esset in rebus frequenter
in dormitorio cum sororibus
quietis sue commodum habuit
cum propter devocionis sedu
lum studium cum propter ho
nestatis exemplar mundi

us consonendum. Et quam i
se diligenter excoluit in aliis
quoque bonam famam studio
suis conservavit. Nam religi
osis ad se venientibus frequen
ter de quieto et honesto provide
bat hospicio ubi extra tumul
tum secularium commorantes
ora loquencium iniqua pote
rant facilius declinare. ¶ Nota
Studebat amica Christi semper
vitam suam sicut coram deo sanctissi
me sic etiam coram hominibus
honestissime conversari. Ho
nestatem enim semper uitebat
ipse familiam in tota curia su
a et precipue suo speciali man
cipatos obsequio feminas
camerarios aliosque officiales
instituit disciplina et bonis mori
bus decoratos. ¶ Detractores Nota
deo odibiles familiares esse
nolebat. Sermones quoque ip
sorum derogatorios duas pariter
interficientes animas loquentis
videlicet et audientis velut
venenum ac morsum serpen
tium et instrumentum dya

plicium abhorrebat ¶ In carne
preter carnem uiuere quia magis
credebat esse meriti et uitam ange
licam ideo ad amandam conseruan
damque castitatem quam ipsa semper
dilexerat a sua iuuentute et dili
gebat tenerrime quotquot et quas
poterat inuitabat Constructo
denique Marpurgensi monasterio pro
curauit ideo multas locari fe
minas et uirgines sacratas ad
seruiendum domino pro corona inef
fabilis glorie in cordis et corporis cas
titate Inter quas suam quoque
obtulit deo filiam Gerdrudim
postea ibidem postmodum abba
tissam. Plures quoque puellas
nobiles genere et quasdam rege
nealopa simplicia preeuntes:
orbatas parentibus ac opibus
destitutas assumpsit in curam Ex
quibus alias induxit in monas
terio ad uirginalem alias uero
iunxit matrimonio ad conserua
dam pudiciciam coniugalem et
ut sic Christo fideliter seruientes il
le centesimum iste uero tricesimum
fructum a domino expectaret Al

quas insuper secum habebat in
duas ieiuniis et orationibus die
noctuque uacantes pro fructu sex
agesimo congregato ¶ Sic
ergo Christi uernula non solum
semetipsam uerum etiam consorte
suum diuino mancipauit ob
sequio Sic pia mater prolem
quam genuit ad laudem domini
dulciter educauit sic benig
na domina familie sue minister
ium deo deuotum cupiebat esse
et gratum. Sic famula dei morum
pulcritudine et honeste conuer
sationis exemplis omnes ho
mines quantum per eam effici po
tuit ad melioris uite studium
prouocauit. Christi namque cari
tate repleta ipsius ad amorem
familiariumque cunctos pungere
affectabat Et quam intus puri
tate conscientie floruit et exteri
us exemplaritatis splendore
clarius radiauit fama no
minis eius crescebat cotidie
et odore bono celsitatis ipsius
opinione preterire os inanie
replebantur Unde non solum

pro dignitate seculi qua pollebat
sed amplius virtutis merito quo
fulgebat habebatur venerabi-
lis et apud religiosos et apud
homines seculares qui eius aut
videntes aut intelligentes opera bo-
na glorificabant omnium creatorem
qui talem tamque preclaram sanc-
te famulam sibi elegit mundoque
in solacium et universe ipsam
exhibuit. Secundo de humilitate eius
Sciens igitur hedwigis
Christi famula hedwigis dei
filium dominum ihesum ad hoc venis-
se in mundum ut homines in terris
non solum verbaliter sed etiam
exemplariter humilitatem do-
ceret. se quantumcumque poterat hu-
miliabat in omnibus illarumque
se conformabat moribus feminarum
que secundum apostolum considerant in
timore sanctam conversationem
suam. Quarum est extrinsecus
non capillatura aut circumda-
tio auri aut indumenti vestimen-
torum cultus sed qui est abscon-
ditus homo cordis in corrup-
tibilitate quieti et modesti
spiritus. Et ideo aliqua iuventute ves-
timenta de scarleto et pannos su-
perflue sumptuosos aut valde sple-
didos non ferebat licet aliquas con-
cessas mundanis satis bonis usa
fuit in indumentis. In quibus ta-
men nec pompam exquirebat
mundanam nec corporis cultum ne-
que molliciem aliquam sed status
sui solummodo decenciam attende-
bat. Subvariorum quoque amic-
tu aut mediocri modesto sibi-
que competenti ornatu in quo ali-
quo tempore ipsam apparere inter
homines contigit cor devotum
et humile nullatenus dereliquit.
In eius ergo capite non crocea
pepla non crispata videbantur
velamina pectusque illius non
monilia aurea circumposita
gemmis nec digitos eius pre-
ciosi anuli decorabant. Omne
enim signum superbie aut vane
glorie abhominabatur cum nes-
ciret nec ferebat illud etiam
tempore iuventutis. ¶ Postquam
vero aliquantulum in diebus suis
processerat et continentie proposito

iam effectum mancipato omnem
seculi ornatum contempnens vestes se
culares et coloratas omnino depo
suit et de panno griseo se ves
tiunt. In sollempnitatibus tamen in
duebantur de simplici camelino.

¶ Desiderans autem in de
vocionis et humilitatis proficere
studio post Christum in spe fervide
exiit extra castra et in tribus (?)
cum paucis de familia transfe
rens ibidem iuxta claustrum domina
rum cysterciensis ordinis servie
bat domino marito adhuc vivente
et sibique in hoc favente et in aliis
bonis actibus annuente et pre
bente consensum. Cum eo tali
us tunc principatum polonie gu
bernabat quo tamen sancte fere
coniugis sue non solum sanctitatis a
mator sed etiam virtutum imi
tator effectus est castitatis et hu
militatis spiritus quas a Christo
ipsa didicerat servicias quan
tum sibi fuit possibile inherebat.
Nam domino inspirante et propriis
sancte [illegible] exhortacionibus ita
quasi monachus factus erat:

non quidem professione vel ha
bitu sed religiosa devocione
cordis et humili spiritu qui in ip
sius operibus relucebat. Con
suetum enim rotundam et barbam
continue ferebat non quidem
longam sed moderatam pilorum pre
cisione decenter aptatam. Propter
quod etiam usque in hodiernum
diem dum eius in aliqua nar
racione fit memoria appellatur
dux henricus cum barba. Hic
quamvis esset princeps mag
nificus adeo tamen ex humi
litate condescendebat paupe
ribus et personis simplicibus
ut eorum si qua sibi aliquando
deferebant munera etiam
parvi valoris et gratanter sus
ciperet ex ipsis humiliter incli
naret plus sibi gratum fore
indicans dum pauper aut
[illegible] rusticus ei sportellam cum
pomis exhibuit quam si dives
maiora xenia obtulisset:
cogitans intra se ut vir pi
us et dives. Mira hic pau
pertatem (?) quem sibi contraxit:

nobis unq3 īcīnu grē obui
ut solaciū salutē ei dona respē
dimus si gratanter eius mu
nera acceptamus Certe ñ du
bium quin huius bone muli
eris sit uit iste bñis cui ipa q̄
uis esset legittime subdita fuā
e iuuentutibȝ ꝛ religiositate ma
gistra ¶ Dum aūt bēa hed
wigis morāretur ī claustro
trebnicensi sororum quite illa rū
induit habitum s3 ordini se nō
obligauit p̄ nouū ne ligata
p̄fessionis obediām a p̄ie
tatis opibȝ ipām existere
oportēt tercio elongātā. Fi
lia uero ipius ī eodem monā
terio trebnicensi existens ꝛ or
dine ista quite dissimulabat
interim qd pater uiuebat eo
aūt defuncto īstabat ei seri
osius ut ī ipa religiōe p̄uo
cū obediē stringētur. Cui
illa respondit Num ignoras
filia quanti sit meriti elēosi
nas elargiri. Et sic quodā
mō filie declinabat īstancī
am nō qd p̄uū reputaret

ēē obediencie meritū sed q̄
monasterij cuius fundatrix
ipa erat adhuc p̄motrix ꝛ
gubernatrix esse dinoscebatur
p̄iebat p̄p̄oq3 paupes co
solari uolebat ī miseribus
cōitatis In monasterio tamē
sanctes mansioem ī seruata co
stienciū maliisq3 obseruā
cijs rigiditatis uita ducebat
cūctis sororibȝ arciorem
Preter ea uero que iam cete
rorum ipius bēe dicta sunt
humilitate ac simplicitate hoc
p̄ter mittendū esse ñ puto
qd ipa ueste noua nullate
nus indue uoluit ñ prius
ab aliqua seru cōmorante fe
mina sunt portata ꝛ p̄pe
attrita. Portabat etiam qū
doq3 cāusā humilitatis tam
diu aliqd īdumentū quod
ideo p̄uetustate cōsupto sit a
emiteaus p̄mnebat Unde
quodā tempe quedā sibi fa
miliaris dum sic attrito eā
uidēt pallio īcedentē dixit
ad eam Dnā quam diu p

pallium hoc uos portare delectat?
Abiciat illud uobis et dato
pauperi indigenti. Cum illa uero esset
semper mitis et humilis et dulce
dine cordis rudit. Si uero scan
dalizaris quod ipsum diu inuestite
Nota fero. citius emendabo. Et sta
tim alio pallio sibi parato
uetus a se remouit et hoc mo
do geminum adimplens humi
litatis officium dum proprio uili
bus indumentis contegi nequaquam
erubuit et ad ammonicionem
sororis simplicitas illud quod
tunc ferebat comptabile mon
umentum deponere festinauit. Hoc
quoque faciendo docuit suo ex
emplo decere hominem esse suadi
bilem et non insensum proprio pa
Nota racione. ¶ Deinde hec christi fa
mula semper humilis ceteris
uero sublimia sentiebat. In
propria enim reputacione non erat
aliud quam peccatrix licet reue
ra sinceritate consciencie coram
deo et angelis eius esset uascu
lum omni sanctitudine plenum
et coram hominibus exemplari

dote uite apparet ueluti spe
culum luminosum. Caritatem quam
quam sibi putabat deesse in ali
is quos bonos credebat inti
ma quadam affectione amplecteba
ri non desistit deuocioneque fer
uentissima insequi non cessauit.
In spiritu enim humilitatis et animo
contrito loca in quibus uiderat
stetisse aut orasse religiosas
personas aut homines bonos
suo iudicio nacta opportunitate
humiliter super genua sua pro
cumbens deosculando labiis con
tingebat. Sororibus quoque
hora comedendi congregatis ad
mensam absentes in choro ad
stallos singulis sororum sedibus
oscula imprimebat. Similiter
absentes ad dormitorium omnes
gradus et passus quos tran
sibant sorores in super et scabel
los positos ante lectos uigiles
quoque quibus accipiebantur
disciplinae deosculabatur hu
millime et deuote. Deum namque
credebat omne illud quod tan
gebat sancte moniales prode

et homines dn̄o seruientes ⁊ ideo
q̄d illi tractabat ad usum eius ipsa
tangebat officiis reuerenter ut bo
noꝝ hominum ⁊ iustoꝝ meritis quos
uenerabat inmebr̄ī inanimatis ip
sa ⁊ suoꝝ peccaminum ueniam ⁊
maiorem gratiam mereretur. Nec
potrat ista humilitatis cotidia
na exercitatio pagi absque in
tima dulcedine animaduersa. Qua
liter autem ipsam in benedictionibus
dulcedinis preuenit deus qui in
orationem humilium respicit ꝑpen
di poterit exsequenti exemplo.
Nota
Quadam enim die una de sanctimoni
alibus monasterii trebnicensis sale
residentis quasi modo famula xp̄i
solitaria remanens post alios
in ecclesia se in diuino exerceret ob
sequio cernens in conuentu discumben
tibus clam intrauit choꝝ ⁊ latu
it ibique uidit ipsam post singulo
rum deosculationem sedilium ⁊
locoꝝ in quibus steterant pedes so
roꝝ precedentem seque prosternentem
⁊ referentem more solito gratias
omnium creatori ante altare ibidem
in honore uirginis gloriose constructum

tum cui superemmet crux no
pue magnitudinis expressa con
tinens uenerandam ymaginem
crucifixi. Ubi dum in oratione pro
strata moram faceret ut solebat.
ymago iam dicta manum dex
teram de trunco reliquo crucis
absoluens extendensque ipsam be
nedixit dicens uoce sonora. Ex
audita est oratio tua ⁊ que pos
tulasti impetrabis. Satis credi
bile est etiam nunc a domino postulas
se ut ⁊ sorores ad quas ruse fre
quentius humiliabat uestigia in
bonis perseuerare operibus faceret
⁊ participationem meritoꝝ ipsarum
sibi saluatoris clementia non ne
garet. ¶ Ad illa humilitatis ex
ercitia in quibus ipsa se delectari
sciebat quoscumque poterat ex
hortationibus ⁊ exemplis secum
se inuitabat. Unde sepe ueniens
ad pannos quibus sorores post
quam se lauerant manus terge
bant ibi in ipsis pannis uidit
maiores sortes congregatas ab
extersione iam dicta ibi pannorum
ris dulcedine ⁊ ex humilitatis

inuitate oscula fortius infixit cum
esset parvis huiusmodi sordibus de
libutis crucis signum faciens o
culos et pectus suum velut cum p
reciosis reliquiis consignavit.
Insuper de aqua in qua ipse sorores
mundificaverant pedes crebro tan
gebat tangebat oculos suos et
sepius faciem totam ymo quod
amplius est mirandum totum ca
put et collum suum ac vestimento
rum suorum. Ad hunc puerulorum quos
de filio habuit facies et capita in
tonces abluit. Spem firmam ha
bens et credens quod sororum sanctis quas
aqua congerat tam sibi quam
dictis pueris proficeret ad salutem.
Nurum quoque suam dominam
annam informatione diligenti et
sedula alliciebat ad similia
facienda. ¶ Exemplo humili
tatis salvatoris nostri qui pedes
pauperum lavit discipulorum pre
cepit in evangelio dicitur quam plu
rimum excitata flexis genibus
sepissime abluebat pauperum
pedes de calida aqua quam ac
cepta ministris sibi pedibusque

pertractabant. Lotis autem pedibus
et extersis linteo deosculabat
humiliter non solum pedes sed et
manus eorum ipsosque pauperes
data elemosina sinebat sp
dimittebat consolatos. Incensa do
minum spiritualiter illius amore
qui pro nobis leprosus voluit es
timari pedes abluit leprosorum
ut nomine ecclesie leprosos quos
laverat vestibus induebat. ¶
Paupertatem domini nostri ihesu christi
qui propter nos egenus factus est
tanto amplexabatur affectu
et venerabatur obsequio quod
tota se semper ipse pauperes
precipue dum discumbere
voluit et illis humili corde
antequam sederet ad mensam
manu propria et flexis genibus
cibaria ministravit. Deinde ad
refectionem se ponens pani non
sumpsit nisi prius de suo bibi
sset cuncto pauperum ille qui inter
alios pauperes deformior vi
debatur. Loca etiam in quibus se
orant egenum domini servientes id
fieri poterat deosculando labiis

tetigit xpmq; sic in paupib;
tamq̃m i suis aīas spālib;
honorauit. Petebat quoq;
sibi p sorore aliq̃m terelena
nte paupum amensa soror[um]
apportari panis fragmenta
p quib; minucias reddebat ne
nes similagies integras soro
ri que her ei portabat ¶ Co
uenis religiosorum possessioes
henatu sepe b[e]n[e]fica pietate vi
sitare curabat sed ex[?] septa
monastica fratres stationes
abditum eorum tenebat gratula
nte nec quemq̃ suorum sine
bat temporum illa attingere vi
olenter. Et quia alios religio
sarum personarum reputabat in
angelorum escam eorum frag
menta panum recollecta de mensa
monachorum et monialium atte
dius quibus tribuebant me
leosina precio comparabat et tan
quam inito semper ea venera
batur multiplicibus osculis. No
lens quoque diu carere illis q
sibi dulces fierant pauperum
epulis dictas appariuerat

pauperes feminas que portam
iubensium adibant alimentis et
quicquid inde eis panis et casei
conuenientis dabatur ei p
refectione celestibili apportabat
Similiter post refectionem religio
sorum quos quoque coram se fa
ciebat discumbere panis pstre
ma collectam velud sacrum re
liquias sibi parato cum summa re
uerentia conseruabat. Cupiebat
enim exemplo pauperis lazari
buccellis micarum tenuit re
fici potius quam delicatis pani
bus aut delicatis cibariis sa
ciari attentes illius mag
ne fidei mulieris chananee ver
bum dicentis quod et catelli de
micas dominorum suorum cadentib;
edunt. Pauperes omnes et pauperes
religiosos quos reputabat do
minos suos non quidem diui
cias set sanctitate sibi prelatos
ideo temporum celebant
tiborum reliquias manducare
xpi quoque sanctis ide vere
humilibus et pauperibus et ta
modo respectis quia se con

Nō

formare quam videlicet studuit in
corde et labiis quos accurate cu-
stodivit sepius taliter ut predicatur
meditatur. ¶ Humilitatem quam
hec dei famula in vita sua stu
diose didicit usque in finem mea
prosecuta est in morte quoque nulla
tenus deserebat. Nam circa fi
nem vite sue dum tractaret de
sepultura ipsius petebat humi
liter sepeliri in communi sororum ce
miterio aut in loco quem reputa
bat magis humilem in ecclesia
ut infra in tractatu de sepultura ipsius
in ultimo capitulo plenius os
tenditur. Unde vivens et mori
ens per Christum dicentem discite
a me quia mitis sum et humilis
corde imitabatur in corde. Tercium
sequitur de paciencia :-

Nō

Pacientiam quoque humilitatis
comitem ac amicam summe
necessariam omnibus ut mea
sua possideat animam secundum ver
bum domini studuit diligentis
sime conservare nulli unquam
iratos aut dure respondens sed
omnes benigne alloquens
verbis consolatoriis se cunc
tis exhibebat affabilem sicut
ut bonum decebat religiosam ma
turitate adiuncta. Quamquam
eam turbantium aliquod aut
motum molestie sibi quo
cumque casu non causasset inferre
aliud non audivit habens in ore
hoc aut simile verbum cum
mansuetudine tamen plana:
Quare hoc fecisti? Deus tibi
indulgeat. Talia sunt admo
lestatores suos convicia ta
lia improperia taliter ipsa de
suis se molestatoribus vindi
cavit ¶ Contigit quadam

Nō

vice ut unus de camerariis
eius nomine Chunradus laus
postmodum conversus in ordine
predicatorum ipsius perdidisset
tres pulchros cyphos argen
teos. Cum ipsa namque inspexit
nec indignationis signa os
tendit neque dixit ei aliud
quam vade et quere diligenci
us si forte invenire valeas
vasa que in caritate custodies
perdidisti. Et hoc ipsum cum

tanta modestia preualuit quod mo
lestari non poterat homo qui
negligentiam ipsam dictam commisit
ut ipsemet postmodum fateba
tur ¶ In casibus magne tur
bationis secundum hominem virile
semper animum et constantem . ac
vultum hylarem exhibebat
ostendens per pacientiam omnem
molestiam esse vincendam ¶
No Audito namque nuncio de
captiuitate et vulneribus qui
bus grauiter erat saucia
tus vir eius dux Henricus
dum caperetur a Conrado du
ce cuiauiensi cum omni man
suetudine tranquilloque animo
respondebat . Spero quod eum ci
to dominus liberabit suorumque vul
nerum plenariam recipiet sa
nitatem . Quod et factum est . Nam
cum detentore predicto multis
tractatibus habitis exhibicio
nemque congruis intercedentibus
nullus inducere posset ut du
cem captiuum dimitteret inuen
tum est consilium quod suorum ma
nus valida plurium armis

eum bellicis liberare deberet
Exhorrescens autem ancilla christi
christianorum inter se pugnare
violenciam strage et sanguinis
effundendum periculis se expo
suit adiitque personaliter prefatum
detentorem viri sui principem . Cum
vidisset dei famulam velut ad
conspectum vultus angelici sic
ut pauefactus pauoreque cor
reptus mentis ferocitatem
prius inflexibilem omnino depo
suit concordia inita ac ducem
dimisit . Sic famula omnipo
tentis que mire constanti virtu
oso plenissime motus impa
ciencie et rancoris superauerat
ipsos quoque aliis virtute
mirifica refrenabat ¶ Oc
currit adhuc alia pacien
cie ipsius exempla edifica
cionis vite eiusque laudis gra
cia non tacenda . Mortuo namque
iam dicto duce Henrico eius
marito qui defunctus est circa
annum domini M° cc° xxxviii°
dum omnes sorores in Trebnicz
plangerent tanti ac talis

patronum et fundatoris monast
erii sicut inconsolabiliter ut qui
plurimis uidentur deficere
decerent. in ite exceris quasi exca
minnes ipsa sicut apparens o
culis inter eas feminei cor
dis eciam redarguebat molli
ciem dicens. Quid turbamini?
Numquid uos diuine uoluntati
nullus contrarie fieri? Hoc
non expedit uobis carissime
cui creator celi et creatura pos
sit et debeat absque ullo tedio
agere quod placuit sue clemen
cie eiusque circa nos et de nobis
operatio nostra sapiencie debet esse con
solacio plenissimum ipsius enim su
mus factura. Hec et hiis si
milia loquens sororum lacrimas
studebat compescere et earum
grauissimas molestias mitiga
re. Preterea consolabatur illas
in causa proprie tristicie non quod
ipsa mariti mortem diligeret
quem in domino diligebat ut po
te uirum uirtuosum et ualem
exemplo. Sed quia diuine uolun
tati ipsa se nitebatur conforma

subire et uolebat constancie
atque paciencie exempla in tempore
sue tribulationis sororibus de
monstrare. Similiter cum audiuit Ho
filium suum ducem Henricum
anno domini m° cc° xli° v. idus
aprilis occisum in prelio tarta
rorum nullis erumpentibus lacri
mis aut signis ostensis do
loris filiam suam Albertam
in Trebnicz et nurum suam e
iusdem occisi filii coniugem
flentes et quasi mortuas pre
tristicia consolabatur et dixit
Dei uoluntas est et nobis
placere debet quod uult deus
et quod placet domino deo nostro. In
ipsa quoque hora exultauit
modo spiritus eius. leuataque
in celum oculis et manibus dice
bat. Gratias tibi ago domine quod
talem michi dederas filium
qui me dum uiueret semper di
lexit et in magna reuerencia
habuit nec umquam in aliquo
molestauit. Quem licet
multum libenter mecum ipsum
in terris ei tamen quia pluri

mini savieo qd' psin sanguinis ef
fusionem tibi creatori suo e iam
iunctus in celis. Cuius ciam m
dno deo meo diligencius recom
mendo. Hys in humilitatis ipa
ac donis quibz ipa dno pres
tante excreuit gloriosa primus ex
empla pbens ipos roborabat
no solu in psperis ueru eciam
in aduersis. Humilitate namqz
sua cauebat ne psperitas queqz
extollerent. paciencia uero ne aduer
sa minus honnem ad yram inc
taret. Quarto sequitur de auste
ritate uite bte hedwigis. X

Ut xpo qui pro omnibz mortu
us est uiue possz bta hed
wigis mebra sui corporis super
terra continue mortificabat pe
nasz flagellis crucis cotidianas
castigationis accipiens et post
xpm uirili gressu incedens no
formidabat. pro ipius amore
sicut occisionis ouicula fieri
qui pro omnibus ex nimia dilec
cone uoluit crucifigi. Incar
ne enim sua cruciabat affic
tionis gladio uicia bestiales
motus frenabat domabat
lasciuiam sensuum exteriorum
ad ubiorem qz graciam et pfectam
uirtutum maiorem hoiem dispo
nebat. Continuum namqz ob
seruabat ieiunium exceptis di
ebz dnicis et papiis quibus
dam festiuitatibz in quibz uis qu
oqz refectionem sumebat. ¶ Ab
esu carnium abominqz alo car
nis pinguedine saginato ab
stinuit omnio annis uiter
xl nullius umqm precibus
aut rephensionibz acquies
cens ut bonam hanc consuetudi
nem uiolaret. Nam dns eke
bertus epc babenbergensis
germanus ipius que reue
batur et diligebat ut tenuit
dilige fratrem indignatus aliq
do eam redarguit pro eo qd' n
comederet huiusmodi esculenta
ipa tamen perennite noluit
propter quitiamqz sibi dilan
hoiem bonu positum et opus
sanum quod pro dei dilectione iam
dudu inchoauerat et pfice
cum dei adiutorio intendebat

¶ Viuente adhuc marito suo antequam plene in noticiam deuenisset ipsius abstinencie uerecunda religiositas prius commetebat in diebus quibus alii carnibus uescebantur quam in diebus ieiunii pro eo quod simulacione sua sibi deluderet ministrantes. Nam formando uoluendoque hinc inde parapsidella et tangendo ac si commederet bolos carnales sic caute agebat ut eam non possent cognoscere abstinentem. Unde nec tibi competentes in pieumo parabant. Surgebat quoque aquaris corpore sepius uacua sed mente spirituali gaudio plena et modo iocunda. Du(m) giam presentaliter sic carnale deuitaret edulium dominus Wilhelmus mutinensis ueniens apostolice sedis legatus in polonia ei tunc egrotanti ut reficeretur carnibus precipiendo iniunxit. At illa mandatum quidem adimpleuit preceptum sed tamen dicebat se plus mentaliter recreari

cum commestione grauari quam cella satis gratam quam nunc laborabat egritudine corporaliter tormentari. ¶ Intelligens autem hec a deo docta et superno illustrata lumine feminam discrecionem uirtutum esse aurigam nec oblacionem bonorum operum deo fore acceptam si discrecionis sale careret mensuracionibus suis aptis intercebat modificacionibus et quantum poterat diligenter operam dabat ut asinum suum corpus suum uidelicet et satis dure flagellando atteret et moleste abstando pluribus sustentaret ne si forte ipsum indiscrete grauaret et minium prius eum ab honore diuino cogeret ruere quam pondus diei et estus portante usque ad tempus remuneracionis ordinatum a domino sinet peruenire. Propter hanc absque dubio causam sic sic primo in abstinendo dies ebdomade distinxerat et aptauerat per se cibos ut die dominico

et tercia ac quinta feria piscibus
ac lacticiniis, sabbato vero et se
cunda feria leguminibus aridis,
quarta autem et sexta feria pane
et aqua solummodo vesceretur.
Hanc formam abstinendi diu
per tempus aliquod observavit
in servicio domini, postmodum etiam
robustior spiritu diebus singulis
leguminibus tantum aridis cum pane
grosso siligineo comedebat,
decoctam ac infrigidatam con
tinue bibens aquam, exceptis
diebus dominicis et quibusdam
sollempnitatibus magnis, in
quibus contracta per dyocesanum e
piscopum atque professores suos bi
utebatur piscibus et lacticiniis
et bibebat tunc cervisiam,
quandoque tamen ad hoc vix
inducta piscibus secundum con
morationem dominarum. Mul
tos dies in adventu domini
et in xl multorumque sanctorum
et sanctarum et precipue sanctorum
vigilias ac feriam sextam
semper in pane ieiunabat et
aqua. Sed nec de eodem de

nii alimento tunc suo debi
li corpusculo sufficienciam mi
nistrabat, preterea cum tres
morsellos solummodo sumeret
panemque mixtum cum potu
die sepius manducaret. Quod
ieiunium strictissime obser
vavit donec notabiliter in
ipsa cepit prevalere debilitas,
extunc utendo leguminibus
ac pultibus et cervisia decoc
tis hunc nimium rigorem
abstinencie temperavit. Dum
ei aliquando diceretur cur tot
dies et sanctorum vigilias tam
arto ieiunio coleret, respon
debat: Sancti sunt nobis
necessarii et idcirco ut nobis
subveniant et in hora mor
tis occurrant, ipsos debemus
merito venerari. Preterea con
stat corporali ieiunio vicia
comprimi, mentes ad celes
tia elevari virtutesque et
eterna premia donari a deo,
ideo etiam satis necessarium
et utile reputo carnis absti
nenciam macerari. Iuvenes

quidam nobilium filii ianua ipius
conversantes quidoque dicebat Deus
celi domino nos custodiat quale
vita est domina ista que cum comedit
de pane et aqua. Hoc quidem dix-
erunt non pro eo quod ipsi de ea aliquid
paterentur, sed quia de tam stric-
ta domine abstinentia mirabantur.

Quomodo aqua fuit in vinum mutata 110

Accusata fuit aliquando coram ma-
rito suo de aque continua bibitio-
ne, propter quod ipse indignatus in
discretionem hoc reputans excel-
sivam et infirmitatum quas ipsa
patiebatur frequentius fore cau-
sam eamque reprehendere volens
venit ad locum ubi ipsa sedebat
ad comedendum inventa et ex im-
proviso ingrediens accessit cito
et tollens cyphum coram ipsa
positum cum aqua bibit de eo
sentiens quoque boni vini sapo-
rem, ideo quod fuerat aqua pu-
ra [illegible] astanti dicebat Ti-
bi debent iam oculi proprio in
dato credi. Nesciebat enim quod
illud a domino factum fuit et erat
mirabile in oculis personarum

ibidem ministrancium que sie-
bat quod infuderat dunque sue-
promiserant aqua pura. De
qua mox aqua vinum factum et
ipse persone post ducem experiri
volentes rei veritatem gustaverunt
advertentesque factum miraculum
propter sancte Hedwigis merita do-
minum collaudabant. Una tem-
poris ibidem tunc existentibus
de ieiunoque miraculose facto vite
cibus erat Adelheydis relicta che-
ocenii de Sanowitz militis fe-
mina utique honoris opibus fer-
vida que bis limina petri et
pauli visitaverat lumina. Un-
de testimonium ipsius de prefato
miraculo tanto fuit efficacius
quanto vita eius constabat
amplius religiosis actibus
adornata. Isto ergo opere
mirifico deus et relatores fa-
mule sue compensavit et ipsius de-
votionem forcius roboravit.
Propter ea vero que iam dicta sunt
debite Hedwigis continuo et mal-
de stricto ieiunio hoc quoque
ipsam admirabilem et si non

mutabilem amicis reddit. quod
ipsa semper parum comedendo se
pro salute corporis refectionem acce-
pit in tantum ut etiam plurimi
mirarentur quod non fame tante
abstinentie femina moreretur.
Sibi autem sufficere videbatur, et
optime ei sufficere poterat ex quo
etiam virtus altissimi conforta-
bat. Unde magistro egidio ar-
chydiacono tornacullamensi
viro utique magne auctoritatis
corripienti eam pro tanta absti-
nentia et cito tamen parco respon-
dit. Quod michi sufficiat comedo.
Nō Indigebat enim alimenta esse
sumenda veluti medicamenta
ideirco accipiendo sufficientiam
ad necessitatem sustentationis
nature summo opere superfluita-
tem cavebat. ¶ Christo pro nobis
in cruce nudato quamvis in tre
nudatione omnimoda non po-
tuerit conformari ipsum tamen
instantissime imitari cona-
batur et quantum valebat in
vestimentorum paucitate et pe-
nuria. Et ideo vix illa retinu-
it corporis indumenta quibus ad
se contegendum carere non poterat
deformitatem propriam nature. Di-
missis ergo multiplicibus qui-
bus induebat vestibus pelli-
ciisque ac pellibus delicatis una
cum tunica et pallio simplici
hyeme et estate in frigore et
calore incedentium contegebat
corpusculum adeo attenuatum
ieiuniis ut videre squalida
et pallida discipulus ac fri-
goribus hyspida remansisse
ossa quomodo marcida viderentur.
Et quia fervore caritatis
estuabat interius exteriores
non estimabat algores quam-
vis existentes circa ipsam fe-
mine viderent etiam sepius tota-
liter gelidam propter tempore
hyemis asperitatem. Quibus e-
tiam dum rogaretur ab eis ut
sibi aliquantulum condescenderet
et se calefaceret renuebat. Dic-
tam cum sunt oportunum. Et sic
nichilominus perseverans in
oratione manebat. Nec mirum
si seminuda et discalciata

uacens dei famula in algoribus
hyemis dum alii bene uestiti vi
debantur deficere tam diu pernoc
tando persistere ex quo nimia ca
lor eius sic concaluit sicque in me
ditacione ipsius ignis diuini
exarsit quod ex internis quedam
flamma foras erumpens non solum
sibi uerum etiam alteri impressio
nes frigoris receptas in corpore
mitigaret. Accidit enim quo
dam tempore hyemali ut dum di
uinus deuocionis sue exercicio
insisteret una que ipsam expectabat
famula nimium algescens ei coge
retur exprimere quod illius quam tunc
sentiebat asperitate frigoris
non posset amplius sustinere. At
illa credens in parte eam ideo in quo
ipsa nudis pedibus steterat sta
re precepit. Quod dum fecisset
pedisseque statim eliminato
intollerabili frigore gratioso fuit
relevata calore. Ipsa quoque
delicata dei uias ambulavit
difficiles. Nam sequendo Christum
nudis gressibus in gelicidiis
et niuibus incedebat. Habebat

continue semper apud se sine fil
tro et absque soccis calceos sim
plices quos cum ancillis por
tas commune (?). Hic tamen induit
cum venerabilibus personis occur
rere voluit quibus abeuntibus
ipsos prius deponebat. In
operibus suis quia soli deo qui
videt in abscondito desiderabat
placere et laudes humanas de
uitare curabat ne deprehen
deretur nudis frequenter ince
dere pedibus uacens ad ecclesiam
quandoque calceis usa fuit ad
eam autem perueniens mox nuda
tis pedibus in nudo deinceps
relictis panniculo (?) orationibus
insistebat. Hic intencioni o
dis occultacionis prudenter
opposuit pallium maxime
adhuc vivente marito. Ex
principio dum hec bona in
aperto agere non immerito circum
venienciam formidabat me
tuens ne forte bonum opus
sibi prohiberet primo humana
num aliquid passus quod
postmodum ex assuefaccione

dissimulaver(un)t tota (et) p(er)mitter(en)t
fuis tto magis devotis **Q(uo)-**
mo(do) subito apparuit calciata :-
Aute(m) accidit quada(m) die ut
more solito ipsa sine calciam(en)-
tis i(n)cederet (et) ex i(n)opinato eve(n)i-
d(omi)n(u)s dux eius maritus sibi
ve(n)iret ex abrupto (et) sic arta-
to te(m)p(or)e obviam ut calceos
si quos tunc apud se habebat i(n)-
duere no(n) valeret. Sed q(uo)d ipse no(n)
p(ro)vavit facere ille parvulus amo-
re nudis pedibus i(n)cedebat dig-
natus e(st) miraculose supplere
Nam subito calciata cora(m) ma-
rito apparuit (et) sic indignacio-
nem (et) imperium ipsius eva-
sit ¶ Contigit aliquando p(ro)b-
livionem aut p(er) negligenciam
aliq(ua)m ut illi quos secu(m) ges-
tabat calcei sibi de sub brachio
caderent quos eam sequentes
famule vel alie familiares
i(n)venientes ei reddebant ¶
Confessores ipsius eam sepi-
us hortaba(n)t(ur) ut calceis u-
teret(ur) (et) d(omi)n(u)s gu(n)therus ab-
bas tu(n)c eius (con)fessor novos

ei calceos obtulit p(ro) obedien-
cia(m)q(ue) ut eos portaret i(n)iu(n)x-
it quos ipsa gratanter accipi-
ens portavit no(n) qui(dem) i(n) pedib(us)
sed ut p(re)dictum e(st) sub ascellis.
Completo autem circulo abbas
eam q(uia) no(n) portasset calceos de
i(n)obedie(nt)ia i(n)culpabat. Ipsa no(n)
calceos accepta(s) no(n) attritos
s(ed) recentes p(ro)duxit humili-
ter dice(n)s. Immo p(at)er obedi-
ens fui ecce hii sunt calcei q(uo)s
michi dedisti (et) ego eos fre-
q(ue)nter portavi. Hummi- du(m)
ista(m) post longa(m) mater(ia)m com-
mutat(ur) debilis esset d(omi)na anna
nurus eius rogavit fr(atr)em
Hertordium de ordine fratru(m)
minorum tunc (con)fessorem ipsius
ut eam cogeret p(er) mandatu(m) i(n)-
duere calceos (et) portare. Illa
mandato accepto de i(n)duendis
calceis (et) portandis pedulos
laneos i(m)posuit pedibus suis
calceos vero more solito fe-
rebat sub brachio donec ad
fr(atr)em p(re)dictum (con)fessorem ve-
niens precum i(n)stancia ob-

tinet quod eam in consueta
nudipeditate perseuerare usque
in fine uite permitteret ¶ Pedes
sepius habuit lutulentos quos
tamen lauari rarius permitte
bat Calcanei eius quibus nu
datis terram terebat grossi e
rant et duri multas habentes
et adeo magnas fissuras quod
in eis magnam poterat colloca
ri festucam immo quod amplius
est in eorum digitus poterat secundum
quod comperi a iuliana sorore
domus trebnicensis que ipsas
fissuras perspexerat ut postmo
dum coram examinatoribus asse
rebat Nam tempore quodam
in cena domini domina gerdru
dis albatissa filia sancte hedwi
gis dum celebrando mandatum
pedes lauaret sororibus sicque
post loturam a singulis quas
deuote lauerat tersiens per
uenisset ad matrem que ibidem
mandato interat eam ut so
rores alias flexis genibus
lauare uolebat Sed matre
hoc humiliter declinante ni

chilominus albatissa ponitam
surgere noluit donec reuerentiam
ablutionis beneficium pedibus
matris impendit Unde perseue
rante filia et ipsa annuante
pertinaciam tante peticionis inst
ancia uicta mater humillima
pedes ad lauandum pretendit
Tunc dicta soror iuliana que
tunc peluim cum aqua tene
bat uidit fissuras prefate
magnitudinis in pedibus beate
hedwigis de quibus cruor e
ductus in frigoris sepius
emanabat Hunc cruorem
ipsa ignorante in luto et in
niue familia eius sequens
uestigia multotiens recentem
reperit et perspexit Uiderunt
et femine sibi familiariter in
sistentes qualiter ipse cru
or erumpens plantis ipsi
us inheserit ¶ Nam quadam
die dum post orationem fatiga
ta quietis gratia diuertisset
ad calefactorium obdormiuit
ibidem soror uero mechtildis do
mus trebnicensis sibi tunc

ferueus superueniret et uiteus
coagulatum cruore qui de las
siuris pristinis effluxerat ipsi
us tormentis pedibus uesti
mentum extra aliquantulum
prominentibus adherentem a
mirans ipsa austeritate fe
minee quam in sancta dei ancilla
perspexerat et hoc ipsum austeri
tatis signum caute tamen a
liis ostendebat ¶ Quantacum
que esset asperitas frigoris
nudatis tamen semper mani
bus ad legendum psalterium te
nebat et lumine. Orato quoque
nudis manuum articulis cre
frequencius incumbebat propter
quod et manus ipse multas ha
bebant fissuras de quibus sepe
gutte sanguinis effluebant. Que
signa de sanctitatis quamvis cum
diligencia absconderet contrectatas
eas tamen sepe sibi ministrantes
famulas contigit intueri dum
ad lauandas manus aquam
Nō. sibi preberent. Nec ab omnibus
diu potuit esse absconditum
quod ad gloriam caute deus fieri

uoluit manifestum. ¶ Cilici
um durum de pilis equorum
contextum ferebat proximum
corpori. Cum altero manicas de
alto assuerat panno sic pie
uolens deludere intuencium o
culos ne aliis intrinsecus la
tens uestis asperior uideretur.
Zonam quoque nodosam de pi
lis equorum contortam super
lumbos suos constrictam por
tabat. Cuius asperitas ita in
exulceraverat carnes eius
quod per familiares sibi feminas
eam oportuit ab eius corpore
extrahi et saniem et de ipsis
iam putrefactis carnibus pan
nis mollioribus delicari.
Vir quidam religiosus de or
dine templariorum zonam de
simili opere factam dantam
diligenter in sacculo ipsi domine
presente uiro suo domina anna
obtulit corde simplici et de
uoto. Quam domina anna ex spe
ciali familiaritatis confitens
oblatam domine tacelin soluit
et aperuit inueniensque in ipso

tam crudele placeat unda carne
flagelli instrumentum vehementer
improperantes suum virum qui zonam
exhibuerat verbis invectivis ag-
grediens arguit quare talia tali
domine extrema putare presumpsit
Quod dei famula audiens et fac-
tum intelligens ut erat semper
mitis benigna voce nurum
compescuit dicens. Desine filia
indignari et reprehendere ho-
minem divinum enim est bene
placitum et dei voluntas quod
fecit. Nam si domino non placeret
ut hac zona deberem salubri-
ter uti non eam michi primi-
tus ordinasset ab homine ex
No hibi. Illa namque zona quam
prius super lumbos portaverat
corrodendo ciliciis corpus
eius iam erat consumpta id-
circo novam tamquam sibi a domino
missam cum gaudio acceptabat.
Domina anna considerans quod ista
vita examinatione divina ia-
cere esset quam plurimum viribus
destitueret et siquid adhuc in
ea superat virum tam grave

tormenta contingeret penitus
enervari fratri hertodo predicto
confessori ipsius precibus in-
stitit ut ei cum discretione con
suam fateretur et hoc cruciatus
machina merito sibi strictis-
sime prohiberet compelleretque ip-
sam abiecto alio et zona ci-
liciana deposita una tunica le-
niori. Ad quod faciendum co-
gnatus confessor dum forte ip-
sam intentum consiliis flecte-
renter dicebat. Deus indul-
geat filie mee nurui suam
dans intelligere quod meum
revelavit secretum. Non tamen
me quam assumpserat vestem
durissimam deposuit sed usque in
finem se castigans tandem mor-
tua fuit. ¶ Erat enim salutis
esse fructibus opulentam gle-
bam continue conterebat cor-
poream et agrum corporis ex-
ercuit diligenter nullius
consiliis acquiescens aut pa-
dum in ipsis impedimenta se-
cesserit. Quia propter filius e-
ius dux henricus ei uo

decebat dilecte mi compacientes sepi
us conquerendo dicebat. Carnem
meam nulla supplicatione possum
inducere ut velit mitius agere
in operibus afflictionis. Ipsa namque
veraciter cum apostolo dicere poterat
Omnia possum in eo qui me con
fortat quia vires quas ei femina
denegabat infirmitas virtus
sibi divina mirabiliter confere
bat. ¶ Lecto sibi secundum duca
lem decenciam preparato adquiescere
dum se non deposuit sed aut super ta
bulas ligneas aut super pavimentum
nudum scorio tectum. Quando eam so
por opprimeret post longas oratio
num et vigilias repausabat.
Si autem cum iam debili et infir
mo aut nimis fatigato corpore
volebat aliquando indulgencius
agere in stramentis filtro cooper
tis aut in scamno ut quiescere
posset paulisper se locavit. Su
per culcitram vero numquam quamdiu
cumque esset infirma sinebat
requiescere membra sua. Semel
namque egrotanti sibi substra
ta fuerat culcitra quam mox ut

sensit amoveri precepit. ¶ Su
pra vires humanas sacris in
stabat vigiliis. Nam ad ma
tutinum quantumlibet libenter mane
et sepe priusquam pulsaretur sur
gebat nec postmodum redibat
ad lectum ut se sompni beneficio
relevaret sed pervigil in orationibus
remanens meditabatur nocte cum
corde suo et scopebat non solum
fusis lacrimis spiritum suum sed
eciam scoparum ictibus corpus su
um acerrime affligebat. In
fra matutinas namque sororum
capituli locum ingrediens se dis
ciplinabat manu ut gutte cru
oris tenerius corpore remanen
tes in scorio assequentibus vi
derentur. Nec contenta plagis
quas propriis sibi manibus infe
rebat quin et feminas famili
ares aliquas adhuc induceret
ut ipsam sepe usque ad effusio
nem sanguinis verberarent ut
postmodum cum lacrimis nar
raverunt. Interrogata enim
aliquando domina tenuidis cur
fleret respondit. Quo non plorato

cum cogar flagellare hominem
donec effundat sanguinem in quo
sunt solummodo ossa arida cute
contecta. Huiusmodi enim verbis
dabat intelligi dominam suam be
atam hedwigim cui ipsa sem
per familiarissima extitit. Et ea
modo predicto ad ipsius mandatum
flagellis affixit per annos xl
singulis quasi sextis feriis et diebus
quatuor temporum. ac in sextis
feriis specialiter. ob memoriam do
minice passionis. Soror quoque
victoria domus trebnicensis
eius coacta mandato ac preci
bus compulsa instancia ip
sam modo consimili flagellavit
sepissime ut postmodum coram
examinatoribus enarravit. Sic
Nota ista celestis colona mente su
pra inhabitatos incolatus spe
ciemus telluris sollempnibus
cum diebus exceptis sancebat
cotidie nec cessabat etiam
in infirmitatibus quin se fla
gellari iuberet. Nitebatur qui
dem hec flagellaciones has
diutius in abscondito et secretius
sic ab aliis occultare quod mani
festari non possent. Et tamen
omnino celari non poterant pre
sertim cum verbera gravia
longius resonancia pedisse
quarum foris prestolancium au
ribus intonaret. Idcirco nec
ostia diligencius clausa nec
nec custodie sufficienter appo
site foribus prevalebant dum hec
fierent quin istius castigacionis
exercicium perciperetur. Et quia
brevibus explicari verbis non
potest qualiter assidue hec
famula christi carnem suam
crucifixit cum viciis et con
cupiscenciis verba domine anne
nurus sue huic tractatui de
austeritate vite ipsius concludat
que sic dicebat. Cum audive
rim vitas diversorum sanctorum
numquam aliquid de ipsis tante
asperitatis intellexi quam in ista
matre vel simile viderim

Quomodo sequitur de oracione beate
hedwigis et devocione eius ad dominum

Sciebat famula dei hominem
in corpore positum peregrinari

a domino ne in hoc exilio foret absque consolatione diuina spiritu et animo semper se conabatur domino exhibere presentem et dilectum miro modo consolantis et consolari sciencius presenciam totis affectabat precordijs ut archano eius potiretur alloquio amoris frueretur dulcedine et salutaris eciam pater gratie degustaretque cordis palato mirante suauitatis ipsius sapore. Et ut hoc fieri posset serenius aggrediens quiecius certius eueniret et sepe contingeret explorabat conuenienciam temporum aptitudinem querebat locorum modos querendi ipsum dilectum dulcissime narrabat. Et quia iam experiencia certa didicerat omne tempus esse conueniens ad eum querendum et quod frequenter appareret vigilantibus querentibusque cum desiderio se prior ostenderet quam plurimum ut perdiceret vigilabat meditandoque et orando continue circuibat querens quem diligebat anima eius. Ardens erat

cor eius unde nec quiescere poterat pre amore dei quem amabat et desiderabat ipse presentem quemadmodum desiderat ceruus ad fontes aquarum. Dies quoque noctibus continuando et noctem iungendo diei in atriis perseuerabat excubiis presolando consolatoris aduentum ut venienti et pulsanti ad ianuam cordis celeriter aperiret. A completorio namque usque ad profunde noctis silencium plerumque continebat orationibus ut quanto desides solet sopore homines occupare ipsa nocte audiret dilecti personantis et dulciter alloquentis audiret inquam verbum illud a seculis absconditum ac a mundi tumultibus elongatum. Audiret umquam verbum dulcissimum quod delicijs affluit et redundat salutaribus sacramentis. Cuius verbi suauitate quia perfrui desiderabat sollicite vigilabat ut [illegible] quasi furtiue susciperet auris sua venas susurrij eius. Dilectus uero hanc ei reddebat vicissitu

domine ut excubante interim vi
gilantia custodia non transiret
neque nec declinaret ab ipsa. sed
stabat et loquebatur amatori suo
inflammabatque cor eius ita ut
inflamma amoris ipsius eum
presentem cognosceret ac immutan
da virtute ipsum adesse intelligeret
Nō que amabat. Quis modo in
nobis omnibus est adeo vigi
lans et observans tempus
visitationis domini sponsi sui atque
advenientem ita per singula eius
momenta diligenter explorans
ut cum venerit et pulsaverit con
festim aperiat ei sicut ista que
paululum dormiebat quando
post longas vigilias eam
sompnus irruens opprime
bat. Quociens enim familia
res quedam domine apud eam ma
nentes bene sompno refecte
surgebant eam adhuc vi
gilantem et orantem in cubiculo
ante lectum suum et confabulantem
cum illo inveniebant qui est desi
derabilis totus. Postquam autem
modico relevata sompno

similiter tercio exsurgebat vel
medie noctis tempus obser
vans vel diluculum dominus
preveniens ut cum laudarent
astra matutina dominum et iubi
larent omnes filii dei ipsa quo
que devotas persolveret deo laudes
¶ Cognovit namque infor
mata divinitus preveniendum
esse solem ad benedictionem domini ca
piendam et ad manna celestis
gratie colligendum ideo perseveravit
in laudibus dei potiorem ad colloqu
ia divinis et oratione non cessans
nisi deberet comedere aut aliqua
de deo audire aut si volebat o
peribus insistere pietatis. Nec tunc
vere ab orationibus desiit ex quo
bene facere non cessavit. Corporis
quoque dum sumeret alimen
tum divinum non deserebat
colloquium. Nam et quia bene
litterata erat et intelligebat
scripturas frequenter legebat
ad mensam. Cum sacre lectionem
sepe tam attente intendebat quod
volumen levatum tenens mani
bus ori non imposuit vel masticat

comis oblitus more tenuit post
cum et lacrimas fudit ut usitate
possit dicere cum psalmista. Quam
dulcia faucibus meis eloquia
tua super mel ori meo. iucundio-
rem enim habuit gustum in refectione
mentis quam ventris. Sic bene
dicebat hec scilicet dominum in omni
tempore et semper laus eius erat
in ore ipsius. ¶ Considerabat
quoque omnem locum esse aptum
ad benedicendum dominum unde in omni
loco dominacionis eius anima
ipsius benedicentem dominum resona-
bat et laude. Locum tamen secre-
tiorem et deo dicatum plus induc-
tivum meroris advertens ad
orandum libencius frequenta-
vit ut aliorum devitato as-
pectu auxiliarius scala devocio-
nis pietatem celestis conscendens
menteque ad dulcium pungens
ei spiritu et ferviore animi com-
modius iungi possit. Dilectus
quoque hanc ei vicissitudinem
rependebat ut dum devocio-
nis brachio et amoris gluti-
no ipsum arduius stringeret

ab inquietudine aliquo casu
aliquo superveniente in virtute
eam mirifica perseveraret. Ac-
cidit enim tempore quodam dum
sic sequestrata oraret in quodam
domicilio ut unus de ministris
eius nomine Boguslaus desti-
natus cum ipsa coquinam pro pau-
peribus commiserat specialiter pro-
curandam ollam in qua decoque-
retur aqua petita more solito
ad bibendum decente domino
vellet accipere et dum appropinqua-
ret ad locum vidit eam in oratione
positam tantaque luce circum-
datam quod territus pavoreque
non modico compulsus a domo
subito retrocessit nec deinceps
ausus fuit accedere sed magis
recedere festinabat. Postquam
autem revocatus recepto vase
cum tremore abibat ut
in ipsa luce visibili et timo-
re qui tendit mentem viri per-
fecte daretur intelligi quod
ipsa mente iam tunc appro-
pinquabat illi qui lucem inacces-
sibilem habitat illiusque luce

qui omnem illuminat hominem
in hunc mundum venientem tunc
specialiter fuisset illustrata. Unde
prohibente divina virtute non
permittebatur aliqua inquie-
tudine forinseca distrahi quam-
diu ei placebat, aut dispo(n)en-
te deo debebat sompno con-
templationis et requie perfru-
i cordisque lectulo dilecti collo-
cationibus immorari. Nomine-
tenus tunc fuit impletum illud ver-
bum dulcissimum sponsi: ne
suscitetis neque evigilare facia-
tis dilectam donec ipsa velit.
Matutinis quoque dum eam
contigit interesse divinis ab
aliis se abscondit sub quibus-
dam pannorum velaminibus
orans et flens tam largiter
ut domina Anna nurus eius
cum abesset in fine misse deberet
pannos amictus osculum odos eius
quasi cruentatos plerumque
et faciem ipsius videret fletibus
irrigatam. Frequenter etiam
videbat eam in corone chorus
canentem vel niveo vel roseo

multum et quasi margaritam
mutatam aspectum perlucido in
quo erat. Ipsa enim iam dicte
domine Anne in tantum non semper
dedignare nec omnino subterfu-
gere potuit quia inter omnes
feminas familiarissima ei
fuit et mentem maxime sibi
viam amor astringebat. Unde
velamenta que Christi famula
in speciali hunc gaudio ipsa
domina Anna sepius preponderabit.
Vidit namque iam dicta do-
mina Anna et frater Hertre-
dus confessor eius eam fre-
quenter extensione raptam
in tantum mentis excessum
ut insensibilis esset. Dominus
etiam Cosmas honestus
miles in ipsius domine ministerio
sedulus dicte solitus erat.
Multociens cum domina mea
beata Hedwigis esset in orationibus
contigit me venire pro aliqui-
bus ante ipsam et vidi eam
adeo intentam precibus et ab-
stractam a sensibus quod me cir-
cumstantem coram se non videret

donec post magnam moram adse
rediret. Surgebat animus eius
a cognitis ad incognita seque te
terrenis ad celestia transferebat
a visibilibus ad invisibilia mentes
in pulchris cognoscebat pulcher-
rimum et in creaturis non sufficiebat
creatoris magnificenciam admira
ri. Levabat preterea ad celos mul-
tociens oculos suos ut visa stel
larum gloria reliquie superne invitacionis
ad amorem celestis patrie alliceretur
Nota. mens eius. Unde factum est
ut quandoque de speculacione sydereum
et corporum superiorum contem
placionis oculum ad summe ma
iestatis thronum dirigeret divi
nique splendoris radium tan
ta plenitudine susciperet ut ea
dem interius exterius fieret mani
festius dum corpus eius luce
clara circumdatum tenerrima videre
tur in aera sublevatum secundum
quod aliqui notaverunt. Et sic
lux illa exterior et visibilis presenciam
lucis eterne intra
radiantis et sublevacio corporis
sublimacionem declarabat mentis

cias mediam tendentis. Nulli in
festa divinum officium exhibebat
copiam ad loquendum nisi for
te in casu inopinato aut in ne
cessitatis inevitabilis articulo
minime interesse et indignum ex
istimans divinis eloquiis hu
mana interserere verba ubi ur-
gens et racionabilis causa hoc
oportune non exigeret cum utique
solacium quod in medio habere poterit
anima impediri ab homine
permittere homo non deberet. Et
licet ista beata se occultaret di
ligencius ne secretum quod erat
ei continue cum domino di
vulgaret nec aliqualiter fi
eret manifestum aut hominibus
innotesceret pervigiliis tamen et
suspiriis que intus se non pote
rat continere in amoris termi
no et devocionis agitata dulce
dine frequencius prodebantur.
Quociens adorandi locum
desideraret et eligeret secreta quoniam
cum decebat prope ut dulcedi
nem quam premaritate domino con
sueverat degustare avidius

possit absque yemere publicum ca-
me divinum officium volebat in
domo aut in camera sua ut solent
quidoque principes et magnates
audire sed in ecclesia semper cum nota
matutinum missas vesperas et
alias laudes dei coram se faci-
ebat sollempniter decantari.
Dato ergo matutinali signo
mox cum iuncta sibi familia ad
ecclesiam festinabat. Non luto non
nivibus non frigore non pluviis
nullaque asperitate aut aeris in-
temperie nec occasione aliqua
nisi forte lecto esset infirma po-
terat detineri quin ad ecclesiam per-
geret quantumcumque etiam a suo
distaret hospicio pro divino ibi-
dem officio audiendo. Quot vero
quot ipse poterat sacerdotes qui
missas legerent devotissime in-
terfuit omnibus orans interim
vel toto prostrata corpore aut pro-
cumbens super genua vel ulnis
appodiata humiliter super ter-
ram. Sepe quoque sic procumbens
cum mororibus extenuate hu-
milique corde deosculando terre

pulverem contingebat. Qui-
cumque ad eius curiam presbyteri
veniebant sive seculares essent
sive religiosi vix umquam eva-
dere poterant quin eos coram ea
missam legere oporteret. Et si quan-
doque in curia presbyterorum numerositas
deficit undecumque ipsi poterant
vocabantur ad supplendam pau-
citatem missarum absque displicen-
cia ipsa non poterat sustinere. Nota
Quemadmodum enim cappellani
et serviciales gravabantur
de missarum multitudine sic
ipsa gravabatur predio sic e-
arum ei deficeret multitudo un-
de quidam clericus de ipsa compo-
suit istos versus. In sola mis-
sa non est contenta ducissa. Nec
sunt presbyteri missas tot opor-
tet ipsi. Die quadam dum
desideraret missis pluribus
delectari cappellanum suum
Martinum nomine postea dea-
cillaviense canonicum misit
ad vocandum quemcumque pre-
sbiterum ut legeret ei missam.
Ille mandato cum non tenant

eum conuiciatiue coactus ibat
licet inuitus exequi et man
datum. Et casu occurrente sibi
clericum quendam conuersum qui
ad curiam ducis ante pro quodam
expediendo negocio venerat
secum assumens domine presentauit.
Ipsa vero ut erat commendande
simplicitatis non conuersum
sed tantummodo clericum conside
rans et putans eum esse pres
biterum rogauit suppliciter
ut sibi missam legere dig
naretur. Qui autem obstupes
cens ruditatem quod nec presbiter
nec litteris imbutus esset do
mine deceptionem aduertens
peciit ab homine humiliter
veniam ostendens se non animo
illudendi sed ignorancia tamen
hoc fecisse. Capellano quo
que cum lenitatis mansuetu
dine dixit: Parcat nobis de
us quod me taliter decepistis.
Nam tali cum impaciencia so
lita erat redarguere illos qui
ei molestiam aut verecundi
am inferebant ut iam supe
rius saluet mitigata dei eius
paciencia est ostensum. ¶ Cum
quanta deuocione ipsa diuinis
et precipue celebracionibus missa
rum interfuit ostendunt non
solum lacrime prostracionesque
corporales ut predictum verum
etiam hoc plurima religio
sa opera et virtuosa exercicia
indicabant. Ad omnes namque
missas quas audiuit vel per
sonaliter obtulit vel offer
torium suum misit et ab ipso
qui missam legerat sacerdo
te peciit manus capiti suo
imponi et se tamquam benedicta
a presbitero indubitanter a deo
per hoc a deo aliquam specialem
pape graciam et a suis infirmi
tatibus releuari. Quod etiam
sepius accidit ut ipsa inter
sibi familiaribus postmodum
propalauit. ¶ Frater Herto
dus qui fuerat confessor eius
tempore dicebat: Quante de
uocionis beata Hedwigis et fi
dei fuit circa officium misse
atque ad altissimum sacramentum.

dominici corporis nullus postea ho-
minum enarrare. ¶ Considerans
autem presbyteros tante dignitatis
esse ut dominum celi et terre ministe-
rio tractarent altaris quodque
illa conferret sacramenta cot-
tidie quibus assistente divina
virtute fidelis sanctificatur et mun-
dicie redditur. animam sacerdo-
tes et omnem clerum sive seculares
essent sive religiosi in magna
reverentia habuit et non modicis
honoribus extulit in tantum
ut etiam eos qui se pro aliquo
emolumento sacerdotes finge-
bant tamquam veros presbyteros
muneribus honoraret. Ad
mensam sedere nolebat nisi pri-
us sacerdos qui missam ce-
lebraverat discubuisset mensa.
¶ Choruscationes et tonitrua
metuebat quam plurimum
pro eo quod hiis elementorum
commotionibus novissime diei
iudicium et gladium ultio-
nis divine ad memoriam
revocaret rememoransque
cum tremeret et qui timentes

super se fluctus cum bis vel
semper deum debet. Diuine nec
a timore cessavit donec vo-
catus aliquis sacerdos ad-
veniens sacras manus pro-
sancto precionis dominice capi-
ti eius imposuit. Sub qua-
rum umbraculo tamquam
secura de periculo existendo ge-
nuflexionibus et orationibus
procacium tempestatis spaci-
um transigebat. ¶ Cum quis sanctitate
vero reddita post intemperi-
em gratiarum actione dans
manibus oscula ingerebat.
Quas potestative ita crede-
bat tempestati posse resiste-
re quia ad hoc ut iram dei re-
conciliarent sunt sacrate. Spe-
ciali quodam dilectionis affectu
movebatur ad illos quos
sciebat diligenter interesse
missarum celebrationibus.
Unde nec dubium est quin
eos diligeret amplius qui
parati erant ad ipsas sepe
missas devocius celebran-
das. ¶ Ad sacra misteria divina

corporis suscipiendi quando volebat
accedere tanto lacrimarum fluxu ea
inundabat plurimis et tantis ora-
tionibus genuflexionibus corporisque
se tunc spiritualiter exercebat quod
fervor devotionis ipsius ad de-
votionem non inmerito movebat
efficaciter videntes. ¶ Deor
quas plurimas habebat ymagines
atque reliquias quibus devote
exhibebat reverenciam et eas
coram se portari faciebat ad
ecclesiam et in loco ubi orabat re-
poni ut in eorum intuitu sanctorum
quos amabat merita vivaci-
us revocaret ad memoriam
et ipsorum suffragia se ad de-
votionis incendium amplius pre-
pararet. ¶ Matrem vero domini in-
ter alios sanctos quasi maiori ut dig-
num erat amplexabatur amore
ueo ipsius parvam semper apud
se gerebat ymaginem. Quam
eciam sepe accipiens in manibus
deferebat ut ex dilectione ipsius
eam postea respiceret et respicien-
do devotius se valeret ad a-
morem gloriose virginis ampli-
us. ¶ De qua ymagine dum ali-
quando benediceret languidos pro-
tinus curabantur ut sic miracu-
lorum virtute comprobarentur. Immo
testaretur omnibus ad quanta meri-
torum celsitudinem illa iam pervene-
rat que ex fervore caritatis hanc
filii dei matris sedule secum
ymaginem reportabat. ¶ Pas- No[ta]
sione quoque domini nostri Ihesu Christi
quanta devotione eius veneraretur
memorie colligi aliqualiter po-
terit ex eo quod nec minima
signa misterium crucifixionis
Christi representancia venerari ne-
glexit. Nam ubicumque in ter-
ra videbat stipulas crucem fi-
gurantes genibus flexis ado-
rans tollensque et deosculans e-
as in loco tali reposuit ubi non
poterant conculcari. ¶ De-
corem domus dei quem diligebat
ornamenta et paramenta precio-
sa ecclesiis et altaribus contulit nec
non et vestimenta sacerdotalia
ac levitica ministrorumque altaris
suis sumptibus comparavit et
preparavit huiusmodi tamen pre-

metip̄am quam p̄alias ferias
serū manentes que tesauro et se
rito sciebant similiter op̄ari
Hic sacra cum alijs ut p̄dicit
frequētabat misteria sic diuina
ministeria p̄mouebat Sic cū
fidelib; terebat domus dn̄i li
mina sic cum modestie p̄n
tib; hominib; conabatur de
uotionis sue studium exercere

¶ Peractis aut̄ diuinis officijs
cunctis qui affuerant tempe con
gruo ad p̄pria redeuntibus
ut refectionem corporis intenderet
et deterioribus p̄uident ipsa
cum paucis mensa pedissequis
remanēs ad maiora capien
da diuina et ad sp̄uales deli
cias in domo domini requirē
das se diligentius disponebat
cupiens illius diuine conso
lationis dulcedine renouato
gustu adhuc amplius p̄fru
ituis sapore iam aliquotiēs
meruerat dulcorari Et quia
tunc absentib; alijs se solita
riam inueniens et pacatam
uacare liberius poterat ac plus
intendē ualebat diuersis mo
dis querendi dilcm̄ orando per
singula circuibat altaria et
pectus tundens gemitus ef
fundebat et suspiria leuatisq;
in celū oculis cū corde simul
et manib; stans preces dn̄o
supplices obtulit iterumq;
cadens ad pedes domini ih̄u
cū magdalena humiliter
se p̄strauit Uerum licet sal
uatoris nr̄i uestigia corp̄ali
ter iam deosculari nō posset
loco tamen ip̄orum terram
deosculabatur sepissime aut
labijs puluerulentum crebro
contingebat humiliter pa
uimentum humumq; lacrimis
irrigabat ut et dilectionis quo
estuabat nec occultare ua
lebat feruorem dilcō osten
deret et p̄ctorum ueniā atq;
habundantiorem grām impe
traret Puluerem se recognos
cens ac cinerem os suum au
dacter ponebat in puluere
spem hn̄s et confidentiam
quod dilectus sibi cantē eterne

precis ostium exhiberet. Preterquam
delicata non modicum in huius
modi prostracionibus tam diu
sepe stabat coram domino prehen
sa in longum quod eius corpus
clam adeo debile sustinere nul
latenus potuisset nisi fervo
re devocionis fuisset et fortitu
dine spiritus domini confortatum.
Nota Quedam vite soror gratiu
denciam curiosius considerare vo
lens ipsius domine devocionem
et modum orandi a prandio
se absentavit conventus et in
trans certam vidit eam toto
prostratam corpore in oracione tam
diu quod ipsam sic exspectan
do dimidium perfecit psal
terium relegendo. Preterea in maiori
quoque corporis sui fragilitate
propter divini amoris am
mirandum fervorem qui
eam semper ad ardua impel
lebat quandoque dum orando
solotenus prostrata iaceret
pectus et caput erigebat
ad librum coram se positum
in quo scriptas oraciones lege

bat. Surgens autem mul
tiplicatis genuflexionibus
honorabat eum qui pro nobis
flexis genibus est illusus. Num
quam in oracionibus videbatur
sedere sed postquam aliquantulum se
derat subito resiliens super
genua nuda procubuit. Unde
calli prominentes et dum ad
magnitudinem duorum ovorum
aut ut alii referunt qui vi
derunt ad quantitatem duorum
pugnorum excreverunt in geni
bus eius. Cum tempore hyema
li amplius intumescebant.
Occultabat autem pre omnibus hunc
thesaurum nec cognitus est
dum viveret nisi paucissimis
sibi familiaribus feminis. Hiis
autem dei caritatis decorata
insigniis coram dilecto appa
ruit hiis ornata resplendu
it margaritis. Hec amoris
indicia videlicet callos in ge
nibus cicatrices in manibus
et pedibus in ceterisque membris
livores plagarum semper
secum portans dilecto se obviantibus

p(er)seuerauit. Talibus leticie canticis
his iocunditatis carminibus suspi
riis scilicet et gemitibus regem
demulcebat supremum. Hoc deca
cordo psalterio. hac dulcissona cy
thara deuota iugiter psalmodia
et interna supplicacione iugiter
amabili sponso canebat. Hu
iusmodi tripudio cordis. his
gesticulacionibus corporis genuf
flexionibus scilicet et prostracioni
bus ludebat coram trono dei et
agni et sic exorans in corde suo dominum
No(ta) collaudauit. Taliter omni die
etiam uiuente adhuc marito
laudes continuauit diuinas ut
ab hora matutina perseuuraret
orans in ecclesia donec post meri
diem pedissequarum eam expec
tancium condescendens tedio po
cius quam suo satisfaciens deside
rio uenit ad hospicium ad sus
cipiendum illud modicum de quo
supra dictum est alimentis corporis
¶ Dulcedo namque illius su
perni cibi tota mente inherebat
diuini adeo corporis ipsius in
mutauerat gustum ut eam sa

por sibi corporei nimie delectaret
Vnde quasi cottidie contempla
cionis sue intenta feruilis et
diuine consolacionis interne
refecta uix circa horam uesper
tinam cibum curabat sumere
corporalem ¶ Tam auido de
siderio et tanto dilectionis fer
uore hec christi famula fereba
tur modum ut non solum se ei
conaretur offerre pro deuocionis
incendium uerum etiam alios
quoscumque poterat hortaretur
ad sibi deuote et fideliter seru
iendum. Et ideo tamen ipse quam
suum maritalem quem ad
huc reputauerat simplices
homines ipsius curiam frequen
tantes consiteri et orare et illa
que ad salutem animarum pertinent
instruebat. Inter alias sibi
inseruientes feminas unam habebat
lauandriam mulierem gran
deuam omnino diuine oracionis
ignaram. Quam ipsamet con
tinue informabat diligencia
pater noster. quod eam etiam
in noctibus ante precem ebdomis

non dimisit sed ante lectum suum
scabellum in quo manebat ipsa
eciam mane compulit et dor
mire ut forsan verba sacre
oracionis que in die sibi incul
cauerat in nocte ipsum quoque
ad ruminandum induceret et
sic forcius eius memorie com
mendaret. Maritum quoque
suum ut sibi assimilare posset
omnino virtuoso exercicio
salutis optimum fructum et
precipue ad devociones se vi
gilancia sollicitare excitare
plures docuit oraciones. Hoc
enim semper habebat in desidio
ut ipse quem inter homines
maxime diligebat in domino
eciam deo suo serviret corde
devota. Sexto sequitur de operibus
misericordie beate hedwigis et de pietate ipsius.

Donum pietatis et misericor
dantis christi tanta re
pleverat copia ut ad gloriam
dei et sanctorum ipsius atque ad
subvencionem proximorum affectu
pietatis et effectu semper promptis
sima fuit. Verbum quoque

ad proximum

illud salvatoris nostri estote
misericordes sepius in corde suo
indelebiliter tenuit ac dilige
nter opere adimplevit. Ingen
tem hec gloriosa pro pago ha
bebat clemenciam quam ad
auxit pietas ihesu christi cuius
gratia instigante studebat quan
tumque poterat manus eius
instanter operari in operibus bo
nis que vero per semetipsam
nequibat perficere aliorum
invocato auxilio peragebat.
Inter cetera misericordie opera maxi
me pietatis opus reputa
bat claustrum promovere salu
tis. Ideo maritum suum consi
liis et exhortacionibus induxi
t quod de expensis sumptibus c
laustrum fecit trebnicense mo
nasterium sanctimonialium ordi
nis cysterciensis. Cuius e
dificacionis expense secundum
quod a precessoribus operis est
computum ascenderunt usque
ad marcas xxx circiter mi
lia. Nam soli pietas preter
tentum quod promi clausurum

de plurimo consensu usque hodie permanet maritas conciliasse xx milia estimant. Fundatum est autem predictum templum et claustrum ad honorem omnipotentis dei et gloriose virginis marie atque beati Bartholomei apostoli Anno domini m° cc° xix°. Interim autem quod fiebat ipsius edificatio cenobii nullum permittebat per quoscumque facinore in iudicio principis aut curie condempnatum ad mortis supplicium interire sed vita ei donata ipsum deservire faciebat in eadem structura usque ad tempus ad emendacionem facinoris perinde ordinatum. Deinde prout quisque talis plus minus ve deliquerat mancipatus operi servicium impendebat. Constructo quoque monasterio ipse dux henricus ad ipsius consortis sue sancte consilium dotavit et ditavit illud copiosis redditibus qui sufficerent ad omnes sumptus necessarios mille personis et hospitalitati continue sua volens preberi elemosina et dignus fieri audire vocem domini dicentis in extremo examine hospes fui et collegistis me. Ipsa etiam beata hedwigis contulit eidem monasterio bona dotalicii sui sauon scilicet cum villis adiacentibus mansos circiter quadringentos de optima gleba. De babenbergensi autem civitate et dyocesi vocavit dominas ordinis cysterciensis quas locavit in claustro predicto. In quo tempore precedente inclusae ad serviendum domino centum domine morabantur. Immo in eodem hodie dicuntur centum xxx domine commorari. Prima quoque ibidem abbatissa fuit domina petrissa magistra puericie ipsius beate hedwigis quam cum personis ordinis de babinberch advocaverat dominabus. Et licet ipsis sororibus sufficientissime provisum esset in hiis que ad victum et vestitum atque divinum cultum

eis necessaria erant non quieuit
tamen mea pietatis affectus qui
super addet multa et eis in huius
modi necessitatibus prouidet pa
pue cum reputabat eos in tali
bus aliquem sustinere defectum quibus
indigebant ad usum ¶ Quin
busdam alijs religiosis de ordi
ne templariorum in pertinentia
marito donari quidam magnum
predia que olsince uocantur in
optimo terre solo · Ubi preteri
te tempore multe sunt et magne
ville locate ¶ Religiosis
ipsa multa impendebat beneficia
et eos quam plurimum honora
bat uolens honore quo eos
xpiet xpm extulit apud se
menpam etiam honorabiles
fac monialis aliorum Nam
dum ueniebat ad eam ipsa
eis assurgens et gratanter
eos suscipiens apud se in men
sa locabat · Et ut bonam fa
mam ipsorum conseruaret ac de
tractoribus non solum coram
se ipsos faciebat honorifice
predicari sed eis etiam de ho

nestis quam diu morari uo
lebant hospicijs et ministris ·
ac socijs prouidebat mittebatque
ipsis necessaria omnia et ipsorum
apud ducem diligenter pro
mouebat negocia et causas
expediuit · Dum uero uole
bant abire issacis eorum fa
ciebat dari repom · panes · pis
ces et alia religiosorum cibaria
ut haberent in uia ad edendum ·
Ubi etiam eos stetisse conspex
it ibi post eorum discessum uelu
ti ad uestigia xpi genua flec
tens dominum quem in eis susce
pat adorabat ¶ Ad diuersa
insuper monasteria largas da
bat et transmittebat elemo
sinas ut pote in lubes hen
richow · wratislawie ad san
ctum uincencium · ad sanctam mariam
minoribus et predicatoribus fratribus
multis quoque alijs hominibus
qui in habitu religioso signum
deferebant ihesu xpi nec non
quam et pluribus miserabilibus
personis non cessabat benefacere
tamquam si extingueret illud quod

um ex minimis meis fecistis·
michi fecistis ⁊ in certa semper co
ram oculis suis positum le
gem ac opere adimplet· Here
mitas aut inclusas ubicumque
sciebat· aut attingere poterat
personaliter consolari studebat
beneficiis distantes vero per
nuncios in vestibus ⁊ esculentis
ac aliis necessitatibus parabat
¶ Leprosorum autem huic spe
cialem pre illius amore qui pro
nobis fieri voluit ut leprosus
unde leprosas quasdam feminas
simul habitantes prope oppidum
quod dicitur novum forum sic
in suam receperat curam ut eis
aliquotiens in ebdomada mit
teret pecunias· carnes ⁊ fari
nas· ac in vestibus ⁊ aliis vite
necessariis largiter provide
bat eisdem preparabatque ip
sas omnibus tamquam filias
spirituales ¶ Magna conpassionis
teneritudine condescendebat af
flictis qualitercumque molestia·
corporali· liquescebatque ani
mus eius ad pauperes ⁊ in

firmos quibus ⁊ assistentiam exhi
bebat ⁊ manum auxilii Si
que deesset siquid penurie
in aliquo teneret supplebat
dulcedine pii cordis· Circu
ibat proinde sinos tormentabus
pedissequis ⁊ ancillis ⁊ cete
ris circumspiciebat diligenti
us eslastmenta ⁊ si aliquam
in eis inveniebat fracturam
dissimulationem earum redar
guens celerius emendari
iubebat ¶ Dum soror a
liqua in monasterio decumbe
bat personaliter singulis die
bus veniebat ad lectulum eius
flexisque coram ea genibus
ipsam verbis consolatoriis
confortabat· dans ei semper
aliqua subsidia corporalia·
Numquam enim ab aliquo re
cedebat infirmo nisi prius
oblato munere ipsam consola
ta fuisset ¶ Egrotos quoque
de familia sua in propria visi
tabat persona ⁊ ad eos mit
tebat medicos ⁊ eis medi
camina parabat eisque

receptis sollicita tamquam im-
Nō Illius dominice allocucionis al-
lecta dilectione infirmus fui
et visitastis me nullum quem
pape poterat infirmum et max-
ime pauperem dummodo esset
possibilitas visitare neglex-
it. Eundo eciam in via adre-
motora loca si intellexit in-
firmum ad eum neglecto ia-
ne accedebat. Ad infirmos
autem quos propter distanciam
nimiam visitare non poterat
nuncios cum donariis transmit-
tebat. Et quando quis inter in-
firmos erat miserabilior eo
propensius papiebat consolo-
nis beneficia ampliora.
Feminas iacentes in puer-
perio paupere pauperes visita-
bat dum aliquo modo facere
poterat ipsisque necessaria mi-
nistrabat. Incarceratos
et si in propria persona visitare
non potuit eos tamen mag-
nis visitare beneficiis non ne-
glexit. Inflammata namque
desiderio audiendi vocem domini
dicens in iudicio incarcerare fui
et venistis ad me ex quo ipse non
valebat ad ipsos accedere eis per
suos transmittebat nuncios
esculentum et poculentum atque
tegumentum sufficiens ne a
frigore lederentur. Et ne in-
mis gravarentur a vermibus
tenuitatoris et in vestibus
lineis sufficienter eis providit
ac de candelis ne beneficio lu-
minis horrores sibi immin-
erent et tenebras carcerales
precavens omni qua poterat
diligencia ne aliquo excrescen-
ti vicio possit periculum imminere.
Ascendit quoque famula
domini gradum perfectionis ma-
ioris in scala paupere carita-
tis. dum eciam hostes et
adversarios mariti sui. quos
aliquando contigit incarcerari
ob factum predictorum non si-
nebat beneficiorum esse expar-
tes sed eis omnia largiter
necessaria ministrabat ad-
implens opere illud quod scrip-
tum est si esurierit inimicus tuus

aba illum. si sint potum da illi
Post omnia autem que clausis mea-
teribus aut alias captiuatis i-
pendit beneficia. hoc super addidit
ut eos sepissime suis intercel-
lessionibus liberaret annualis et
restitueret solacio libertatis. In-
miles illos qui ducis mariti
sui indignacionem incurrerant
non cessabat ipsius ad graciam
reuocare. Nam flexis genibus
et fusis lacrimis tam diu se co-
ram eo humilians interpellabat
precibus donec intelligeret se ex-
auditam. ¶ Tribulatis et afflic-
tis si quomodo possibilitas ade-
rat efficaciter succurrebat.
Numquam in consolacione ploran-
cibus defuit nec umquam aux-
ilium egentibus oportunum
subtraxit. Illos namque qui pro
debitis grauabantur aut tene-
bantur inclusi ac oppressos
ere alieno sua redimebat
atque releuabat pecunia. dap-
natos quoque ad mortem aut
affligendos aliis generibus
tormentorum pro suis demeritis

intercessione sua sepius erue-
bat. Clericus quidam gallicus
nacione pro crimine sacrilegii
quod perpetrauerat ex sentencia iudi-
cis erat morte plectendus.
Intelligens autem pia domina
clericum forte dum clam ad
tam irreuocabile dampnacionis
supplicium amplius commota
sunt in sancta mente eius. propter
clericum quem reputabat omni
ueneracione dignissimum. po-
testate herum precibus institit
nec a supplicacionibus cessauit
quo usque ipsum clericum ante
se sibi in ferenda crepatum
incolumem conseruauit. ¶ Mater
erat omnium pauperum et paupe-
rum uiduarum atque orphanorum
fuit maxima consolatrix. Q
Quorum causas et negocia dum
esset necesse coram duce pro-
mouebat et agebat precibus
ut fidelissima aduocata pro.
Plures quoque puellas or-
batas parentibus et animas a-
pud se collectas pio pasce-
bat miseracionis affectu et

resouebat inq̄o singulis pari
tens prout ei secundum deum uideba
tur melius expedire eas aut
matrimonio aut religioni
tradendo. Pauperes ergo qui con
tinue ipsius beneficia sentie
bant eam quocumque ibat
sequebantur ut matrem. Sepe
enim mensa coram ea iacebat
cumulus denariorum qui dis
tribuebantur egenis et ipsa
sepius eos manu propria pau
peribus erogabat. Non presu
mebat aliquis de familia
post eam currentes repellere in
opes quamuis ipsorum nimia
multitudine fatigata sepe
afficerentur tedio satis mag
no multi eius ministerio in
herentes. Die quadam dum
ipsa coram altari quod erectum
in sua huic camera fuerat
mora orando mendici fori
more solito percipienda e
lemosina expectantes cla
mabant dicentes. Hodie
domina est a nobis abscon
dita hodie consolatio pau

perum nobis non exhibuit uul
tum suum quare non dum percepi
mus ipsius beneficium. Quod
ei mox una de familiaribus
eius ut audierat recitauit. Con
fat illa statim narranti sibi
dicebat. Vade uelociter acci
pe pixidem in qua sunt pro
pauperibus nummi repositi et
da unicuique prout tibi dominus
inspirabit. Hic enim pro aliis
elemosinam dispensare consue
uerat quocumque personaliter
eam distribuere non ualebat
Adeo se de negligencia repre
hendit quod hanc dispensati
onem tunc committere preter
misit. Egentibus deditas
tamquam diuino cultui eam
plus mancipans et precipue
mendicantium pauperibus populari
bus ad christum plus appropinqua
re debentibus multa specialiter
beneficia impendebat. Qua
propter ad loca quecumque remo
ciora sequentes ueniebant ad
ipsam. De Wratizlauia nam
que usque intro kerhincz ad xim

se multa transeuntes reporta-
verunt ab ea in argento et vestibus
munera et alia vite necessaria
receperunt. Dominus Raczlaus presbiter
et homo maturus Gneznen-
sis et Wladislaviensis canoni-
cus ecclesiis existens operum pietatis
tam domine beate Hedwigis se ip-
sum ponens in exemplum dicebat.
Pauper scolaris eram Wratisla-
vie studens et audiens beneficia
que propter amorem indigentibus
prestabat dum viveret Christi famu-
la. post ipsam cum sociis
ad loca ubi manebat in Les-
nicz atque Robethincz tribus
vicibus totiensque ego et alii
qui mecum advenerant socii
dimidio fertone argenti
accepto ab ipsa reversi fui-
mus consolati et semper in curia
eius invenimus quotienscumque
intravimus multitudinem paupe-
rum copiosam. ¶ Ad limina sanctorum
ire volentibus et cruce signa-
tis aliisque peregrinis larga
ministrabat subsidia ut ipsos
promovendo in via salutis eter-

ne eorum mereretur particeps
fieri meritorum. ¶ Nunquam
ab ea elemosinam petens in-
exauditus recessit. Nam
ut magister Hermannus
canonicus Glogoviensis et
in Swidenicz plebanus di-
cebat ipsa tam copiosis quos
habebat redditibus vix decimam
partem pro sua suorumque fa-
milie necessitate retinuit
reliqua omnia ad ecclesiarum
utilitatem ac usus paupe-
rum erogavit. Et cum sua
more pietatis expensa de-
ficeret ad suum recurrebat
maritum postulans ut nunc
tuo egenis necessaria eius
vices suppleret. ¶ Quidam
magnam habuit grangiam
decem quatuor aratris que Zeruna
vocabatur ex qua annona
plurima et huiusmodi que ad
victum pertinent habebant in-
habitante. Superveniente
autem tempore quodam gravi
carestia ipsa dei famula
proclamari fecit per forum ut

omes indigetes ad dictā ac
cedentes grangiā qui accipe vel
lent elemosinā pter deum
Congregatis g° illic egenis
in uno modico vase eis distribu
erat annonas, pro ut unicuiqz
sufficiebat ad sustentacōm. Nc
deficiente vo annona de
quoquebant carnes ibi in eis ex
pendit. Consūptis quoqz car
nibz eis caseos dari iussit
et ijs deficientibz farinas et
sal addienda olla tribuit
et quicūqz alia ad edendum
apta inveniri et haberi poterant
eis dedit. Sic fidelis dispensa
trix et provisor familie dnī da
bat cibum in tempe oportu
Nō no ¶ Hanc autem et ipsa
observavit et maritū suū ser
vare docuit regulam ut dum
pluribz simul benfaceret eq
ualiter opam daret ne occasi
one beneficij inequaliter dispē
sati inter accipientes ger~ in
tudie nascerent~ ¶ Habebat
quoqz hec dei famula spales
in cura sua infirmos paupes

numero xiij quos ob memoriā
xpi et xij aplorz eius cū nec
cessaria ad locum reduci iube
bat lautibz et illis dum p
venissent ad hospiciū primo
providebat de comodo eorūqz
semp coram se faciebat dis
cumbere et tanqm resideret ad
mensam illis cū iusiens ministra
bat singlis porciones Alexis
gentibz alimentū Postmodū
vero residens ad manducan
dū ipsa quidē aridis contenta
cibarijs optimas scutellas
cū carnibz et alijs sapidiori
bz cibi sibi oblatas ipsis et
alijs paupibz dividebat. Nō
Dicebat quā pter~ quādoqz
hec intentes pueri nobili
um filij pncipis curiales:
qd vellet pparis fore men
dica reficiendi deserviliis do
mine qm in mensa pncipis
manducare. Potū simil~ sibi
optimū ppinatū eis mitte
bat. Dum vo capellani vl
alij familiares indignaren
tur~ quādoqz et dicerent dnā

coram nobis dimittite potius illa re qui nobis proponit quam pauperibus ut expedit providentur. Ipsa respondit. Ideo meum eis potissimum offero quia scio quod ipsis non dabitur. certam bono. Omnia que circa se inveniret etiam si nunc
Nota esset pomum cum pauperibus dividebat. Tanto quoque affectu movebatur ad ipsos pauperes quod si tenuisset et fieri potuisset absque derogatione murmure cum unoquoque ipsorum scutella libentissime comedisset. Pma autem egenorum in^r audie que ante mensam ipsius locata non fuit et specialem habebat coquinam et ministros propriis specialiter deputatos. Quibus mane et vespere secundum exigentiam temporis metu necessaria prebebantur.
Nota Ecce dei famula quam vere paupertatem exutum spiritus que inter copias mundanarum rerum et templarium delicias sic egere voluit propter Christum ut esuriret et sitiret ac in frigoribus nuda
Nota esset. Magnum tamen sibi

reputabat convivium domini laute reficiebat viscera pauperum et calescebatque amplius pa more divino dum contegeret vestibus corpora egenorum. Ista est quod fortis illa mulier quam manum suam aperuit inopi et palmas suas extendit ad pauperes. Que utique pro tanto pietatis officio ridebit in die novissimo. Preterea felix ista femina domino dicenti in evangelio: date et dabitur vobis dimittite et dimittemini. Pro omnia parte residuas non solum dabat et expendebat in usus pios que habuit sed etiam liberaliter que sibi a suis subditis debebantur dimisit. Nam tributariis suis debitorum relaxationem maximam faciebat in tantum ut quidam de capellanis suis ottonis nomine exclamaret quadam vice ei pro te et diceret. Domina vos tantas iniurustias relaxatis quod nos nobis servientes non habemus

inite sustentare possimus. At illa de precio corde respondit: Nolite timere, deus vobis bene poterit providere. Et quia vel dimidio mensis vel sta teo modicum recipiebat a suis censualibus, factores eius dicebant prout vere: Nichil habebimus de bonis domus nostre nisi hoc quod ipsa relaxat. Dum aliqui per iudices suos puniti fuissent pro excessibus suis pena pecuniaria, quam totaliter relaxavit, ita quod aliquando una die de huiusmodi multa circiter xxx marcas remisit hominibus suis de Saluon et ita vor. ¶ Cum autem censuales suos et pauperes alios non posset aliter a iudicum aliorumque ministerialium invasionibus liberare, ipsa vexationes eorum pecunia redimebat. Notarium habebat virum prudentem et honestum dominum Ludolphum, quem sepe rogavit cum lacrimis ut cum hominibus misericorditer ageret nec importune exigendo debitas pensiones eos gravaret. ¶ Ne autem per iudices suos homines nimium angariari contingeret, ipsa iudiciis sepe voluit personaliter interesse, et tunc non per camerarium aut per iudicem suum, sed per aliquem de capellanis faciebat iudicium exerceri, ut sic pauperes mansuetius tractarentur, et quod plura. Fons iste pietatis adeo erat communis et sic dulcedinis diffusivus, ut omnis qui appropinquaret ei potius saturitate ipsius recederet consolatus. Cunctis ei ad ipsam recurrentibus, si quidoque secundum affectum cordis non valebat effectum impendere operis, ad omnipotentis graciam se convertens divino impetrabat miraculo fieri quod pia hominum circa se affectabant desideria consummari, ut ex aliquibus que iam sequuntur patebit.

Septimo de miraculis que perpetravit beata Hedwigis in vita sua.

Anima istius dulcis et electe dei quia salvatoris clemencia tanta repleverat gracia

ut devotione continua sursum age-
tur mentem et pietate beneficia inces-
santer moveretur. Apparuimus
adhuc ea in mortali corpore existen-
te quedam iudicia et signa exte-
riora manifesta fecerit illa fa-
miliaritate et amicicie gratiam
qua domino iungebatur. Nam ob
amorem ipsius et merita deus faci-
ebat miraculosa quedam et mi-
rabilia opera. Plura quoque ab
oculis et cordibus abscondita
misteriorum sibi divinitus an-
tequam fierent pandebantur ut sic per
signa et prodigia polles virtute
apostolica et prerevelacionem eventu-
um futurorum actuumque occultorum
spiritu prophetico esse repleta certissi-
me probaretur. Miraculum quo
liberavit sororem de osse piscis

Domina Raczlava sanctimonia-
lis in monasterio Trebnicensi
familiaris erat beate Hedwigi nec
quia ipsa eam a puericia educave-
rat et locaverat in predicto monaste-
rio. Cuius predicte tempore ali-
quo degente in claustro cum noc-
vbin est ouenzko excitat ab-
batissa. Hec dum die quadam
ad vescendum resideret in mensa
beate Hedwigis os piscis deg-
tie erebat guttur eius ad-
eo firmiter inherebat quod
nec glutiendo nec eiciendo
valebat ab eo absolvi. Un-
uno morcium cruciata tamen
surrexit a mensa ut si forte
in sequestro vomitu provocan-
do posset os eicere dequo diuci-
us inherente sibi senciebat pe-
riculum imminere. Sed dum tali co-
natu nichil omnino proficeret nec
relevamine sentiret necessita-
te cogente ad dominam adhuc
in mensa sedentem cum fiducia
rediit et ei audacter dolorem
quem habebat prius forsitan pre
verecundia occultaverat indica-
vit sperans ipsius meritis
liberari. Cuius dolori ex solita
pietate compaciens ipsam in dei
nomine benedixit. Et ecce mox
signo crucis medicinis affuit
et signatis merito et pacien-
tis fidei concurrentes sororem
eruit a tormento simul et mor-

tis periculo ita quod sororibus
que aderant videre scilicet et
Wenczeslaua in Trebnicz post-
modum priorissa que tunc domine
legebat ad mensam cernentibus
dicta soror Raczlaua os gut-
turosus stringens omnino ex-
spuit cruentatum. *Quomodo
sanavit sororem oculis*

Iam dicta domina soror Raczla-
ua multum deflendo fratrem su-
um germanum defunctum in
oculo contraxerat quandam visus
impeditivam albuginem si-
bique non modicum tediosam.
Tali igitur sarcinata gravamine
sanas prudenter de revelamine
cogitavit. Nam ad suum re-
currens mox dominam ei tunc
beneficio erat in claustro impedi-
mentum exposuit oculi quo
retardari poterat in servicio
ihesu christi cui perpetuam fuerat
mancipata. Quod illa pi-
etate et fide plena dum in-
dire dicebat. Vade accipe p-
psalterium meum et cum ipso
signum crucis facito super

oculum tuum maculatum obum-
bratum et sanabis. Obedi-
vit soror mandanti credens
vero domine sciens scriptum
esse quod omnia possibilia sunt
credenti acceptoque psalterio
ut iussa fuerat signum crucis
expressit et statim albugi-
nem qua gravabatur e-
vasit. *Aliud miraculum quo sa-
navit impedimentum visus sororis.*

Alia quedam soror de Treb-
nicensi monasterio Gau-
dencia nomine existens in v-
troque oculo incurrerat ca-
gravem albuginem quod etiam
multis medicaminibus adhi-
bitis repellere non valebat.
Unum namque oculorum eius
macula protinus obtexerat
ita quod nil tempore videre va-
lebat. In alterius vero pu-
pilla oculi post remanserat
aliqua albugine non ob-
ducta. De illa ergo aliquid
videre poterat oculo sed adeo
diminute ut homines ple-
ne non posset agnoscere. Cum

iuliana soror eiusdem monasterii
volens ex caritate succurrere me
dicinam contriuit quod multis si
milium odorum in eodem herentibus
profuisset in oculos eius misit. sed
nichil meis profecit. Cum ob
rem prudenti usa consilio cum
sibi humano videret non posse sub
venire auxilio ad opem di
vinam se contulit et per beate hed
wigis merita sanitatem se conse
qui sperans arcuiuit dum so
litarium esset monasterium que
rens et illo cecucienti oculo di
ligenter considerans notauit
locum ubi quondam in angulo ecclesie
ubi beata hedwigis orare con
sueuit. Et explorans tempus
vices venit quando sola erat
domina singentique ab ore
procidit ante pedes rogans sup
pliciter ut signaculo crucis
ipsius oculos consignaret infec
tos. Ipsa vero hec videns et au
diens a se peti quod sanctitatis e
rat indicium ac declaratiuum
diuine uirtutis suisque super
excellentem merita ex humilitate

obstupuit et facere recusauit
dicens sorori petenti. Deus tibi
prestat. quia cum ego sim homo
et testa lutea fragilis rem a
me tam summe postulas po
testatis. Desine ergo. Nam
frustra niteris sic querendo
beneficium sanitatis quod per
me adeo obtinere non poteris.
Instabat nichilominus so
ror ut ipsi benedictionem desidera
tam tribueret nec destitit do
nec illa pondere necessitatis et
contentionis ignara pieta
te deuicta super eam signum
crucis faceret dicens. Te soror
karissima dominus benedicat. Et sic
quod audiui uisu mirabi
le est fugata caliginosa que
per tres ebdomadas oculos
ipsius occupauerat macula
visum mox clarum recepit

Aliud miraculum quo sanauit

Quondam **mulierem a cecitate oculorum**
tempore dum esset in roke
chinitz et ibidem orando in
ecclesia more solito faceret mo
ram una pedisseque eius

nomine katherina palleu-
cione fatigacionis exuta-
na exspectacione confecta ue-
lut causa necessitatis su-
e perrexit ad hospicium ho-
nestum competens ad associan-
dum dominam rediit. Eadem
vero inuenit duas mulieres
theutonicas apud ipsam.
Quarum una diu nouerat
cecam fuisse sciebat, nunc
autem ipsam vidit videntem et
audiuit manifeste gracias re-
ferentem deo et famule dei do-
mine hedwigi quia lumen
oculorum eius meritis procul
dubio recepisset et ideo tam-
quam sancta merito esset ab
omnibus veneranda. Ad vocem
huius mulieris erubuit do-
mina dolensque tantum the-
saurum sic forcius in publicum
que summo conamine sem-
per nitebatur abscondere
femine diuulgari. Ceca-
tus eius propria dixit. Non
ego sed dominus illuminauit
te et fecit videre et fugit qu-

am potuit a facie illorum ipsi-
us ostendens se illius sermo-
nibus commendaticiis nullate-
nus delectari. Illa tamen
sanctitatem eius extollere
vocibus non cessabat. Ad-
uertens autem beata hedwigis
quod prohibicionem simplici eam
non posset ab hac commenda-
cione compescere cogitauit
si forte muneribus quieta-
ri valeret et effundens de pixi-
de nummos pro pauperibus re-
positos dedit ei. Quos il-
la suscipiens et deo dorum
lumine simul et denuo muneris
gaudens abscessit. Tali
ergo et nouo hoc miracu-
lo domum maiestatis quam
hec beata frequentauit tam
feruide et visitauit tam
sedule dominus honorauit. Aliud
miraculum quomodo seruauit
Pauper suspenso vitam
quidam ciuitatis furat
suo vicino pernam porci
id est dimidium bachonem
et captus in ipso furto duc

cuiusque coram duce ipsius sancte
marito iussus est absque mo-
ra puniri suspendio. Con-
sanguinei vero suspendendi
di suis condolentes domine du-
cisse Hedwigis pietatem
esse magnam ad miseros ve-
mentesque coram ipsa roga-
bant ut penitus occidendi in-
tercedere dignaretur. Ipsa sup-
plicantium preces audiens et
exaudiens virum supplex a(d)
dux postulans ne pro tam
modica causa auferretur homini
vita. Cum autem maritus respon-
deret quod eum iam suspensum
crederet, si autem viveret ipsum ei
donaret, statim militem quen-
dam nomine Henricum citius
misit ut hominem liberaret.
Qui velociter pergens et ipsum
iam in ligno pendentem repe-
riens evaginato gladio fu-
nem precidit et sic sanus qui
suspensus fuerat. Ad dominam ve-
nit eiusque procidit ante pedes
gratiarum ei pro sua liberatione
referens actiones. Hoc pro-
testatus fuit in causa roma-
na coram examinatoribus
dominus Nycolaus de Wnrbina
qui de familia ipsius domine
fuerat, precipue erat quando domina
pretactum militem misit et
quando sin de patibulo ma-
nifeste reversus domine gratias
egit. **Item aliud miraculum quo
suspensum liberavit.**

Precedenti miraculo simile
prenotatum in scriptis quibus-
dam inveni quod ideo pono
quia aliud esse puto ex hiis
que narrantur iterum. Quidam
facinorosus publicus esse
hostis ducis et terre adver-
sarius presumptus tandemque
fuit detentus. Quem dux
incarcerem trahi iussit et per
noctis tenebras imminentes
ita ut dilatione remota ma-
ne diei sequentis morte debi-
ta plecteretur. Ante quam eius
detencio fama percurrente ad
ipsius domine Hedwigis coniu-
gis sue noticiam deveniret
Volebat namque dux talit-

festinando caveret ne ipsa male
factorem suis intercessionibus li
beraret. Executores mandati
ducis eo celerius perficiunt quo
eius voluntatem plenius de
agendis agnoscunt et illum
dum illucescit dies suspen
sum relinquentes in patibulo
ad propria revertuntur. Dum autem
dei famula tarde ut consueve
rat rediret ab ecclesia dux ob
viam ei venit. At illa que
factum iam agnoverat eum pri
mo de crudelitate redargu
it postmodum suppliciter
exoravit ut sibi donaret ho
minem mortis sententia iam
dampnatum. Ipse vero presu
mens maleficum utique mor
tuum ut posse diluculo singu
latum precando aliquatenus dul
cedine exaudicionis solatio tandem
dixit. Iterum ut alios tibi do
no. Accito igitur paruatore suo
ei diligencius recommisit ut
velociter ad locum supplicii
pergeret et hominem revocatum
sibi incolumem presentaret. Mi
nister vero dum allegaret
ex opposito quod frustra co
ngeret laborem impendi in
hoc exequendo mandato nisi
forte cadaver defuncti sibi
vellet adduci presertim cum
mane maleficus suspensus
procul dubio iam foret extinc
tus impatiens nichilominus
persisteret auctoritas. Cum
contraire quia non licuit exe
crabile funus adducere cogi
tavit ut sic ducam quasi de
precepto super vehiculo collocaret
et iuncto curru pergens
perveniensque ad patibulatum
funem in quo pendebat in
ser premitto amputavit
et ipsum quem credebat
exanimem recipiens vi
vum cum stupore multorum qui
eius tormento interfuerant
sine lesione ad presenciam ducis
reducebat. Nulli dubium
quin divina potencia pre
dictos maleficos inter tor
quendum manus iam a mor
te preservavit ut et famule

sue sanctitatibus ostenderet merita et ip
sis prioribus propter interuenientis
iustitiam tempus concedet propriis
peragenda. Extunc mandauit
princeps ut ubicumque ipsa detento
inuenisset custodias publicas il
lico aperirent carceres atque ergas
tula uinctique ob ipsius reueren
tiam a captiuitate et a uinculis
eruti gauderent restituti plena
rie libertati. Aliud miraculum

Nota Mulier quedam pre celeri diu
in die dominico farsiuum in mo
la que uulgariter quirna dicitur
moleret ultione diuina baculus
quo molam trahebat manui
eius adhesit adeo fortiter quod
etiam in sui auxilio uiri eam
non ualuit remouere. Cum quoque
ex omni humane deficeret et con
silio uiri uir prodens lignum
tam securis quam super manum
femine amputauit eamque
duxit ad famulam dei expo
nens sibi totaliter quod acciderat
et ostendit propter baculum quem
manu tenebat indissolubiliter
manui adherentem casus que

ei exposuit ueritatem. Ipsa quoque
demeter illam consolans in se
creto pro ipsa orationem obtulit do
mino et arctatas manus ipsius
aperuit et a ligno quo tenen
tia fuit liberauit rogans et com
mittens eidem ne hoc aliqua
liter faceret manifestum. Sed
latere non potuit quod deus ad
suam gloriam uoluit diuulgari.
Occurrit Item aliud miraculum

Et aliud miraculum quod puto
non esse tegendum silencio sed
magis addi qui operatus est
gloriam reuelandum. Accidit qua
dam nocte ut ipsa uirgo hec
uigiis exuigiliis et orationibus
fatigata sompni uiolencia
finitz oppressa. Et ecce lumen
quod accensum ante librum ad le
gendum tenuerat uigilans cor
ruentis lapsum deinde ambus
tendit ardens totaliter super
librum. Audite mirabile. Can
dela libro inherens ardebat et
consumebatur ad totius libri
longitudinem nec tamen con
sumebat neque corrumpebat

volumen. Quod a temudi famu
lari domine et ab aliis compani
pedissequis postmodum reuenit
ad notitiam aliorum ut uere con
ius ostendatur laudabilis dominus
maiestatis qui inuadam poten
ciam custodiuit illesam. absque
deuote sue famule coditu. sicut
quondam in bustum conseruauit
rubum ardentem. Pluribus quoque
aliis operibus gloriosis mirificauit
dominus hanc sanctam suam in uita
ipsius de quibus supra iam aliqua
sunt expressa. videlicet quod aqua
in vinum mutata fuit et quod corra
marito subito celata apparuit
ut scribitur in tractatu de austeri
tate uite ipsius. Item quod lux
celica mirabilem ipsius exteri
ruit et quod ymagine beate virgi
nis multos curauit. ut in tractatu
de decore eius est positum

Huius sequitur de spiritu prophetie

Quia uero non solum operatione
mirifica uerum etiam cog
nitione predicta ualde admira
bilis extitit ista sancta dum vi
uet ideo post miracula que pre

cessit in uita sua hec spiritu famu
la uero in mento explicantur aliqua
in quibus ipsi esse reuelationis
et prophetie spiritum declaratum. Ipsa
dicta namque luce supernis lu
limpido mentis cernebat in
tuitu quod tamen corporis oculis
non uidebat multa quoque post
longa tempora perficienda celes
tis lucis beneficio cognoscebat.
Quorum quedam dum prediceret
et ut predixerat eueniret conuerte
bantur mentes audientium
in stupore admirantes in famu
la dei gratiam donorum sibi diuini
tus collatorum. Cepit quoque sa
ns tempestiue ueri luminis
claritas in ipsa splendescere. ita
ut a sua iuuentute usque in senec
tam et senium ad suorum que con
pletionem dierum perno... multos
ac predicere futuros euentus Quod

predixit mortalitatem hominum futuram

Quodam enim tempore dum
adhuc iuuenis esset in die
natalis domini uenit qui dicebatur
coram ea sedente in mensa quod
arbor una cerasus stans in

orto recentibus eis floribus deco
rata. Quod audiens misit ad consi
derandum si predicti flores in inferiori
aut in superiori parte arbores pu
lularet. Qui missus fuit re
nunciavit arborem in ramis in fe
rioribus florescentem. At illa sig
num est inquit mortalitatis fu
ture. Multi enim pauperes mo
rientur homines isto anno. Et
sic ut predixit omnino evenit

Quomodo predixit mortem mariti
consortis sui suo :–

Ammonuit ut castro le
gemtesi non exiret sed in ipso
diucius faceret mansionem
et caveret pronosticans quod quam
cito de ipso recederet non diu sub
sisteret in hac vita. Ac ille re
bellis verbis eius mansit
triennio in eodem. Tandem
ab inde recedens et usque in les
mitz perveniens ibidem decubu
it in egritudineque de hoc seculo
migravit dies octo anno domini
m°. cc°. xxxvij°. sepultus in
monasterio trebinicensi. Quomodo
predixit predilecte sue mortem

Erat quedam femina nomine
katherina natione pru
tena sed per ipsam dei famulam
de sacro levata baptismate
et nutrita unicaque matri
monialiter honesto viro
nomine coguitao desa non
Huic femine quia ipsa spe
cialiter extitit familiaris mul
ta predicebat futura et eciam
ea que ipsa katherina in ani
mo revolvebat cogitationibus
ei sepius declarabat. Unde
semel ei aliqua cogitanti
deviam prius suspirans ri
dit dicendo. O katherina
cur frustra de penalibus occupa
ris cum sis subito moritura.
Quo audito expavit mulier
et timor irruit super eam sa
piens quod verbum more ipsi
us domine unique verum esset.
Videns quod eam sic vehemen
ter turbatam dicebat. No
li katherina contristari quia
tu quidem morieris sed iterum
revivisces et hoc est signum
Ecce concipies et paries filiam

que moreretur et tu post eam tere
res. Mulier hec non dum gra
uida erat. Sed pereunte tempo
re nata filia ut ei predictum fuerat ea
defuncta ipsa quoque mater oppres
sa egritudine ualida per triduum
premortua tenebatur. Non autem
est tradita sepulture. pro eo quod
ualde modicum in ea uidebatur
uitalis spiritus remansisse. Nam et
nec ignem corpori eius pro ex
perimento uite appositum sen
ciebat. Tandem restituta fu
it ut pie creditur promeritis
beate hedwigis pristine sani
tati ut in hoc manifestaretur
et prophetie spiritus quem beata in se
habuit et uirtus diuina que meri
tis ipsius assistens uitam de
uote et familiari femine
reparauit. *Quomodo predixit pedisse
que sue quasi morte celeri mori*

Habuit quoque beata hedwi
gis paupercula sibi multum
familiarem et gratam que de
mundis proprio nomine uocaba
tur. De hac in absencia eius
sed presente katherina predicta
cum magna compassione dicebat
De mundis ex hac uita odiosa
morte decedet. Tristem proch do
lor prophetiam lugubris comproba
uit euentus. Nam post felicem
transitum sancte aliquot annis fe
mina superuixit et tandem morte
subitanea ex hac uita migra
uit. *Quomodo predixit filii sui*
Triennio *occisionem.*

Antequam occideretur dux hen
ricus filius beate hedwigis ipsa
mater quodam sorori cyster
ciensis ordinis in trebnitz a
delheydis nomine dixit. Scis
memor filii mei quia ex hoc
mundo more in lecto decumben
cium non transibit. Cui dum so
ror stupens ac territa diceret
inquiens. absit domina. unicus
nobis est. ideo timens ne for
te sic ei eueniat abicite hunc
timorem e contrario ipsa dicebat
Non timeo sed certissime scio
quod occisione occidetur. A quibus
autem esset occidendus tacuit
hac pietatis de causa ne for
te si tartarorum pronunciasset

adventum homines nimium terri
ti aut pusillanimes effecti ad fu
gam convolassent presidium castri ipse
quinis aut tribus completis ut pre
dixerat tartarica rabies partes
Slesie invadens intantum prevaluit:
ut ipsa domina hedwigis cum filia
sua et uxore filii sui domina anna
precavendo periculo se ad castrum
cui crosna vocabulum est transferret
Et dum moraretur ibidem qua
dam nocte vocata secretaria
sua priori nomine dixit. De
mundis scire debes quod iam
amisi filium meum unicus fi
lius meus quemadmodum a
vicula velociter fugiens a me
recessit ipsum in hac vita deinceps
non videbo. Collō namque cir
ca item filius qui patris suc
cessor in dominio erat. tartaris
prestat obviam ad bellandum
cum ipsis. fuitque in eodem prelio
interemptus. Anno domini. m°.
cc°. xli°. ut dictum in principio sed
eius interitum non dum rumor
ad loca remotiora detulerat
De mundis autem consolari

volens dominam a verbo quod
putabat eam ex opinione
dixisse dixisse veraciter visione
repelle incipiens dixit. Domina
nuncius non dum venit michi
quod audiam de hiis que dicitis
quia propter opinionem hanc
relinquite et nolite vobis
credere in hac parte. At illa. Ita
est ut dixi sed caue summa cum
diligencia ne alicui detegas
ut ad nurum et ad filiam meam
tristis hec relacio non pervngat
Putabat enim quia sola soli
loquebantur infra noctur
ni silencium secundum quod
mutue collacionis ipsarum au
scultando nullus hominum inter
esset. Sed soror pinnosa me
morie requiescens ubi dormire que
dormire putabatur colloqui
cium verba audiuit. Tacen
tibus autem illis ut domina iusserat
post triduum nuncio veniente
et diuulgante quod acciderat
compertum est ducem in bello
cum multis eodem die quo in
predixerat corruisse Quod predix

molestias ducis Boleslai

Non solum autem pronunciabat
de morte corporum sed eciam
animarum et rerum pericula predicebat
Quadam enim vice audiente coram
Anna nuru sua tempore sui
duce Boleslao filio eiusdem domine
tunc absente dolorosis vocibus
loquebatur. Ve ve tibi Boleslae
quanta mala tu adhuc inferes
terre tue. Hoc utique adimple-
tum fuit secundum quod quidam te-
stantur quando iste dux Bolesla-
us alienavit clavem terre
castrum videlicet et Lebusanum
territorium et dum per multa que
suis ipse movit temporibus
prelia non tam predonis rerum
sed eciam extitit qui pluribus
causa mortis. Unde quasi in
exordio dominacionis eius cum
suscepisset in terra Slesie principa-
tum propter mala statim labo-
ra incepit pro suis gemere qui
prius exercitum metam et
in exterminio novi fori promiscui
sexus homines perierunt incen-
dio circiter octingenti et alia
plura pericula prius tyran-
nice in Polonia divisis temporibus
contigerunt.

Quomodo predixit
procuratori suo mala que passus est

Domino quoque Lutholdo capellano et procuratori suo dicebat
ipsa famula dei. Compacior
tibi domine Luthólde quia nepos
meus dux Boleslaus te faci-
et multa mala te tuosque et
bonis omnibus spoliabit. Ille
vero Lutholdus qui tunc in
magna gracia ducis erat quasi
indignatus reverendo domine ri-
debat. Nunquam nos domina spe-
pace hic possens ego atque
mei unam semper habemus cum
Boleslao domino meo. Ad illa ita-
que ei dixit. Ego quidem pacem
habeo sed tibi eveniet quod ita dixi

De uxore Boleslai ducis adduc-
ca alia xpiana.

Cum autem duci
Boleslao domino adducta fuisset
domina sibi matrimonialiter copula-
ta filia comitis de Anhalt et ce-
tera beata Hedwigis primo susci-
piendo respiciens statim predixit
ei ei quod anno suo plurima mala

ipsam preci oportet. Quod predixit
sororem de claustro extrahendam
Preterea quod prefatus boles-
laus duas quas habebat
in Trebnicensi claustro germa-
nas sorores suas domino tradi-
tas esset violenter extracturus
de ipso monasterio, ipsa similiter an-
tequam fieret enarravit. Et hec
singula ut predixerat evenerunt.
Una tamen de abstractis a
claustro sororibus eius scilicet
domina Agnes ad monasterium
rediit et in ordine vitam finivit.
Quod predixit apostasiam fratris
Quidam fritericus nomine
sophie filius professus fuerat
observantiam ordinis fratrum mi-
norum. Sed quia secundum evangelii
veritatem non omnes qui vocantur
a domino electi sunt, ymmo quod
valde terribile est de multo-
rum vocatorum vix pauci electo-
rum beneficium sortiuntur ut qui
stat timeat ne forte cadat
et quomodo caute ambulet vi-
deat. Iste fritericus quod unus
terrentibus esset futurus ostenditur

Hedwigis ostendit coram domina
Anna nuru sua et Gothilinda
eius pedissequa hiis verbis di-
cendo: Domine Sophie multum com-
patior quia heu filius eius
apostatando suum quem professus
est ordinem relinquet. Quod
miser ille ut predixerat domina
expleto decem annorum circu-
lo adimplevit. Quod reve-
lavit ericium quem soror
occulte portabat.
Soror Razlava de qua su-
perius facta est memoria
quadam vice portans ericium in
manica, hericium sub clamide
occultatum, ad beatam Hedwig-
em intravit. Quam domina intuens
redarguit dicens: Quare fi-
lia rem tenuem portas inmun-
dam? At illa oblita debeat
quod ericius manica lateat et re-
cedens cum rubore cogitare
cepit quomodo hec res esset
innotita cuius domina fecerit me-
moriam. Et occurrit men-
ti eius si forte displicuerat ha-
bere hericium quem apud se.

gestabat sub pallio et illum statim
reuertens ad dominam est reuersa. Cum
illa dicebat: Hec filia sic prima
uice rebebas ad me uenire. Ca
ue ne deceto feras huiusmodi rem
reformem.

**Quomodo predixit altaris
construccionem in futuro**

Iuliana soror domus Trebnicen
sis quadam die dato signo uem
endi ad chorum ad persoluendas lau
des diuinas uelociter properabat
incessu ne tempus congruum in
trandi negligeret et sic accelerando
locum quendam medium sancti Bartho
lomei ubi nunc altare beati Sta
nizlai martiris et episcopi est positum
pertransiuit nulla ibidem facta speciali
reuerencia quia nec eam facien
di sciebat cum nullo ueneratio
nis signaculo adhuc locus iste fo
ret specialiter insignitus. Ipsam
igitur sic accelerantem domina reuoca
uit eique locum ostendens dicebat:
Filia Iuliana locus iste cundam
in magno sit reputatus est in an
honore cuiusdam construetur in eo al
tare. Unde quociens pertransieris
ne exhibere reuerenciam pigri
teris. Dum autem hec ipsa diceret
et doceret non solum iam dictam so
rorem Iulianam sed eciam dominam
Bachinam sibi familiarem predis
sequam nichil adhuc de canoni
zacione sancti audiui fuisse Sta
nizlai. Post obitum uero ipsius sec
tus annis elapsis .xiiij. in loco eo
dem altari constructo ad gloriam
dei et sancti Stanizlai honorem
completum est quod ab ipsa fuerat
prophetatum.

**Quomodo predixit predisse
que futuram paupertatem.**

Istam de qua iam paulo ante facta
est mencio Bachinam natione
pruthenam hortabatur ut auri
filare ac de aurifrigeio disceret ope
rari predicens eidem quod talis
operacio sibi multum fieret utilis in
futuro. Acquieuit huius famula
consilio domine sibi ex dilacione utilia
consiliantis artificiumque didicit
ineo[illegible]. Quo post mortem
ipsius domine tribus maioribus rebus fu
it omnibus predictis rerum copia
conquisiuit eatenus non solum
in temporalibus uerum eciam in mo-
ribus diues et mulier bone

fame hoc geminum recipiens p(ri)
mum p(re)ciosi sermonis ut uirtuose
adhesit domine et seruicius in uirtu
tibus apprehenderet et bonis uich
lonninus ministeriis ymidaret

Quomodo predixit mortem propriam

Sed ne ipsa dei famula que multos
multa predicebat futura et mortem
sciebat aliis imminentem propriam ui
deretur de hoc secreto exitum ignorare
reuelante sibi domino dixit qui
busdam familiaribus suis quod corporis
sui sarcinam aggrauatam multis
doloribus citam sciret proximo
deponendam. Vnde quadam uice
dum quedam nobilis et honesta fe
mina nomine myleisa quam ipsa non
modicum diligebat uenisset ad e
am ut dilectionis eius uice repen
dent uisitandam pro(pri)um et solacio
eius post mortem competente dum
ad propria redire disponeret uoca
uit eam et dixit. Myleisa mi di
lecta ad me accede et suscipe oscu
lum oris mei. Cito enim tibi
quod postquam exinc recessis me
in hac mortali uita deinceps non
uidebis. Haut dubium illa

flens accepto a domina osculo abijt
nec eam amodo uidit quia cito
post eius discessum domina correpta
egritudine decedens in pace quie
uit. *Quomodo demones eam flagellauerunt*

Ipsa quoque proximo prenoscens uere
dissolucionem sui corporis immi
nere et humana intelligens infirmi
tate deficiat ex hoc misere mundo
debebat. Adhuc tamen sana
existens misso nuncio uenire
iussit ad se dominam katherinam
patrinam suam superius memo
ratam mandans ei priuatim ut
moram non faceret sed cito ueniens
sibi imminenti egritudine deser
uiret. Illa ut fidelis ministra fes
tinabat ad ministerium domine. Sa
nam cum eam inueniens remansit
sic nichilominus apud ipsam
eique in omnibus sedule ministrauit.
Quadam uero die cum domina que
dam ingressa fuisset cameram
ipsa katherina uidit tres demo
nes in humana effigie maxi
mo strepitu facto in ipsam dominam
irruentes et eam acriter fla
gellantes. audiuitque eos cum

fixore dicentes Quare tam seua eo
Quare tot sanctis operibus occu
patis. Has ergo demonum pug
nas et impetus sustinens cum tremo
re signando crucis se muniens
eos illesa euasit. Et dum de loco
agonis egrederetur deuota famu
la domine sequens uestigia eique con
patiens multiplicabat undique
me dominum super eam post signum eius
crucis signum sepius faciendo Quod
quidem domina corporalibus oculis fa
cie auersa non uidit uirtute sen
tiens crucis christi regratians se
dixit Katherina hoc me signo sp
consignasti. Quandam eciam hic ef
ficaciam signum istud ex dominica
passione. Quo iuncta fuit adolf
Tempore quodam prius: sancta
qua incidit egritudinem in
qua tamen et mortua fuit uoca
to ad se fratre matheo cysterciensis
ordinis qui eius confessore tunc
fuit extreme unctionis sacra
mentum ab eo suppliciter postu
lauit. Quod percipientes sorores
quam plurimum conturbata fuerunt
simul et contristate quia tamen eunte

ri signo ipsius sufficienter dabatur
intelligi quod tam appropinquaret
ei tempus de hac uita migrandi
Sperantem cum sciret quod hoc ipsa
super ueritate nullatenus faceret que
spiritu prophetico et gratia dei pollebat
Dolebant ergo et non modicum tur
babantur nec inmerito quia matrem
que ipsas fouebat ac diligebat
in christo pre metuebant. Accedens
tamen soror Adelheydis ei speciali
familiaritatis domina inquit quare
unctionem sacram petendo con
cutis corda nostra cum sis sana no
stra in uobis appareant mortis
signa. Preterea nec languen
antidoto tali succurrit nisi de
ipsius periculo metuatur. Cui illa
ridit. Adelheydis karissima
scio quod ita sit et etiam tu bene
morem edisseris. Sed est aliquid
quod circa ista considerare te conuenit
Cum enim extreme unctionis
sacramento decedens homo quasi
armis spiritualibus contra spirituales
nequicias muniatur ideo huius
modi munimentum est cum sum
ma deuotione a fidelibus suscipiendum

Ego autem licet adhuc incedam inco-
lumis decumbebar tamen lecto cum
egrotis et timeo quod invalescentibus
infirmitatum doloribus non possim
nunc illud auxilium salutare cum
tanto devotionis fervore susci-
pere ut competit anime debenti
ad divinum preparare. Satiatum est ergo
eius desidio inunctaque fuit oleo
sancto. Post non longum tempus in lan-
gritudinis recedit nec sanitatem
cum hoc postmodum meruit.
Sed hoc potius admirabile quod
immutabile veritatis cum spiritu divini
prevelacionis efficaciam exhibuit
et super quo sancte devocionis ut prece
divinitus dispensavit. Quomodo cogno-
vit in se infirmitates quos tamen non
vidit

Postquam vero recubuit
cepit et languoribus fati-
gari. Filia ipsius tunc abbatissa
tunc tribus mensibus districte prohi-
buit cunctis sororibus et aliis
sibi ministrantibus ne ipsam gra-
varent aut gravari permitterent
novitatibus quibuscumque. Pan-
debantur tamen ei per inspiratio-
nem divinam multa que ab

homine non didicit nec audi-
vit et agnoscebat adesse nunci-
os quos aversa iacens facie
non videbat. Personam quoque
ipsorum etiam expresso nomine
indicabat. Unde post insul-
tum tartarorum reversis ad
claustrum sororibus adesse venire
iussit sororem Wenzeslavam
postmodum marchionissam Poris-
sam. Demum eius reditum adhuc
nichil audierat. Preterea domine
custodientes et ministrantes ei
in egritudine timentes ne forte
decederet in absencia domine Anne
nurus sue que tunc erat apud
regem Bohemie fratrem suum ei sig-
nificare languorem ipsius celi-
ter satagebat. Ipsa vero pro-
hibuit dicens. Nolite timere
nec laboretis mittendo ad fili-
am meam Annam. Non enim
moriar antequam veniat.
Et sic factum est. Dum autem
reversa fuisset dicebat. Nun-
quid non dixi vobis quod ante
reditum filie mee non decede-
rem. Quomodo redarguit sororem
inobedientem

Eodem tempore cum sic decumberet
ante multo egritudinis due soro-
res domus trebnicensis primo sa-
lutis abundancia adierunt gratia
visitandi. Ipsa vero dum primo-
sam prius assistentem fuisset in
ita venit albero pro de psalmis
contexto quod tunc manu tene-
bat tetigit eam dicens. Tu quod
huc absque licencia venis abbatisse
iam si velis negare non expedit.
Vade ergo et veniam pro neglige-
ncia que peccasti et obtenta li-
cencia ad me cum volueris rever-
taris. Obstupuit soror et que prius
primum abbatissam timet man-
datum tamen domine adimplere festi-
nans celerius abbatisseque abiit quod
perpetraverat accusando se exposuit
et recipiens indulto dominam denuo
visitavit. Ipsa autem domina iacen-
do avertisset vultum ab hostio
nec primosam venientem cor-
poralibus oculis vidit presentem
tamen cognovit in spiritu et in-
crepans ei dixit. Egredere prima
rectrix ordinis tui egredere.
At illa pavens petiit ab ipsa

indulgenciam. Que statim in-
dulgens ei dicebat. Ammodo
filia nil absque licencia facias
cum vestre minorum sit obedien-
cie iugum. Quod revelavit so-
rori peccatum occultum :--

Cum ipsa dei famula iam in
villa de qua mortua est egritu-
dine laboraret eufemia soror
domus trebnicensis germanam
suam quam in eadem domo et ordi-
ne habuit proprio nomine vocans
dixit. Soror gaudencia eamus
et istam sanctam visitemus dominam
matrem nostram ad laudesque prius
noctis huius supervenientis vi-
gilias observemus. At illa
rendit. Hoc quidem libenter
facerem sed non presumo timeo
enim si coram ea comparuero
quod mea michi peccata imperet
ut sorori primose culpam re-
citavit de obediencia et ut sororem
cattarinam reprehendit pro ver-
bis quam latenter portavit
scandalum de ut supra dictum est.
Hac eadem distinctione occa-
sionaliter in primo precedenti capitulo

decimo et vicesimo capitulo. testio tac-
tatu. Hec autem excusationem euge-
nia non admittens sua tantum in-
stantia reuocat gaudentiam ut v-
na secum ad dominam perueniret. Pre-
dentes igitur puer usque ad domum
in qua languens domina iacuit perue-
nerunt. ubi eugenia introgredi-
ens gaudentia vero pauefacta
stans ad hostium foris remansit
mirabile certe. Nec visu nec
auditu preparat cuiusquam aduen-
tu que exterius metus causa sub-
stiterat. Sed spiritu hoc presentiens
dixit ei que ingressa fuit soror
Eugenia vade et gaudentie
que stat foris ante cameram dic
excepte dei et mea. Tu hec et illa
commisisti peccata exprimens delic-
ta in quibus ipsa offenderat un-
de cito redire ad lamentum pe-
nitentie et quas contraxisti ma-
culas delictorum absterge. Fe-
cit eugenia ut ei fuerat pro-
missum iussum. Gaudentia
vero suscipiens nuncium mox
ut audiuit sibi detegi verita-
tem non modicum perterrita uir-
et professionem deleuit offendicu-
la et sic emundata a prioribusque
sordibus libera quociens volu-
it postmodum ad dominam introiuit
secura.

Quod predixit sororibus super venturam inquietudinem.

Inualescente sensim infirmita-
te domina gerdrudis abbatissa ve-
brinensis filia eius ab ipsa scis-
citabatur ubi eligeret sepultu-
ram. At illa que iam dudum
omnem pompam ex humilitate
sancta reiecit. In communi cymiterio
sepeliri desiderio. Filiam autem in
hoc non consentiente intelligens
in loco capituli sororum petiuit sup-
pliciter sepeliri. In hoc quoque
non consentiente filia sed dicente
in ecclesia te iuxta patris mei sepul-
cro ponemus dicebat. Sic o-
portet me humari in ecclesia con-
testor te per dominum et obsecro filia
ut in tumulo patris tui cuius
thoro pluribus annis disiuncta
fui non colloces corpus meum.
Nolo enim coniugi mortuo mor-
tua a quo castitatis amore
quondam a thoro dum uiuerem

dni extra septa. Dicere u filia
te g° mi cum filio tuo fre meo
fratre tumulari. rndit. Cum
nullo modo uolo contrarij in sepulcro
sed si omnino certa me decreuistis
sepelire ante altare bti iohis
ewangeliste me consilio sepelire
In eccla namque bti bartholo
mei coram eodem dco altari se
pulti iacebant quidam pueri
nepotuli sui quorum animas in
nocenciam eorum quoque sequi uo
luit similiter sepultura. quia
nouerat dnm dixisse in ewangelio
Nisi efficiamini sicut paruuli non
intrabitis in regnum celorum. Dum
aut filia diceret. Ante altare bti
petri te mater collocabimus
ut sepulchrum tuum semper ante
oculos habeamus. Illa prophetico il
lustrata spiritu dixit. Hoc si
feceritis penitebit uos in breui
propter grauamina que uobis
in externa superuenient sepul
tura. Et sicut ipsa predixerat
sic euenit. Nam sorores ex
multitudine hominum sepulcrum
eius uisitancium inquiete sunt

sepius probabant. Hec ista fe
lix et beata diuinis reuelacionibus
illustrata de futuris contingen
tibus determinatam ueritatem e
nunciat ab humanis sensibus oc
cultatam. Non enim per inuestigatio
nem humanam sciri non potuit
hec uerum cum familiaritas exci
tat ei detexit quamuis non omnia
singulariter expressius que diuina
luce irradiata intus cognos
cebat. Albertam quoque filiam ip
sius quam discrete potentis
prohibendo cauebat ne sibi ma
nifestata reuelando aliis pre
cipue in egritudine grauaret.

Nono sequitur de uisitacione bte hed
wigis et de miraculis que con
tigerunt tempore mortis eius et
primo quod uenerit ad eam
in infirmitate eius.

Appropinquante uero termino
in quo post consummacionem
laborum laborum bta hedwi
gis debebat a dno gloriosum pa
ce fructum ipse deus ei minus
eterne iocunditatis quedam
preludia ostendebat consolacionibus.

suis letificabat animam eius ne p-
prium illud consolationis absconditum
e abodis meis in pectoribus a se dor-
mientibus verificatum in ea locum
haberet. Videbat namque ad ipsam
superne patrie cives qui ut potest in-
experta plenius eam posset deici-
vium iocunditate supernorum instru-
ere ipsamque ad patriam illud inef-
fabile gaudium invitare. In sol-
lempnitate enim diei nativita-
tis beate virginis omnibus soro-
ribus et aliis que ei egrotanti
ministrabat egressis ad cenan-
dum vel ad auscultandum can-
ticum vesperarum sola katheri-
na eius patrina remanserat
apud eam. Que vidit quo-
dam homines et personas lu-
ce fulgentes ad ipsam dominam
ingredientes ipsisque advení-
entibus eam audivit dicen-
tem. Beneveniant domina mea
sancta maria magdalena. sancta
katherina. sancta tecla. sancta ursula
pluresque nominavit alias c-
sanctas quarum nomina non reti-
nuit ipsa que aderat kathe-

rina. Audivit quoque cum ipsis
familiariter eam loquentem et quo-
niam advertere poterat et colligere
per certitudinis probabiles de hora
sui exitus conferentem. Finitis
vero vesperis visio illa cum luce
abscessit. Qualiter sanctum quod licet
eam sancti visitaverunt :-

In die quoque sancti mathei apostoli et
ewangeliste sororibus domus nostre
in mensa more solito ad capitulum
congregatis due ex ipsis primo
sancta salicet et budeca eam lang-
uentem visitare venerunt. Qui-
bus ipsa prius ait. Flectite ge-
nua et orate. Interrogantibus
illis abea cur facere hoc de-
berent ridendo commisit. Nun-
quid non videtis sanctam mariam
magdalenam et sanctam kathe-
rinam. Quandam etiam sanc-
tam virginem nominavit cuius no-
tabilem insinuatum erat ab ea
memoria lapsum fuit et
matrie quod soror budeca licet
ignoravit nomen illud reti-
nere non potuit. Sic dominus elec-
tam et dilectam suam in infirmi-

catum doloribus pressorum frequen-
cia relevavit prius quam transferret
eam ad plenitudinem gaudio-
rum. ¶ Cum autem fatigacionibus
eius finem vellet deus imponere
et eam absolvere a labore quem
tamen non sensit pre amore ani-
ma ipsius sanctissima de ergastu-
lo carnis in abyssum eterne
transtulit claritatis ubi regem
supremum et dominum nostrum ihesum
christum pro cuius amore regnum
mundi et omnem ornatum seculi
contempsit in quem credidit quem
dilexit. videns videbit oculis in
secula seculorum. ¶ Transiit autem
beata hedwigis ex hoc mundo
anno domini. m°. cc°. xliii°. idibus
mensis octobris circa horam
vespertinam ut illa usque hora
qua solita fuit in cotidiano
ieiunio corporaliter cibo ali-
do refici transferret ad delicias
celi et ad interminabilis requi-
ei sabbatum cum sanctis omnibus
celebrandum. Miraculum. m°.
quomodo corpus eius muta-
tum est in morte :-

Corpore vero iam exanimato
dum more claustralium
domina wenzeslaua priorissa
domus trebnicensis. accedens
cum sororibus aliquibus abluere
corpus disposuit. ipsa beata hed-
wigis inventa est habere durissi-
mum ac asperrimum cilicium et zo-
nam de pilis equorum contortam
cum quibus dum nudata fuisset
future glorie signa ceperunt ap-
parere in ipsa. Nam color corporis
eius qui ex frequenti ieiunio
et castigacione continua pallidus
erat seu croceus cutisque ipsi-
us quibusdam superducta ru-
gacionibus totumque corpus eius
quod adustum caumate ac algo-
re penitencie declinabat ad
nigredinem. totum aspiciencium
oculis velud nix splendes-
cere cepit luciisque repentine can-
dorem. Insuper prius ex infir-
mitate glaucam in morte
vero albescentem faciem et
genas rubore perfusas ac ru-
bicunda labia intuentibus ex-
hibens quandam pulcherri-

ma uidebatur ymago sig morum
hominis nulla habens Pedes quos
ipsius prius frequenter squalidi
tate uti lac candidi cernebantur
significans cunctis dealbacione
forinseca quod capitulacione diuina
inflammoris actionibus et pressuris
iam esset adeptura innocencie re
formata secura foret de solatio
immortalitatis eternali. Postmo
dum ¶ Tunc et illa que prius
diu iuuenes absconderat cum summa
diligencia in stigmata meritoria
calli saluet in eius genibus ap
parebant et apparuis tractabant
circumstantibus feminis in summe
deuoteque aspicientes uertebatur
in iubilum. Dum in manu excelle
ti femina cernebat signa cla
tam excellium feruoris in ser
uicio summi regis. Erat enim
ut testabatur soror Iutta que
personaliter uidebat calli pondus
adeo magnum ut duobus pug
nis esset equales et unus
alteri superpositus fuit. In cal
lo quoque diuicie uidebantur
tunc rupture et quodam cumule

pulue arenoso repleta. Nam
in morone genua eius nuda in
to in ipsa sepius pauimento de
humo arenulas hauserant
quas intra rimulas callosarum
receptas adhuc tenebant calli
pertam euidencius prominentes

Quomodo sorores rapiebant reliq
as corporis eius :-

Loto autem corpore et posito super
feretrum ut decebat sorores
domus trebincensis mox cum
magno accurrentes desiderio
et auiditate quiuis quod pote
rat de reliquiis eius corporis
rapiebat. Alie namque digi
torum. alie pedicarum eius ung
ues quedam uero capillos
sui capitis precidebant. Tantem
cum sollempnitate debita the
saurus iste inestimabilis ad
ecclesiam deportatus ibidem re
mansit triduo insepultus ui
gilantibus iuxta corpus et lo
cantibus missis canticisque lau
dantibus dominum super omnibus que
uiderant et audierant et que
faciebat adhuc sic sepulto

corpe clemencia divina magna
lia p(ro)merita s(an)c(t)e sue. Quo(modo) sana
uit i(n)firmitatem sororis :-

Quedam namq(ue) soror domus
trebnicensis Judith nomine
manu(m) h(ab)ens ex nimia (con)tractione pi
culose i(n)flatam (et) lividam du(m)
aliud no(n) h(ab)e(re)t remediu(m) b(ea)te
hedwigis p(ro)ximu(m) i(n)vocab(a)t
p(at)ro(ci)nia eius mitis capitulo li
bari. Accedens g(ra)o cu(m) fiducia.
manu(m) su(am) infirma(m) corp(or)i sancto
i(n) feretro posito quo poterat
intimius applicabat. Dum
aut(em) appropinquasset (et) aliquantum
i(n) quo involutu(m) corpus iacebat
attingeret fragranciam odoris
sensit mirabilem (et) subito ma
nus sue recepit plenariam
sanitatem. Quomodo miraculum
quo curavit sororem bibendam

Marthia soror domus treb
nicensis desiccatione oris
lingue (et) pectoris paciebat(ur).
Ex qua ariditate co(n)tinue tan
tam sustinuit sitim duob(us)
annis (et) amplius q(uo)d mul
tociens du(m) matutinu(m) p(er)sol

verent eam bibe(re) oportebat.
Et aliquociens du(m) no(n) occur
reret aliud ad bibendu(m) etiam
intus aquam unde eam bi
bebat. P(ro)p(ter) qua(m) bibicione(m) extra
ordinaria(m) co(n)tra eam mur
murabant sorores (et) p(ro)p(ter) ab
batissam i(n) capitulo culpabat(ur)
dicente q(uod) vicium h(oc) potius
ex consuetudine p(ro)terva pre
ter quam ex egritudine i(n)
hereret. Ideo p(er) abstinenciam il
lud bene si vellet a se repel
let. Ipsa autem sic quasi in
extinguibili fatigata quia
nis frequenter publice (et) occul
te correpta corrige(re) n(on) potuit
huic defectu(m) qui ei no(n) ut opi
nabantur ali(i) ex prava con
suetudine s(ed) ex morbi pas
sionis iam dicte vicio i(n)here
bat. Cum no(n) corpus beate
hedwigis in die defunctionis
loca ut p(re)dicam(us) deferretur
ad eam soror martha pa
ciens dictam sitim ad locum
ablucionis assistens accessit
(et) tenuitas s(an)c(t)e no(n) i(m)merito

plurimes orationem fecit dicens Hoc mihi
Domina mea beata hedwigis libera me
a bursa passione et a buzzerio quod
patior ratione sitis quam sustineo ·
Oratione completa accessit ad pelvim
plenam aqua in qua lotum fuerat
corpus sanctum quam invenit ibi relic
tam absentibus cunctis iam fu
nere deportato lavitque os et collum
ac guttur suum et fuit subito rele
vata sic quod nullam infirmitatem aut
sordidatem deinceps sensit sitim

Capitulum vi. quo candor apparuit et odor fragrabat corpore :—

Die tertio postquam sepulture tra
ditum corpus beate hedwigis
filia eius abbatissa trebnicensis domine
sorori Wenzeslaue iniunxit postmo
dum priorisse ut velamen quo te
gebatur caput sancte deponeret et alio
supposito velamine iam dictum
caput velaret. Ipsum enim velamen
quod removeri iubebat extiterat
sancte elyzabeth amite sancte hedwi
gis materterae fuit et ideo ipsa beata
illud tota duxerit in magna reveren
tia hinc vivensque amorem ipsum
studiosius conservavit. Pro hac eam
procul dubio causa predicta eius fi
lia ut amite et materterae memoriam
in illo velamine conservet ac iuge
dilectionis memoriale non amitteret
dictum velamen voluit reservare.
Accedens igitur soror ad ferendum et ipsi
te mandatum abbatisse festinans re
velatoque facie sancte vidit eam ore
aperto iacentem et ipso ore sensit
odorem suavissimum emanantem.
Corpus quoque ipsius quod prius
dum abluerentur lacteum seu ni
veum repraesentabat colorem tunc vi
dit multo ampliori candore per
fusum et sic eos claritatis stolaque
glorie videbatur induta tunc quodammodo
relucere. **Decimo sequitur de miraculis que contigerunt post mortem beate**

Ne autem virtutis il hedwig
lius in celestibus margarite
et preciositas thesauri absconditi in
agro sepulchri ignorarentur ab ho
minibus dominus eam dignatus est vir
tutis sue potentia facere manifestam.
Nam corpore eius decenter celebra
te sepulto mox beata hedwigis
pluribus et magnis cepit chorus
care miraculis quibus fideles suos

cum revocacione ipsius sancte auxilium
invocantes longe lateque consolabat
et clemencia salvatoris sedem quod
in subsequentibus declaratur. Beatam
igitur. Primo miraculo de infirmis
sanitati restitutis ¶ Secundo de cecitas
in capite et oculis ¶ Tercio de
cecis illuminatis ¶ Quarto de surdis
et auditui reformatis ¶ Quinto de mutis
in loquela relevatis ¶ VI° de
passione manuum liberatis ¶ VII°
de dolore pedum sanatis ¶ Octavo
de passione manuum et pedum simul
curatis ¶ Nono de contractis
¶ Decimo de gibbosis ¶ Undecimo
de paraliticis ¶ Duodecimo
de quartanariis ¶ Tredecimo de epy
lempticis ¶ Quartodecimo de demoni
acis ¶ Quintodecimo de dissenteriacis
¶ Sextodecimo de squinanciacis ¶
Decimo septimo de fistulatis
¶ XVIII° de mortis periculo ereptis
¶ XIX° de mortuis suscitatis
¶ XX° de quibusdam miraculis
specialibus que circa sorores
in Trebnicz et alios evenerunt
diu ante canonizacionem
sancte Hedwigis In nomine domini
amen Incipiunt miracula et primo
de infirmis sanitati restituti
ns primum vite Hedwigis mira
culum primum :-

Puer quidam Dirsicus nomine
filius Wirchoslai militis de
Toreth VII annorum gravi erat de
tentus egritudine. Infirmitate
autem crescente ad hoc tandem deduc
tus est quod ei certitudo mortis
nec non iam de proximo humano iudi
cio imminebat. Nam manus eius
et pedes erant emortui. Oculi quoque
ipsius conversi. Audiri non poterant
modicis adhuc solum modo
strepitus resonabat in gutture
eius pectore continue elevato
enormiter ut solet in morientibus
elevari. Mater igitur sic propinquan
tem morti considerans filium
patri pueri videlicet marito suo
qui et ipse tunc in lecto decumbebat
dixit. Filius noster iam accipit
licenciam et recedit iam non habemus
filium nostrum. Pater vero audiens
elevatis manibus cum fletu
dicens clamavit. Domina mea
beata Hedwigis ego tuus servus.

quia me dum vivens dilexisti
hanc michi nunc facias graciam
ut filium meum parvum in interces-
sionem tuam retineas. Restitue
michi domina filium meum sanum
et hec tanta liberalitate sit michi
propria spiritualique retribucio pla-
boracio. Mirabile valde. Mister-
fidelis fidele ministerium mise-
gre impendente domine revelat domina ve-
lut non oblita fidelis impenso
sibi ministerio remuneracionem non pro-
rogat nec procrastinat exau-
dire petita. Subito enim dum
per oracionis verba compleret fili-
us qui exalare iam spiritum pu-
tabatur se vertens patrem in-
cepit respicere ipsumque suo intu-
itu consolari. Pectoris elevacio
recessit in similiter eciam me-
rimeque celeriter signa mor-
tis et ipse puer qui ex infirmi-
tate quasi totus aridus erat
ut pote qui languerat a
festo sancti michaelis usque ad
diem proximo sequentem fes-
tum sancti martini nulla cibi an-
imutacione alia naturali [illegible]

circa ipsum tercia die sanus et in-
columis tedio egritudinis est.
Pater quoque ipsius pueri tem-
pore examinacionis miraculorum
coram inquisitoribus hoc im-
iudicium recitans inter illud pre-
latriis et singularibus potuit
cuartare. Miraculum sextum.

Waltherus puer filius di-
vitis viri Arnuly civis w-
ratislaviensis lapsu nutricis
sue adeo fuit collisus quod ve-
hementer fractuitam renum
et intraneum qui ex ipsa collisi-
one incurrerat nulla poterat
repellere mediana. Unde mi-
ipsius domina verchta mater ei-
racionis ipsum per cirurgicum
fecit mederi. Sed neque per hoc
involumtaria exeunt redditus
ymo fuit amplius infirma-
tus. Diriens igitur femina
omne humanum abesse reme-
dium ad sui sanitate filii
reformanda inspirante deo
propriam excogitavit sani-
tatis antydotum et hoc per
beate hedwigis intercessionem

ab altissimo medico obtinendum
Deinde quia sepedicte matris consilia mi-
deuote nouit filium letaliter e-
grum adeuns reducere tumulum sperans
suo desiderio non fraudari. Voto sic
emisso annuit ocius quod nouerat
redire multis tamen consulentibus
ne reduceret puerum quem mortuum puta-
bat uelut proximum morti delius
tumulandum. Eoque in crebris per-
ducto prope sepulchrum sancte lichino
qui ratione cantacionis inmersus fu-
erat cecum sanitate extincto re-
uiuiscit mater filium cum cereo quem
ad longitudinem eius preparauerat
offertorio alio superaddito ipso
sunt sancte sepulchro missis pluribus
instans terre sic dicens orabat
Domina mea beata Hedwigis sancta
filium meum nunc fac quod prius
quam tecum recedat tumulo mor-
tuum. Hoc ipsius matris iam erat
desiderium propter tedium quod ha-
bebat de filii nimis prolixo langore
Nam egrotauerat a festo sancti Vin-
cencii episcopi preteriente festum nati-
uitatis beati Iohannis baptiste usque ad
uigiliam beati Bartholomei a-
postoli. Tunc enim item egrotus ad
sancte mausoleum est productus. Et
ecce quod uisu mirabile nec mi-
nus delectabile est mater filium
quem super tumulum mortuorum indicio
quasi mox moriturum collocaue-
rat oratione facta omnino sanum rece-
pit. uulnus quoque in latere de
quo lichinum extraxerat ipsa
mater ut predicatur obductum est
inuentum et adeo consolidatum
quod in signum prehabiti uulneris
modica cicatrix remansisse
cunctis uidetur. Puer iste sic
promerente sancte Hedwigis reddi-
tus sospitati pluribus annis
uixit incolumis et tempore
examinacionis miraculorum sa-
nus fuit ipsis examinatoribus
presentatus ad perquirendam istius
miraculi plenariam ueritatem. Miraculum .m°.

Petrus quidam de familia
et familiaritate ducis Hen-
rici in festo natiuitatis domini
correptus graui egritudine
diebus multis detinebatur doloribus
tantis fatigatus. Quibus

.m°. m°

dum vehemencius urgeretur recor-
datus sanctitatis beate hedwigis et
decepius consilio suffragiis dix-
it. Beata hedwigis adhuc pro-
ga tuis intercessionibus vitam
meam. Dum ergo in vigilia sancti
silvestri pape et confessoris in
grabato hanc orationem iterans
funderet se procumbens invocan-
do audivit vocem dicentem sibi a-
liquociens. Surge surge. Cito
citius? Audita voce dampno pres-
sus sompno non explevit in-
bentis mandatum sed post sopo-
rem evigilans statim sanus
surrexit. annuncians se divina
misericordia per sancte hedwigis merita
a doloribus liberatum. Miraculum IIII.

Elyzabeth puella sex anno-
rum filia mechaldis uxo-
ris hermanni cranzonis ci-
vis wratislaviensis ex egri-
tudine preteriti corpusculum
habuit arido arefactum ut omnia
ipsius membra nichilo minoris
esset quantitatis quam etatis
tanti temporis requirebat. Ha-
bens autem mater iam nullum
posse efficacius remedium ad-
hibere miserabili filie annis vi-
res et vigorem languor pre-
vans devastaverat quam miseratio-
nem divinam voto facto beate
hedwigis adiit mausoleum
in furma illuc secum deferens fi-
liam. Quam iuxta sepulchrum de-
ponens hec dicens verba ora-
bat. Domine ihesu per merita beate
hedwigis vitam meam in tuo
co sanam filiam meam lang-
uidam hic presento. Et ecce
misericors et miserator dominus:
qui prope est omnibus se invocan-
tibus in veritate subito miseratio-
nis sue beneficium invocantis
exhibuit et puellulam per di-
midium annum dampnis lang-
uoribus arefactam plene sa-
nitati restituit ita quod ipsa
que quasi iam fuerat desic-
cata statim resumpsit per beate
hedwigis auxilium corporis
incrementa. Miraculum V.

Frater hermannus presbiter
de domo lubensi ordinis
cysterciensis quodam tempe-

graviter egrotabat in lubescat quod tam ipse quam fratres alii in hac eum egritudine moriturum putabant. Dum sic languore depressus quadam vice excessivum quidam pateretur excessum, audivit vocem sibi dicentem: Vade, invenies ad sancte Hedwigis sepulchrum et sanabis. Eadem hora incepit fortiter convalescere et melius se habere. Sanitate autem adepta monicionem sibi factam de visitando sancte sepulchro adimplere neglexit. Et recidivans tamquam ingratus beneficiis maioribus quam antea cepit infirmitatum stimulis perurgeri. Instituta autem vexacione sibi dante intellectum ad cor reversus spretam ammonicionem divinam esse causam recidivi et flagelli non immerito iudicabat. Cellerarius ergo a pre monasterii domino Ludwico tunc abbate libenti petiit et impetravit licenciam adeundi sancte Hedwigis sepulcrum sicut sibi a domino fuerat revelatum

et cum duobus sibi assignatis personis sibi fratribus Nycolao videlicet layco et Bertoldo presbitero in curru subvectus cum languidus illuc perveniens ipsi tumulo quia erat debilis incumbendo pro sua sanitate recuperanda per sancte Hedwigis usque merita dominum invocabat. Mox dum sic confitens insisteret precibus dei servus affuit ille qui primo sic veraciter dicens quidquid orantes petitis credite quia accipietis, et famulum suum prius usquam ad recedendum se levaret a tumulo consolatus est restituendo ei desideratam corporis sanitatem. Nam primus cum orationibus surgere incipit salvificatum deductusque ad hospicium eadem nocte convaluit ab ea egritudine quam passus fuerat a vigilia assumptionis gloriose virginis usque ad festivitatem beati archangeli Mychaelis et sic per intercessionem beate Hedwigis sanitati pristine redditus ad suum conventum breviter est reversus. Decima

dico lubensi monasterio multi fratres
alii fuerunt circa altare presente Hed
wigis suffragia. Quorum unus
ex pluribus extitit frater Arnoldus ce
lerarius ut testabatur frater Gothfri
dus prior domus eiusdem. *De
iuvencula crinibus spoliata :–*
Beata Hedwigis suis intercessio
nibus apud dominum non tam corpo
rum sed etiam mentium dignaba
tur procurare salutem et cordium
effugare tristicias ut in hiis que
secuntur luculenter apparet. Que
dam adolescentula corde et habitu
secularis virginalem pudiciciam
quam coram deo amiserat sed ipsam
propter erubescenciam coram hominibus
simulabat. Ad sepulchrum autem
beate Hedwigis perveniens velamen
quo caput suum contexerat dum pro
integritatis signo ibidem deponere
vellet capillos pariter defluen
tes deposuit et sic capite depila
No to remansit. Et quia suum defectum no
luit cognoscere sed potius celare
virgineo a quo infelici casu ceci
derat taliter gloriari volebat
coram omnibus revelatum est igno

minia eius ut ad cor rediens
in oculis suis fieret postmodum humi
lior que prius superbire delectabatur
cum virginibus. Talius non solum
oleo caritatis verum etiam pulc
hritudine carentibus castitatis.
Quidam clericus nomine Theodo
ricus coram examinatoribus in Ro
mana curia se asserebat predictos
vidisse capillos quia cum tunc
non interfuit cum de capite sic
te virginis sunt elapsi. Si
mile factum dicto legitur. Bra
tizlao ut predictos in actis suis
prohibet dominus. Quoniam sic Talianus
culpatum velle mendacio ob
umbrare *De puero perdito et in*
Frater quidam mane *vento*
Abbat wratizlavie filium
habens trium annorum quem sibi
deinceps nundinatum in festo sancti
Iohannis baptiste milites vage
furtim abstulerant. Dum ergo
parentes in plateis currentes
quesivissent triduo cum dolore
nec eum nullatenus invenissent
vovit sic dicens eum sic. Beata
Hedwigis fac me rehabere

puerum meum et ego tibi offeram
bladi mensuram secundum grauitatem
ponderis quem preferet item puer
positus in statera. His verbis
cum intencione prolatis statim affuit
quedam femina dicens ei ut veni
ret et reciperet puerum predictum ondique
et locum in quo cum gaudio inuenit
eum sibi prefate hedwigis suff
ragia demonstrauit. **Capitulum sequitur de
curatis in capite et oculis. [illegible]**

Vir quidam michael nomine fratris
deuonis et timens deum hec is
in trebnicensi monasterio sororem
que grautencia vocabatur grauiter
capitis oppressus dolore per unius
anni spacium continue decumbe
bat qui quando poterat deuocionis
studio beate hedwigis inuocabat
auxilium quod eum ab illo sic tan
to cruciatu dignaretur dominus eius
interueniente suffragio liberare.
Tandem beate hedwigis dormienti
apparuit et prosperum ei dixit
Si curari desideras sepulchrum
meum personaliter adeas et reci
pies sanitatem. Expergefactus ho
ssilius consilium quod acceperat

dormiens vigilando perficere festina
bat properansque ad locum sepul
chri se portari ad orationem procurat.
Cui ibi oranti perceptius sospita
te vir quidam alba indutus
veste apparens dicebat. Hic de
bes orare. His verbis deum
per beate hedwigis merita inuocate.
Da nobis quesumus omnipotens deus ut
semper gloriari et congaudere propicius ut
qui sancte hedwigis merita deuo
te recolimus eius adiuti auxi
lio eternam gratiam senciamus.
Egrotus iste adeo modicum ex
tunc liberatus quod hanc orationem
sciat nec componere sic nec retinere
aliquatenus valuit memorie
commendata. Orationem quoque instructus
adeo retinuit et prefate curatus
a sepulchro ad propria cum gaudio
remeauit. Antequam tamen
abiret veniens ad sororem su
am prefatam grautenam et
aliisque sororibus clausis et cu
racionis sue processum et oracionis
quam didicerat seriem reci
tauit. Vnde soror gozlaua
obuenit et recordacionem

Nota deuocionem valde bonam de sancta hedwige

Nota deuocionem valde bonam de sancta hedwige

inmisericordi decore ipsius cum sancte
rat undecim orationem conscripsit
et postis in sepulcro reliquit Mira-
Galfridus ciuis et fra- culum n°
ter iudicis ciuitatis wratis-
lauiensis uehementi oculorum
dolore marcuerat qui eum tam gra-
uiter opprimebat quod eum mo-
dicum sinebat uiuere. Doctus ergo
magister hermannus cyrurgicus
dum partus assisteret ad excisionem
superfluam que excreuerat de
ipsis oculis excidendam ipse qui pa-
ciebatur dolore dolori super adden-
dum considerans nec presumens
tam genus tormenti iam patiens
sustinere se posse renouo alium
superueniente aliqualiter cu-
ratum obmisso curationis reme-
dio quod ei prestitum forte indu-
ctam potuit adhiberi ad sancte
hedwigis auxilium que ipsum
pridem reali infirmitate li-
berauerat se contulit inuocandum
uotoque emisso ad ipsius sancte
uisitandum sepulcrum in tantum
noctis tempore quia lucem diei
sustinere non poterant eius oculi

egrotantes quidam eius preuenit
illucque perueniens sic dicens ora-
uit. Beata hedwigis fer michi
auxilium ut huius doloris
uehementiam euadere ualeam
tuo iuuamine mediante. O-
ratione completa homo qui uix
cecutiens ductus aduenerat
subito sanatus mane sequenti
ad domum suam rediit bene
uidens :- Miraculum n° :-

Nobilis mulier boguzlaua
uxor domini symonis castel-
lani gnezenensis tam uehe-
menter dolore capitis fuit quod
nec comedere nec bibere bene po-
terat nec dormire. Puluillos
quantumcumque delicatos aut cer-
uicalia mollia mollia suppo-
nere capiti non poterat sustinere
nec in ipsis pro doloribus requiem
inuenire unde tanta macre-
tat ex consequenti oculorum caligine
ut manum propriam uidere non pos-
set. Que dum nec doctrys nec
medicamentis aliis pro remedio
sibi adhibitis aliquatenus iu-
uaretur sancte hedwigis nouit

se velle velle sepulcrum si forte p(er)
ipsius s(an)c(t)e merita eam dignaret(ur)
d(omi)n(u)s liberare ab ingenti quo tene
batur dolore. Q(ue) voto sic emis
so maritus eius eam cum detenta
continua visimsit ad s(an)c(t)e limina
visitanda. dicens dum ipsam i(n)
vehiculo collocaret. Hinc vivas
sine moriendo dedicans in hac
via d(omi)no te (et) s(an)c(t)e hedwigi con
uento. Et ecce q(ua)m cito in curru
posita fuit statim incepit leui
us sentire doloris ad huc tam
gine remanente. Sed cum de
ducta pervenisset ad s(an)c(t)e hedwi
gis sepulchrum hoc modo dicens
orauit. D(omi)na mea s(an)c(t)a maria
exaudi me (et) p(ro) papirias famule
tue s(an)c(t)e hedwigi ut me liber
(et) tu b(ea)ta hedwigis succurre michi
indigne famule tue. Oratione co(m)
pleta prius q(ua)m recumbat re
cedet impiena militi (et) famula
que secum advenerat nec no(n) et
ministerium domus trebnitensis
que ibi tunc astabat soror(um) femina
euasit plenarie dolore capi
tis (et) oculorum caligine. Ita

ut (et) clare videret (et) nullum deinceps
capitis dolorem sentiret. Et sic
ipsa que p(er) biennium fuerat p(er) stans
cecitatibus afflicta i(n) matuter
restituta in die s(an)c(t)e katherine
celerius sanitati ad p(ro)pria est
reuersa gaudens. Ipsi quoque
examinatores miraculorum p(re)s
tita sunt se tam dictam postmo
dum mulierem vidisse (et) eam cla
ros oculos habuisse Miraculum .xx.

Puella quedam nomine victo
slaua. filia clemens militis
oculos habuit depuratos totaliter
(et) corruptos. De quibus crebro
sanguis manabat nec poterat
p(re) dolore lucem aliquam sustinere
Et quia ipsa puella i(n) infancia
sua ad i(n)uocationem nominis b(ea)te
hedwigis vite fuerat reddita
ut post dicetur. dum demortu
is suscitatis narrabatur. mira
culo parentes eius rememorantes
beneficii sibi primitus p(re)stiti (et) spe
grate ac remonendi doloris ip
sam ad s(an)c(t)e hedwigis ciminium
deduxerunt. Illuc autem p(ro)perantes
cum pervenisset ad locum de quo

iam uideri poterat monasterium
in quo corpus sanctissimum est sepul
tum ibidem aliquamdiu subsistentes
puellamque decubitu ponentes ad
terram diuinam procul dubio clemen
ciam inuocabant secundum commendabilem
multorum consuetudinem qui dum sancte
hedwigis accedunt ad limina:
quod cum uigilia apostoli bartholomei
eciam uidit reuerenciam ex
hibet genibus prouolutus. Mox
ergo benignus affuit dominus presta
merita inuocatus et in eodem lo
co puellule prestite reddidit lu
minum claritatem. Que recepta
in medio a domino gracia statim mo
re puerili que tempus eciam erat
flores decerpere in campo stantes
consurgens carpebat. reductaque
est cum laude dei et sancte hedwigis
promotio sanctitatis nec non et gau
dio amicorum. Tercium sequitur de
ceco illuminato. miraculum .i^m.

Wenzeslaus filius brathe
tonis de solinc in firmatus
ad mortem in festo penthecostes
in ipsa egritudine lumen perdidit
oculorum. Post festum autem sancti

mychaelis ad sancte hedwigis se
pulcrum adductus per matrem suam
nomine sulzlauam tribus uici
bus dum tercio ad illud uenisset
taliter ipsius sancte auxilium in
uocauit. Domina benigna beata
hedwigis succurre michi afflic
to ut cuilibet felici subuenire
misericorditer consueuisti. Sic quo
que oratus paululum dormitauit
et quasi territus est. subito ex
citatus. excussaque sompni
cecitate miserante deo et beate hed
wigis interueniente suffragio
uisum quo priuatus fuerat ue
prauum rehabuit et domum
suam rediit bene uidens Mira
Iuuenis quidam presbiter (culum .v^m.)
omnia cecus deuilla forensi que
olsinicz nuncupatur cum pre
sbiter in trebnicz descenderat
ut ibidem misericordiam dei ad laudem
hedwigis sepulchrum pluries
adorauit sibi reddendo quatenus
posset diligencia inuocaret
Et quoniam pauperes erant in hos
picio cum frater giselbertus
tunc custos trebnicensis peteret.

sunt colla. Quos idem frater in
ista tres ebdomadas quibus illic mo
ram fecerit crebro audivit pre
dicatione visus beate hedwigis pro
cinctu invocare. In die autem sancti
georgii martiris circa sepulcrum sancte
mistis presentibus iste pauper iuvenis
qui fuerat omnino cecus adductus
per sancte hedwigis auxilium claro lu
mine oculorum est a domino consolatus.
Nam dictus frater giselbertus de
hoc certo illustrato testimonium per
hibens dixit. Quem prius vide
ram penitus cecum pulchra vidi
postea virtute visiva ornatum.

Razlaua : miraculum m^o

Razlaua filia bogdani de chomaskyn-
chen pre dolore oculorum penitus
visum amiserat ita quod absque
ductore nullatenus prodire va
lebat. Excreverat enim illi ex do
loris nimia superfluitas et lu
mine totaliter auferebat. Pre
cipiendo vero sibi perdito lumine o
culorum mater eius se devote
ieiunavit diebus ad sancte hedwi
gis honorem expletoque ieiunio
memorato ipsa mater in die sancti

Bartholomei apostoli cecam perduxit
filiam ad sancte sepulchrum et eam de
super collocans stansque iuxta il
lud lacrimis perfusus illuminationem do
mini per sancte hedwigis merita pre
stolabatur. Exaudita est ergo ma-
orans pro filia et reddita sunt ei
lumina adeo clara ut oculi eius
tamquam due stelle lucide viden
tur. Et sic a sepulchro cum matre
ad propria rediit filia perditam lu
minis decorata clarissimis o
culis que prius penitus opposita fu
erat caligine cecitatis. miraculum

Elyzabeth puella filia m^o
Cristeria de alta ripa trahens
originem ceca fuit. Cum mater
eius mirebnitz se vovit du
cturam ad sancte hedwigis sepul
crum si forte misericordiam invoca
to divino per intercessionem sancte
eam dare posset filie sue restitu
tionem visus devotis supplicatio
nibus impetrare. Apparuit ergo nocte
cuiusdam dum se sentiret ad vovendum pro
ficiendum disponeret honestus vir
comradus cive videre in talem
parte patrimonis eiusdem que ceca

eat puelle accessit et dixit. Multo
esset utilius si hos quos ad hanc
viam reducens equos domi re-
tineres ad colendum agros aratro
iungens. Nam quid ei quod omnino
ceca est. porro presens labor iste et
frustra expensas. hoc pia ueneratus
fratris et uos supplicacione fatigatis.
Deuota nichilominus mulier
promissum adimplere non distulit:
puerumque ad trebnicense monaste-
rium primo super altare beati bar-
tholomei apostoli cecam quam ad-
duxerat filiam posuit et quia quam
querebat ibi graciam non invenit
Deinde ipsam super sancte hedwi-
gis mausoleum detulit et eius
ibidem cum deuocione auxilium
invocauit. Quo pacto statim
puella que plus quam dimidio
anno excecata remanserat
beate hedwigis suffragantibus
meritis illuminata a domino videnti-
bus omnibus apparebat. Miraculum vm.

Wodislaua uxor pribizlai
de trebnitz quodam tempore
existens wratislauie de quodam
antiquo aquam haurientes puteo
faciem suam et oculos abluit et
excepta ablucione ceca effecta pe-
nitus integrum tempus ceca per-
mansit. Maritus quoque ipsius ex
hoc accepto fastidio eamque
spernens dimittere voluit et ali-
am sed de facto quia de iure non poterat
in uxorem assumere federatam co-
gitauit. Dominus vero bertoldus
in trebnitz tunc plebanus sicut
debuit fieri prohibebat. Cum
autem in festo annunciacionis dominice
predicta mulier cecitate perculsa ad
sancte hedwigis sepulchrum
ductore primo puero missa ibi-
dem cum lacrimis sic orauit:
Beata hedwigis adiuua me
ut possim hanc quam teneo
oculorum cecitatem euadere et lumen
celi videre. Mox femina quod
deuote pecijt impetrauit et que
ceca adducta per alium fuerat
accepto per sancte hedwigis meritis
beneficio luminis a domino ihesu christo
videns per semetipsam ad domum
suam reuersa est cum gaudio. Mi-

Puella quedam raculum vim.
sex annorum elizabeth nomine

filia mechtildis uxoris herma-
ni cranzonis ciuis wratislaui-
ensis nequaquam suspendam est. dum re
infirmus oculos tractaret cat-
prus purata lune odor. Mater
g. ipsius domino deo uouit quod ad
beate hedwigis sepulchrum nudis
pedibus et calciis ueller cum filia
quando posset expedicius pergere:
dum ideo eandem filiam dignaretur
sanctitas medica liberare. Tandem
circa festum penthecostes iter ar-
ripuit sed extreme fatigata ob
quandam ardore aliquantulum re
quiescere filiamque uolens refo
cillare currum in quo ducebatur
eandem puellulam stare fecit. Et
ecce subito in eodem requiecionis
loco puella solotenus prostrata
cum pulchris suos et claris ap
peruit oculos et que per quatuor eb
domadas nichil penitus ui
derat iam illuminata adeo per
sancte hedwigis interuencionem
clare uidebat secundum quod ipsi
examinatores se uidisse post
modum testabantur. *Quarto se*
quitur de surdis auditui refor

matis miraculum primum :-

Soror iuliana de domo treb
nicensi surditatem in aure
tam nequaquam opitulacione humana
non poterat liberari. Remedium tamen
aut optimum medicamentum
et medicum esse christum non desius
sed desiderans et specialiter beate hed
wigis presumens meritis sancta
tis adiuuari se accessit sepul
chrum eiusque suum desup
ponens reuelamen capud di
uinum postulauit. Dum uero
sic inhereret mausoleo quasi qui
dam calculus igneus ut ei
uidebatur egressus est auris
aures eius. Et sic soror deo
et beate hedwigi deuota in die
sancto penthecostes surditate e
uasit quam in festo epyphanie
domini eodem anno ceperat domino
permittente. Et licet iam dicta
soror iuliana sola esset apud
cimiterium sancte hedwigis quando
circa ipsam istud euenit mi
raculum nec aliquis ei quod te
pe dies eam curare dignatus
est ferre posset testimonium tamen

sororum eiusdem conventus congregatam quod ipsius surditatem divinus noverat sensum audiens ei per sancte Hedwigis suffragia a domino restitui nullatenus dubitabat. Immensa namque dei bonitas que orantibus apostolis igneis ipso die in igneis linguis apparens amoris incendium tribuit, familiam suam serenans in tenentem orationibus igitur consolatio a surditatis vinculo expiavit. Miraculum iv.

Fuit quoque alia femina nomine Aniegla similiter surda de cuius curatione in sequenti rubrica satis explicatur. Quinto sequitur mutus et loquela relevatus. Miraculum v.

Maguscha uxor Andree i? temmchowitz per tres annos et dimidium lingue officio et usu pedum omnino privabatur ita quod linguam tam spasmaticam hebat ut fore ipsius tota modicum appareret. Sensum quoque ac motum pedum suorum non habuit penitus. Mater igitur ipsius confidens filiam suam per sancte Hedwigis merita posse a domino liberari a vinculis egritudinibus votum vovit ut ipsius sancte cimiterium una cum filia visitaret. Quod et fecit. Puerulus quoque in crebris quatuor continue ebdomadibus manens ibidem ipsa Maguscha repente cotidie sancte mausoleum visitavit. Tandem prius quedam splendida et formosa domina et dixit: Cur lacrimas? Curre ad ecclesiam. Que statim ut potuit reptando velocius intravit monasterium: prostratamque pervenit ad tumbam et quia loqui lingua non poterat, devoto affectu cordis orabat ut ei sanitas lingue pedumque a domino donaretur. Et statim soluto lingue ipsius vinculo loquebatur. Usu quoque pedum sibi reddito que trahendo se super terram advenerat, sabbato infra octavam penthecostes ambulans et laudans deum ad mansionem pristinam remeabat. Miraculum vi.

Aniegula uxor ... de Wratislavia dum quadam vice in die sancti Laurencii martiris:

in silua nuces colligeret auellanas
subito in lingua manibus et pedibus
paralysi est percussa et insuper perdidit
visum sensum auditus. His ergo
oppressa doloribus per annum decubu
it ita quod absque aliorum adminicu
lo se de loco mouere non potuit
nec cibum sumere valuit nisi
manibus alienis sibi porrec
tum. Dominus autem bertoldus tunc
plebanus trebnicensis qui ei
tempore infirmitatis sacramenta ecclesiastica
ministrauerat consuluit ut deferre
tur ad sancte hedwigis sepulchrum
in spe sanitatis pristine. Se
mina impotente ex quo est alia
anxietatibus angustiata omnino de
fide uidebatur. Audito uero con
silio pietatis et sano uiro eius
de Snegule Beltza nomine cum
alia religiosa femina nomine
Jutha filiam ad sancte hedwigis
tumbam lynchtanne detulit cum
multis portandique uires sepi
us mutauit. Tempore autem xl
in dominica qua cantatur ad in
troitum misse letare nimis et
recta deportata sic deposita fi
liam ad sepulchrum mater sic di
cens orabat et inuocabat suppli
citer sanctam dei. Domina sancta hedwi
gis dignare adesse filie mee. Et
dum tamen diu perseueraret in prece
donec completis diuinis officiis
homines per claudendis foribus
templi de ecclesia pellerentur mater ut
efferret inualidam filiam domum
quam cum ipsa perget apprehendit etc
subito uoce et loquela est restituta
a domino exclamauit et dixit. Ma
ter mea cur me interficias quia
nescis quod bonum agatur mecum. De
inde surgens ab omni qua diu
detenta fuerat egritudine libera
et sanitate curata per sancte hed
wigis suffragia domum absque
baculo est reuersa. Completis quoque
postmodum tribus annis uno
monasterio aliter est coniuncta. Sex
to sequitur de liberatis a pena mortis ma
nuum carnalium. primo.

Petrus de Sokolnicz in una
domo simul oues et alia
pecora sua seruabat. Qui
dam uero die iudicis feria iam
dictas oues omnes una cum cebrem

et putabat eam ab aliis pectoribus
paralitica et sic viribus destituta ipsam
vite omnes commedit cum familia et
vestimentibus illius etiam ipse qui omnes
qui ex ipsis commedebant sunt periclo
sissime infirmati. Nam alii spasma
ti alii contracti sunt quidam vero et
spaliter tres puri excesso et animis
edulio sunt defuncti. Ipse autem pe
tus in infirmitate eius sic quidem quam
incurrerat scilicet in ambabus sic spas
maticus fuit manibus et contractus
ut digiti manuum eius curvati
adherent iuncturis que sunt inter
manus et brachium. Quia propter
ipsum pasci oportuit manibus ali
orum. Rememoratus autem beate Hed
wigis clementiam cuius fama
sanctitatis iam tunc diffusa per
circuitum ad se invocandam plurimos
attrahebat ipsius invocavit
auxilium et vovit novem dies
corde devoto. Beata Hedwigis red
de michi manuum mearum neces
sarium usum et ego tunc labo
rando pedibus meis adito sepul
crum. Ut autem suo non frauda
retur desiderio satagebat cor

subterfugere obitu gratie resistente
vite arcetes ad virum maturum
dominum Mychaelem plebanum de Colscho
loch. ei non solum corporis verum et
cordis sui detexit languores con
fessionem suorum sibi faciens peccatorum
penitentiis est seriosius eventum
secundum quod audierat et benedictione
ab ipso accepta ut votum explet
iter arripuit. Dum vero in via po
situs esset manus ipsius que
per quatuor ebdomadas contracte
fuerant subito sunt distente ipso que
cantante adamulin pangente
plenarie sanitati sunt reddi
timo. ¶ De miraculo sextum

Paulus wratislauiensis filium
habuit nomine Symonem manus
habentem in natura rigidas
ac dependentes ab ulnis inferi
us quod eas neque levare nec
ori suo poterat aliqualiter ap
plicare. Manibus quia propter
ipsum cibari oportuit alienis.
Cum autem plurime sibi fuissent
adhibite medicine ac cyrur
gicis sectus esset nec medele
nec ei profuisset in aliquo scilicet sp

deterius huisset mater ipsius
domina cristina voto facto eum ad sancte
hedwigis sepulchrum deducens in
duit ibique tam ipsa quam alie
due honeste matrone sue con
sanguinee bertradis scilicet et
cristina que simul illuc peruenerant
una voce dicebant. Beata hed
wigis sana puerum istum vel
si tibi hoc non placet age apud
deum ut hic celius moriatur tam
quam ad propria redeamus. Repu
tabant namque fore commodius
per mortem eius anxietatibus re
dimi quam cum ipsius languore
diucius occupari. Quare deus
vota pie hedwigis intervenien
tem exaudiens extemplo sa
navit in manibus parentum in die beati
Bartholomei qui a festo beati Iacobi apostoli
eodem anno cepit infirmari. Sic
vero sanatus ad Cracoviam
cum amicorum gaudio atque sola
tio est reductus. [illegible]

Mulieracula quedam satis an
nosa de terra pomeranie
plusquam tredecim annis manum
aridam habuit et contractam sinis

suo adherentem et ipsam fortiter
femori quod a brachio nullatenus
poterat amoveri. Audita vero fa
ma miraculorum beate hedwigis in treb
nicz peruenit cum aliis hominibus
qui similiter fuerant perfecti devotio
nis ad presentiam sancte hedwigis limi
na visitanda. Coram quibus om
nibus virtute omnipotentis dei
manus a femore eius soluta
extenditur et sanata. Dum orationem
faceret ad sancte sepulchrum. Acce
dens ergo frater lambinus de
ordine predicatorum qui tunc temporis
in trebnicz erat diligenter inve
stigavit genus egritudinis et
modum curationis ut cognita ve
ritate certo miraculo securius
posset testimonium perhibere. Illi ve
ro homines qui cum egra adve
nerant femina plusquam viginti
numero una voce dicebant
Hanc feminam scimus quod sic
antea manum contractam femori
que iunctam habuit premittis et
nunc sanatam eam videmus.
Ipsa quoque mulicula se studio
suis predicavit de singulis diebus

Quod sum miraculose curata satis con-
stare vobis poterit per evidencia signa.
Nam manus mea prius arida
et contracta est adhuc alia manu
mea gracilior et locus femoris
cui manus inhesit vasticulam
continet et ipse cutis in colore alba
lia cute corporis mei dissimilem.
Hec vobis si complacet in aperi
ostendo. Frater autem predictus
propter honestatem signum relictum
in femore volebat videre credens
verum esse quod multi qui viderant
asserebant de manu eius in cuius
etiam ab ore premisit. Que post
gratiarum actionem domino in pomera-
nia redisset quidam assumentes
eam coram duce pomeranie
qui tunc erat in castro siverensi
duxerunt eique dixerunt. Domine
hec femina hic nata est et cog-
novimus quali vinculo passi-
onis ligata fuit multis an-
nis et nunc sana est et sanata
meritis ut asserit beate Hedwi-
gis. Et sic predicantes passi-
onem eius per ordinem enarra-
bant ostendebantque patrem ipsius
femine qui prius artabat et que
illi restabat de infirmitate et
curatione filie sue. Hec ipse dice-
bat indubitanter omnia vera
esse. Dux ergo et ab ipsa et
ab aliis audiens quod per merita
sancte Hedwigis actalis filia eg-
ritudine liberata erumpens in la-
crimas dixit presentibus multis
militibus et aliis quam pluribus
qui illic convenerant. Domine deus mul-
tum peccavi tibi quia istam sanctam
vivente non merui dum in mortali
viveret corpore cum tamen sepe mo-
lesta fuerim ei adhuc vivente.

Adelheydis re- Miraculum. vii.
licta Volkmari de legnicz
dextre manus et totius brachij
dextri ab humero usque ad digi-
tos tanto vexabantur dolore
quod nec se velare nec aliquid
manu tollere poterat neque ipsum
brachium sublevare. Bogdan-
ca vero ipsius ancilla ei dum
opus erat velamen imposuit et
in aliis secundum indigentiam sedule
ministravit. Sed cum multa sibi
causa curationis adhibuisset

remedia et iuuamine perceaslz adbeate se
hedwigis conuertit auxilium i
uocandum hijs uerbis. Beata hed
wigis si me dilexisti dum vi
ueres fac mecum modo unam et
restitue michi brachium et ma
num meam. Rogauitque henricone
clypeatorem ut sibi manus et
brachij usque ad cubitum formaret
ceream similitudinem obtulenda
dam sancte hedwigis ad ipsius tumulum
offerendam. Formata similitudine
iniecit femina brachio suo ceream
manus et brachij sui ymaginem
experimenti et statim leuius ha
buit cessauitque dolor quem per
ebdomadas continue passa fuit.

Puer sep miraculum v
Pribco puer septem annorum manum habebat
aridam et ex infirmitate ita con
tractam quod ruptura ossis defo
ris apparebat. De cuius sanatio
ne quibus spes nulla uel modi
ca habebatur. Auia tamen eius et
mater de pelaszowitz cum sangui
neis eiusdem pueri duxerunt puerum
in festo sancti Bartholomei apostoli
ad sancte hedwigis tumulum deuile
runt inuocantes clementiam domini
ut ei per merita sancte sue sanitatem
tribuere dignaretur. Oratione completa
relicto puero iuxta mausoleum
predictam portitores de ecclesia se seque
strare uolentes aliquantulum per se
serunt. Sed audito tumultu subito
reuertentes inuenerunt puerum
qui per quattuor annos infirmita
tem predictam sustinuerat restitutum
plenarie sanitati. ¶ De parali
one quoque manuum plures a
lij curati sunt videlicet gothfri
dus. Require de paraliticis unum
de eadem. Item bratumula. Re
quire de demoniacis miraculum
tertium. Item stefana. Require
de paraliticis miraculum quartum.
Item stronizlaua. Require de
fistulatis miraculo secundo. Sep
timo sequitur de curatis ab infir
mitate pedum miraculum primum.

Henricus filius alberti in
dicus de pruzitz a natiuita
te sua usque ad octauum annum
habuit tybias tam exiles ut vix
se extenderent ad quantitatem pue
rilium ... tantum fistule uidebantur

⁊ nō solum pedum s; etiam re
nū officio caruit. vnde nec stāe
nec ire p̄ nimia ī debillitate po
tat nec sedere. Aliquando tamen
dum de loco ad locū moueri ap
peteret manu se iuuando repta
bat. Mater autē ipius noīe be
atrix. honesta namq; matro
na. anxia p̄ sanitate filij releua
benda vouit bte marie vgini
qd quā diu uiueret diem sabbī
ad ipius honorē vellet ieiunio
colere si eius filiū dignaret
curare. Votum hoc eiusdem
q̄uis ab ipsa fuerit adīplē
diligentia. sed in tantū suum
nō meruit exaudiri desidium
deo in hoc aliquid melius p
uidente ut sic ī dilata desideria
crescerent. ⁊ bte hedwigis gla
euidentius aperto ī miraculo
appet. Nec tamē deuota femina
pdidit seruicium illud. qd de
uote ipi glose exhibuit vir
gini quia bta virgo desiderium
ipius prolongando ⁊ p̄ces ei9
nō statim exaudiendo eam
voluit eam facere deuotam bte

hedwigi. Quod si fcm̄ est. Per
sompnium namq; fuit ammo
nita ut filiū suū in debilem
ad sctē hedwigis deportaret se
pulchrum ⁊ deuoto p̄ sanita
te ipius eiusdē scē īuocaret
auxilium. Fecit mulier ut
diuino fuat edocta oraculo
puerumq; deferens ad mauso
leum sic dicens orauit. Bta
hedwigis dignus sanare pu
erū meum quē si sanaueris
ego uoueo ⁊ p̄mitto tibi qd
eum faciam litteris imbui
⁊ tuo ipm̄ seruicio perpetuo man
cipari. Dum sic p̄ filio mat
sollicita p̄ces effunderet dna
petronilla abbatissa trebnicz
dno bertoldo plebano treb
nicensi qui eundē baptiza
uerat puerum ⁊ alijs multis
p̄ntib; puer se solo eleuans
appodiauit sepulchro statimq;
erectus accepit ouum ibidē
coram positum ⁊ gaudens cir
cuibat sepulcrū. Dna uero
petronilla tunc custos sepul
chri aliud pictū ouū accipiens

pricensque ante primum impulit illud
removens a sepulchro per quo simili-
ter capiendo puerulus iuit et ad
matrem suam gradiens rediit
Ob gradiendi autem inconsuetudinem
propter tybiarum nimiam gra
cilitatem non dum valebat prefa
tum corpusculum sustentare. Sanatus
autem prefate hedwigis merita in
fra ebdomadam pasche feria quarta
cum matre revolutus ad hospicium
rediit ipiusque tybie temporis
incrementum sumpsere secundum de
bitam proporcionem. Tantis quoque
puer qui preceptis annos vix
pervenerat ad staturam pueri
duos annos habentis infra bi
ennium excrevit in tantum ut in qui
tate novem annos etatis
habenti puero equaretur. Sanus
existens et agilis domino concedente

Miraculum · ii°

Iutta uxor ia
cobi cuius wratislauiensis de
budsin misnensis dyocesis ori
unda per guttam sic contractos pe
des habebat quod eos non vale
bat extendere. Et quia ob hanc
causam continue eam oportebat

iacere utrumque femur ipius con
putruerat et vermibus plenum
erat de quo non modica fetoris
materia procedens ipius tormalium
spargebatur. Portabatur autem
curru suo vel ab aliis quocienscumque
necessitas requirebat. Voto
vero emisso ut ad beate hedwi
gis pergeret cimiterium maritus
eam vehiculo imposita illuc
usque perduxit. Ubi eciam hanc
oracionem fudit suppliciter dicens
Sancta hedwigis domina me af
flictam ut pedum passionem
evadam ita ut ambulando in
ter homines incedere valeam
Beata hedwigis rogo te pietatem
tem tuam copiosissimam preca
ns ut me ab hac egritudine
digneris sanare. Oratione completa
in die sancti bartholomei apostoli
surrexit a tumulo sancta plene
sana vecturaque in qua pervenerat
ad tumbam sancte relicta predictam
wratislauiam rediit et ad propri
am mansionem que per annum in
tegrum potencia gradiendi ca
ruerat ambulando pervenit

Cunno gallicus · Miraculum · ii
ciuis wratislauiensis filiam ha-
buit nomine margaretam que a sua
natiuitate pedes et tybias ita
molles habebat quod esse absque
ossibus putabantur. Cui et aliud
superuenit incommodum. Nam dum
duos et dimidium haberet annos
etatis excreuit in ea gibbus inma-
nis totum occupans pectus eius.
Hijs ergo depressa nature defec-
tibus toto tempore uite sue nec sta-
re poterat nec sedere sed iacebat con-
tinue. Et dum iam etatem supra
pedes statuere conaretur treme-
bat tenuibus pre dolore. Quam de-
clusam ipsa genitrix eius nomine
katherina sepius quando eam in-
tuebatur pre nimia compassionis af-
fectu lacrimas effundebat. Con-
fisa tamen de sancte hedwigis suf-
fragio conditionaliter uouit di-
cens. Beata hedwigis si filie mee
sanitatem impetraueris et me de
tanto labore corporis et anxieta-
te spiritus liberaueris festiuitatis
tue uigiliam singulis annis
ieiunando quamdiu eadem
mea superuixerit filia. Uoto e-
misso maritus cum uxore fi-
liam assumentes ad sancte hedwigis
tumulum properabant. Mater uero
maiori succensa deuotionis fer-
uore quamuis grauida esset dic-
tam filiam humeris suis impo-
sitam pergens in itinere baiula-
uit. Peruenientes autem ad sepul-
chrum puellulam deposuerunt
ibique per longius residente
propter meridiem illic exis-
tencium feminarum cum quibus
se premere noluit mater apud
filiam suam mansit et beatam
hedwigim sic inquiens inuo-
cauit. Domina mea beata hedwi-
gis per tuam magnam uirtutem
quam habes et promerita quibus es
predita apud deum redde michi
paraliticam leuatam sanando fi-
liam meam. Dum sic instanter
oraret cum lacrimis ipsa puel-
la sompno se expedians uiuide
surrexit et absque difficultate
coram omni congregata illic mul-
titudine ambulauit. Miraculum · iii
Rudgerus theutonicus:

cenypsiensi dyocesi oriundus pedes
contractos habebat et aridos in tantum quod
nec tactum sensit nec frigus. Prop
ter quod desertus rerum et virium ab amí
cis omnibus derelictus hinc inde re
pendo per annos iiii^or mendicabat.
Quondam autem pietatis intuitu e
um ad sancte hedwigis deduxit se
pulcrum. Ubi dum moram faceret
aliquamdiu et oraret ut ei ad votum
sancte hedwigis meritis sanitas red
deretur nec tamen ipsius exaudi
retur oratio ad villam sequam ve
nerat prope stregom pascaw ve
nuncupatam revertens beate hed
wigis auxilium non desistit invo
care. Quadam ergo nocte post
factam orationem nervi pedum eius
ipsique pedes ceperunt extendi et
tactum sentire. Et sanatus est
homo gressusque sibi est restitutus
die septimo postquam redierat
a sepulchro. Miraculum quintum
Johannes puer steroldi villa
trahens originem pedes habens
contractos nunquam pede ponere poterat
nisi forte rependo se trahens de
loco ad locum. Mater ergo ipsius

helwigis nomine in currum eum de
ducit in trebnicz et avehi illo
tante acceptum portavit eum in
humeris suis usque ad sancte hed
wigis sepulcrum eumque desup
ponens tepide stans orabat et
hec dicens vovebat. Sancta hed
wigis ego tibi voveo me in
viduitate mansuram sanum ca
tamen filium meum. Tandem
dicit ad filium. Move te fili
et surge. Qui ridens non possum
inquit quia doleo crura mea. Sur
rexit tamen celius et quasi cum
pennam nervi eius reddebant
sonitorem se dum erigeret ad e
undum. Itaque puer ille presente
domino giselberto custode trebni
censi et aliis multis sanatus
est a vea qua a nativitate sua
usque ad quinquennium in pedibus
sustinuerat passione. Qui
postmodum ad scolas missus lit
teras didicit materque ipsius
votum exsolvens in viduitate
permansit. Miraculum vi.
Bratumula puella secrosa
..na villa ducatus opuli

ensis trahens originem pedum of-
ficio penitus caruit quia arentibus
et mortificatis toto corpore ipsius fuit
totaliter ariditate quadam con-
strictum. Ideo eadem necessitate
cogente moveri de loco non po-
terat nisi ab aliquo deportata
fuisset. Invalescente autem fama
miraculorum que per beatam Hedwigim
operari dignabatur clementia
salvatoris ad consilium Iohannis de-
cani diligentium parentes ipsius pu-
elle dixerunt eam confestim [?] nec
non ad dictam domine sancte sepulchrum
ubi Christi gratia invocata puella per
sancte Hedwigis merita non quidem
ex integro sed a pedibus tantum usque
ad genua est sanata. Que sic
reducta repente super genua ce-
tera transferre se poterat quo
volebat. Potens utique deus etiam
puelle statim integram restitu-
ere sanitatem sed ad hoc differre
disposuit ut dilato desiderio
multiplicaretur devotio et sic eam
postulantium precibus annuens
novo miraculo beate Hedwigis
sanitatem copiosius faceret ma-

nifestam. Deinde revoluto anni
circulo postquam in parte curata fu-
erat prefata puella denuo a paren-
tibus ad sancte Hedwigis deducitur
sepulchrum et ut plene sanetur
adeo devocius postulatur. Deus
autem cuius est proprium misereri
petentibus per sancte Hedwigis merita
misericorditer affuit et puellam in-
tegraliter a suis passionibus
liberavit ita quod exiliens am-
bulavit que a sua nativitate
usque ad septennium inclusive
numquam valebat pedes suos
ad gradiendum movere.

Miraculum vii.

Milozlawa puella
Mielegnicensi castellana [?]
magnum et flavos crines co-
mamque magnam habebat sed
pedes ac tybias claudas ita
quod non nisi repente quo vo-
luit movebatur. Hec ad se-
pulchrum sancte Hedwigis in
Trebnicz parentes reportabant
sepissime et per intercessionem
ipsius sancte sanitatem sibi
donandam adeo ibidem faciendo
moram diutius expectabant

Quam videns dominus gaudencius
plebanus de sadalino illic repen
tem atque diuinum prestolantem
auxilium dixit. Beata hedwigis
si hanc puellam sanaueris tunc
modo credam miraculis tuis que
in ueritate tuo fiant merita sanc
titatis. Cum autem diu moram fa
ceret iuxta tumbam nec post tempus
multum ei donaretur sanitas con
cupiuit domina petronilla tunc
custos sepulchri sancte hedwigis
postmodum abbatissa trebnicensis
monasterii indignata iussit eam
a tumba recedere dicens. Tu vides
quod deus te non dignatur visitare
quapropter hic expectando non fa
cias amplius moras ne amplius
prestes nobis verecundiam in ferendo
dum hic dominum oculis frustra
ta uideris ut uideatur desidio vo
luntaris. At illa quamuis repul
sam taliter pateretur nichilominus
permanebat diuinam consolacionem
expectans et querens a deo gra
ciam sanitatis. Et quia re
mansit ut quereret contigit ut in
ueniretur. Nam in die sancti kalixti

pape et martiris quando erat anniuer
sarius beate hedwigis dicta puel
la que in festo sancti iacobi apostoli
preteriti eodem anno peruenerat
in trebnicz liberata est ab impo
tencia gradiendi quam a natiuitate
sua per quindecim annos sustinue
rat et coram domina gerdrude treb
nicensi abbatissa ac sororibus
cassiana petronilla predicta mul
tis quoque aliis presentibus et viden
tibus sana surrexit collaudans
dominum recessit. Quo viso mira
culo frater giselbertus custos
trebnicensis cantauit te deum
laudamus sollempniter decantari.

¶ De passione pedum
plures alii curati sunt per sanc
te hedwigis auxilium videlicet
Siffridus require de paraliticis
miraculo primo. Item magister
require de mutis. Item Arel
heydis require de gibbosis mi
raculo secundo. Item laurencius
require de fistulatis miraculo
primo. viiii.º sequitur de contractis
in manibus et pedibus simul miraculum i.º

Tencenul de mechowice [illegible]

lescens hec annos circiter decem
iacto totaliter in manibus et pedi
bus erat contractus ita quod semper
eum iacere oportuit nec alibi ire va
luit nisi manibus alienis. Hoc
autem incommodum a quinquagesima
usque ad proximum sequens festum
beati Bartholomei sustinuit. In
ipsa namque festivitate per premis
sum reductus in curru puerum in
trebnicz sperans sancte hedwigis
intervenientem suffragio liberari
eri a biennio modo supradicto. Sed
dominus curacionem ipsius aliquantulum
differebat ut excepta mora probare
tur si devocio eius foret continua
vel si spes quam ceperat temeritas sanc
te hedwigis huius esset efficacis
perseverans et vera. Unde sequenti
die dum ad sepulchrum non re
cepisset graciam sanitatis pater
filium denuo locavit in curru
et ad propria festinavit. Non tamen
cessavit eger invocare dominum et
sanctam eius quamvis preter inten
tum. Et ecce prius quam egressi
fuissent septa curie claustri ap
pente adhuc eum sancti bartho

lomei currus in quo eger ho
mo sedebat et dominum sanctamque hed
wigim invocabat casu evertitur
et languidus cadens in terram
a suis languoribus penitus li
berari surrexit sanus in mani
bus atque pedibus excepto eo
quod in uno pede et manu pristine
infirmitatis preterite aliqua lang
uoris reliquie remanserunt.

Frater nyco- *Miraculum. ix*
laus ordinis predicatorum
cum tempore quodam esset in bresno
gneznensis dyocesis ut ibidem
predicacionis officium exerceret
dormiebat una nocte et socius
eius nomine richardus in qua
dam caminata ubi in camino
prope erat ignis compositus. Et
ecce ano succensis ab igne cor
ruens paleam in pavimento
prostratam accendit flammaque
invalescens totam domum il
lam in qua quiescebat con
sumpturam celerius invadebat
Cum ergo fratres viderent se in pe
riculo positos predictus frater
nycolaus flammam ingrediens

manibus ac pedibus nudis accen
sam paleam extinguebat. Ex
tincto vero igne incendium in membris
illis in quibus flammam extingue
do tetigerat non modicum reliquit
dolorem. Quem ut evaderet beatam
virginem ter salutando supplex o
rabat beatam quoque Hedwigim
cuius iam miracula multa au
dierat ter flectendo genua sic
inquiens invocabat. Beata Hedwi
gis libera me ab isto dolore quem
patior. Oratione facta se demum ad
quiescendum reposuit pustulasque
magnas in manibus habens ac pe
dibus obdormivit post sopitumque
expergefactus nullum sensit dolorem
sed adeo sanus erat ac si nunquam
fuisset adustus. Hoc factum conti
git anno domini mº ccº lxviº in
xl^e. Plures quoque alii sunt cu
rati per merita sancte Hedwigis de
passione pedum ac manuum
videlicet. In regula require
de mutis miraculo iiiiº. Item
nenkerus Require de paraliti
cis miraculo iiiº. Item idem
Require de dissentericis mira

culo primo. Nono sequitur de con
tractis miraculum iº.

Pestrenul in wratislavia ma
nens omnino fuit contractus.
Gutta namque spina dorsi eius
constrinxerat et eum effecerat ad am
bulandum penitus impotentem.
Uxor autem ipsius Crisca et alia
femina nomine Sczarinchia ipsum
portabant cotidie ante fores
ecclesie fratrum predicatorum ut a tran
seuntibus elemosinam quia pauper
erat acciperet ad alia quoque loca
secundum indigenciam suam tempore
oportuno eum ferebat. Tandem
inspirante deo votum vovit
taliter dicens. Beata Hedwigis
et si aliter nequeo tuum tamen
sepulcrum repetendo et me trahen
do manibus visitabo tu quoque
me digneris ab hac impotencia
liberare aut saltem hanc me
cum digneris graciam facere ut cru
ra pedesque meos ad me valeam
applicare. Erant enim dicti pe
des cum cruribus aridi et ve
lut lignum inflexibiles et in s
palium oponentes ad ipsum du

exterius iacebant eos ad se retra-
he non valebat. Levavit ergo se
voto emisso ut prestaret quoniam
postea quod premisat. Item feria IIII
ante festum rogationum repen-
te de Wratislavia exiens feria
VI sequenti pervenit Twesnam
locum non plene a Trebnicz per
miliare distante. In ipso loco
aut in proximo monte de quo
videri poterat ecclesia beati Bartho-
lomei in qua sancte Hedwigis cor-
pus condignum requiescit rece-
pit plenariam sanitatem. Pro-
cedit autem sancte Hedwigis visita-
vit sepulcrum et gratias agens
deo die tercio reversus Wratislaviam
in admirationem mentes conver-
tit illorum qui eum prius con-
tractum et invisibilem nove-
rant diutiusque vitam et iam
de sanitate eius quod augerat
merita cognoscentes pro facto
miraculo deum benedicebant.

Mulier. Miraculum IIII.

Mulier quedam in Sipeere Wladis-
laviensis dyocesis et terra po-
merania manens tam enor-
militer incurvata exivit et con-
tracta quod dum aliquo deberet
procedere pectus suum fere geni-
bus propriis contingebat. Que
voto emisso levavit se ad
sancte Hedwigis limina visitan-
da circa festum assumptionis
beate virginis et baculo susten-
tata processit de die vix per unum
dimidium miliare. Sicque pau-
latim progrediendo dum ul-
tra Militz venisset et adhuc
in Trebnicz sibi restarent
ad eundum miliaria IIIIor meritis
beate Hedwigis eo opitulante
merito erecta est a domino et
plene sanata. Processit ergo
letabunda et laudans et sancte
Hedwigis ut premiserat cum
gratiarum actione visitavit se-
pulcrum reversa est que in
domum suam unde exierat de
Siwerz secum portans munus
plenarie sanitatis qua caru-
erat plusquam anno. Addi-
dit quoque dominus iam dicto mi-
raculo miraculum aliud. Nam
prefata mulier postquam sana

ta est et redijt ad pres ubi no
ta fuit multo pulchrior appa
ruit quam esset antequam predictam e
gritudinem incidisset. Et quia
eadem femina prius visa fuit
totaliter languida non solum
a omnium populo verum etiam ab ipso
duce pomeranie swentopol
co et a filio suo nec non et a pa
latino et ab aliis nobilibus mi
us reuersaque videbatur cum
sanitate integra et inopina ubi
que summa opinio premiis ab
omnium cordibus pellebatur ne
que locum ipse potuit recepcioni
sancto ubi probata veritas extu
lit capto. Miraculum .iiij.
Quidam vir pauper nomine
Stazlaus diuino castiga
tus flagello diu iacebat con
tractus. Quem uxor eius adpre
hendum a assidentibus eciam fre
quenter portabat vicatim ad sanctum al
bertum eccam. Tandem bono usus
consilio vouit se sancte hedwigis
limina visitare si forte perueniret
sancte precamine deus ei dignaretur
sanitatem restituere. Et quam prime

capiam non valebat ipse nec
mirum repente manibusque tra
hendo posuit se ad viam ut
votum expleret eundum dum
ergo esset tenuere quod arripu
erat pro ut ipsius sancte adiens
limen eius auxilium efficaci
us invocaret cum magno do
lore neruos et ossa sua quasi
rumperentur sentiebat exten
di sicque alleviatus processit adia
cete sancte sepulchrum. Ubi propri
us suffragia sanitatis adep
tus plenariam et incolumis post
modum sanctorum visitavit limi
na apostolorum. Plures alij con
tracti curati sunt per merita sancte
hedwigis videlicet pribisla
ua sequitur in sequenti de gib
bosis miraculo primo. Item
adelheydis sequitur ibidem
miraculo ij°. Decimo
sequitur de gibbosis capitulum .i.
Pribizlaua manens
in ciuitate in domo Zandowi
contracta fuit plusquam per bien
nium et ex ipsa contractione gib
bum habebat a tergo prominente

tem aduniius olle magnitudie
Audiens aut mater ipius in
rida que deus op̄abatur p̄ste
hedwigis merita in diuersis
p̄tib; cui ipam filiam suā
ad sc̄e hedwigis cimiliū sp̄e
rauit illucq; in festo b̄ti bar
tholomei p̄ueniens ibi te ɔ
solatā nō modicum exiuit ī
eo pa̅pue q̄d filia eius quā
ɔtractam adduxerat ⁊ gibbo
sam sanam tantā abiq;
ɔmodo p̄ ipius s̄te hedwig
auxilium libāt fuit. Mi. ij^a.
Heilwydis puella septem
annor; filia methze de
wirst ɔtracta fuit ī pedibus
⁊ ī tantum curuata quod se
moūe nō potāt ⁊ diu ī naq;
rem uatione sua fuit gibbo
sa. Cumq; diuersar; medi
carū ope in... uari non
poss; uouit m... eam
se ducturam ad sc̄e ... hed
wigis sepulchrum. Qd et
ɔfecit. ipam. iuxta illud de
posuit atq; cum lacrimis
p̄stante ipius b̄te hedwi
gis auxilium īuocauit. Ac
fuit aut̄ subito flenti femine
⁊ orātī diuina ɔsolatio sa
puellam. pannis cuius cōne
mater flebat ⁊ orābat se
pulcrum app̄hendes se le
uauit stetitq; sup pedes suo
⁊ p̄g̃e cepit. que a festo b̄ti
Martini ep̄i ⁊ confessoris
usq; ad tercium diem festi
b̄ti iohānis. baptiste sequē
te anno coste clauda sunt
fuāt ⁊ gibbosa. Et sic recu
pata sanitate ītegra cum
usq; desectibilitatis comū
cū uiris gaudio rediit mo
dicum tamen ipius gib
bi uestigium ī ea remāsit
sic forte p̄uidencia dispo
nente diuina ut postmo
dum patrati certitudo mi
raculi euidencius ualeret
ad b̄te hedwigis ɔmedan
dam sanitatem ostendi
Plures quoq; alii gibbo
si curati sunt p̄ste hedwi
gis procinium. scil; mar
garita. Regine sup̄ teīs-

mutare pedum miraculo tercio

C. Vicesimo sequitur de perclusis miraculum primum

Gisfridus annis v fuerat in diocesi Wratislaviensi paralisis fuit passus in parte dextera ita quod ipse dextero ambulare non poterat. Et illa post paulum sic erat repleta foraminibus ac si subula perforata fuisset ipsaque pre omnino caruit motione. Et cum multorum humilium et magnorum consilium medicorum multaque expendisset propter medicinam. nec aliqua sibi ad propria languores repellendos proficeret medicina coniugis sue domine bertradis usus consilio ad dominum se converterit auxilium requirendum. Ad quod eciam stimulus impetrandum beate hedwigis novit ad cumulum se venturum. De Wratislavia ergo processit in vehiculo versus trebnicz. illucque perveniens duobus eum viris ducentibus ad sepulchrum sancte hedwigis accessit in die translacionis beati Bartholomei apostoli et se totum super illud deposuit flensque amarissime sic dicens oravit. Beata hedwigis digneris me miserum adiuvare et a doloribus meis eruere. Oracione finita statim homo qui anno et dimidio immutabili dolore fuerat cruciatus aspicientibus pluribus de claustro trebnicensi dominabus et aliis multis presentibus surrexit sano sanus et ab omni illa egritudine divina providencia per sancte hedwigis merita liberatus. mi. ii.

Godefridus de oppido Polonie febrem acutam incurrerat quam dum nimis graviter per dies quindecim pateretur invocavit hedwigem et vovit ei faciens dicebat. Domina mea sancta hedwigis adiuva me impetrando michi a domino sanitatem et ego tuum peregrinando sepulchrum adibo. Voto emisso a passione febris remissius habuit et paulatim convaluit penitus omnino et moram

manuum perdidit. In quibus tanto
cruciabatur dolore quod magis
mori appetiit quam diucius tor
mento tam vehementis affligi
doloris. Unde quibusdam eum in
illa egritudine visitantibus pre
mium exhibuit equum suum si
ipsum occiderent et sic a dolorum
aculeis quos sustinuit liberarent.
Sed quia nullus hoc opus ne
farium aggredi voluit sic
nec debuit, balneum cepit intoxicare
Stanizlaum eique vocato offer
re ut sibi sumere dignaretur.
Dum autem nec sic proficeret
sed magis ac magis perditam
cruciatus invalesceret, verso ad
beatam hedwigim cordis sui
duxit suspirium, votumque
faciens ipsius ad tumulum
se promisit venturum. Germa
num quoque suum nomine theode
ricum ad hoc precibus impulit.
quod illud eundi secum laborem
assumpsit. Qui dum pariter
procedentes leucas quatuor
explevissent, villicaria una
se reficiendi gratia receperunt.

Gotfridus vero qui manibus
contractis uti non poterat fratrem
suum precessione dolos forma
rem resistens intendebat.
Isto ergo modico intervallo
item eger aspiciens et ag
mano absconditum expectatus
exclamare cepit et dicere
frater karissime iam sentio
quod in manibus meis per gratiam
dei et meritis beate hedwig
is melius habeo. Et continuo ma
num extendens panem ac
cepit et ori proprio ad come
dendum imposuit levatisque
statim ad celum manibus
dixit. Gratias tibi ago domine
deus et beate hedwigi quod ma
nuum mearum usum non re
sumo et officium quo diucius
fueram destitutus. Deinde
ultra progredientes et exple
to itinere duobus diebus
ante festum sancti vincencii
episcopi Trebnicz ad sancte hed
wigis pervenerunt sepulcrum.
Ubi dum gotfridus se
prosterneret in oratione et diceret

Beata hedwigis rogo te ut tuis me
dignis meritis adiuuare. Et pro me
ad dominum intercede. Subito sensit
se quasi perfusum de calida aqua
psic sce suo et aliis pluribus qui secum
una fuerunt simul iter peregrinus
paralitibus a passione quam per quatuor
menses sustinuerat in manibus
et in toto corpore suo fuit plene sa
natus. Miraculum. iiij.

Domina witslaua uxor wen
ceslai dapiferi domini henrici
ducis slesie nepotem quendam
nenkerum nomine habuit qui
in sua puericia ex quadam infir
mitate unam manum et unum pe
dem paralisim incurrit tam gra
uiter quod nec ope medicorum
nec unctionibus ungentorum neque
remediis quibuscumque hominum
arte appositis poterat adiuua
ri. Mater ergo uouit eum ad sancte
hedwigis mausoleum deferen
dum. Quo dum deportatus
fuisset et superpositus tumulo
quidem euasit tam dolorum
tremorem membrorum sed reduc
tus ad hospicium sub breui
interuallo temporis recidiuum
passus in eandem relapsus est
egritudinem sic forte domino disponen
te ut deus tercio inuocatus per
merita sancte hedwigis et suam
potentiam atque iram esse mag
nam ostenderet et uirtutem sancte hed
wigis nouo miraculo hunda
eius humano generi declararet.
Unde predicta mater postquam
sensit recidiuasse filium iterato
eum ad sancte hedwigis reporta
uit sepulchrum fusisque ibidem
ex cordis desiderio lacrimis mul
tiplicare preces supplicationesque
non cessauit donec filio memo
rato in eodem loco sanitatem
plenariam impetrauit. Nam
statim quidquid ei ad accipi
endum exhibitum fuit et ac
cipere potuit et tenere redditusque
sanus qui per duos annos
et dimidium predicta infirm
itate fuerat fatigatus. Miraculum. iiij.

Preslaua uxor machei de
pthincia existens in pu
erperio prima feria sexta
post diem cinerum in manibus

pedibusque ita sunt peruersa passis q
de manu aliena eam oportuit
ꝑ pccīamu͂ liquoribus recreari
Magnis quoque affligebat̄ do
loribus· si quādoque ꝓpter necessi
tatem aliquo mouebat̄· Iace
bat enī contine ꝛ dum mota
seu alicubi portata uel girata
fuisset ad alteram ꝑtem etiam
hoc plenitate sī fiebat ī ꝑsyn
thesamine uix poterat sustinere
In hys g° afflictōnibus redux
it tempus usque ad festū beati
Georgii mr̄is· In quo festo qu
iam appinquare uidebatur
ad finem extreme sibi sunt
unctōnis ministratū salu
tiai sacramentū. Nocte uero
quadam ei quedā ī sōpnis
apparuit uenerabilis dnā ī re
ligioso hītu dicens Vade
uisita sepulchrum bte hed
wigis ꝛ sanabis· Que ex
ꝑgefacta uiro narrauit que
uiderat ꝛ audierat tormentis
ꝛ petiuit īstanter ut sedm
qd reuelacō ꝑfata docuerat
eam ad sc̄e hedwigis sepul
chrum reduceret festinanter· Se
cusabat autem maritus ux
oris adīplere desiderium ti
mens ne sī moreretur ī uia ho
mines dicerent qd mortē ipsius
uoluntate accelerasset ꝛ sic ī
prude arctando fame sue ne
glector existeret· Putabatur
namque ab omnibus ipsa femina
sōno moritura· Qualiter in
chilonn° mulieris īcorami
pericō ꝛ uir tercia uice cōsilio
uxorē languidam usque ad
mortem ī trebnicz cūsimi
cū continua deferri· Filium
enim ꝛ filiam ꝛ duos fa
mulos ei adiunxit· Hy g°
cum ante trebnicense mona
sterium cū uectura peruenis
sent uisere ponentes eam
ad sc̄e hedwigis cimiterium
ꝑtrauerunt ubi cū lacrimis
fiebat· Bta hedwigis so
nem unclē ī egritudine hō
laborauit· Multa quoque
curba ipsi que prius tunc erat
expassione ꝑpriū dum
īuocabat· Et statim asept

chro admodicam temporalem dilaci
onem sancte hedwigis mediante
auxilio sanitatem recepit a
domino cuiusque in quo pervenerat
absque familiarium ammini
culo dum volebat abire ac
cendens ad propria redijt et cum
postquam tria recedens ante tu
mulo prexisset vicariam in
vigilia sanctorum petri et pauli
apostolorum adorans quam eodem
anno incurrerat egritudine
exivit plenius liberata. Dum
autem ad proprium intrasset domici
lium maritus eius videns
eam sine iuvamine venire
descendere in quo a pluribus viris
vix fuit collocata et sibi celeri
gressu obviam veniente con
siderans quam infra triduum e
miserat feminam amminicu
cone et gaudio est repletus.
Festinabant quoque ceteri vil
la homines concurrentes videre
feminam quasi a mortuis sus
citatam glorificabantque dominum
ac sancte hedwigis merita de
vocione supplici extollebant

¶ Plures alij pacientes sancte hed
wigis auxilio sunt curati vi
delicet. Cunegundis. Sequitur te
minis in iaculo suo. Decem
sequuntur de quartanarijs et febri
citantibus curatis. Capitulum primum.

Adelheydis uxor Wygardi
civis wratislaviensis febres quar
tanas paciebatur pluribus
annis et multa pecunias eadem
dies expendit in medicis et me
dicinas que sibi tamen nunquam
profuerunt. Cum autem adver
teret quod curari non posset sancte
hedwigi votum faciens ad
ipsius accessit sepulchrum
orans et dicens. Beata hed
wigis si clamavis est meta
apud deum tecum qui pariter
me absolve quartana. Ex
tunc illam laboraverat quam
febres quas veniens ad cum
bam attulerat abiens se
portabat. Laborem nichilo
semel tamen aliquociens ite
ravit. Nam quatuor vicibus
sancte hedwigis visitavit mau
soleum quamvis residatam

abinde tunc reportare non meru
erit sanitatem. Et non mirum
si egritudinem nequibat euade
corporis que languore volunta
rie retinuit mentis. cum ferru
reclusum in vulnere carnem p
hibeat a plenaria sanitate. Is
ta namque nisi ut postmodum
fatebatur semper dubitauerat
utrum bte hedwigis merita
sibi possent ad sanitatem aliq
liter suffragari. Unde curatio
nem ipsius dominus distulit ut
labores eius tanto remune
raret duplici munere dum vi
delicet detecta ac sanata cor
dis egritudine languores si
militer ipsius effugaret a
carne. Ammonita ergo per quan
dam visionem a domino et ser
mone cuiusdam viri religio
si non modicum confortata qui
eam docuit spe firma bte
hedwigis adire sepulcrum
omni diffidentie abiecto ue
loctus obice quinta iure fe
riam dne mausoleum adi
it. supplexque cunctis angu

stiis postulauit cum fiducia
dicens. Beata hedwigis libera
me aliquin valete tibi i
rascar. Et ecce statim omnis
digitorum manuum ipsius
articuli ceperunt distendi cum
magno dolore. Moxque a febri
bus quibus xii annis et xxiiii
diebus fuerat languida. per bte
hedwigis auxilium plene
extitit absoluta. xiii sequitur
de epylempticis et caducis. capitulum

Beatrix filia sbilicti : / f
Bunilias de pruslitz epy
lentica fuit. Que dum illa
passione instabili torqueretur
quecumque iacere poterat etiam
sui vel alterius corporis car
nem dentibus laniabat. Et
iam preualuerat dicta morbus
ille detestabilis quod quandoque
infra unius diei naturalis
spacium triginta vicibus
sustinebat illud incommodum
nec ei prodesse poterant que uis
remedia sibi per medicos
apposita. Mater eius domina
wenczlaua cum fratres dominus

beate hedwigis voto suo filiam in currum positam ipsa vero peditando currum sequens. Ad eiusdem sancte cimiterium pervenit. filiamque desuper imponens hec dicens oravit. Beata hedwigis sicut tu habes patrem apud dominum et te credo utique fore sanctam adiuva filiam meam. Mox in instanti deo puella per intercessionem sancte hedwigis illam evasit egritudinem. nec deinceps quam duobus annis et amplius sustinuerat sensit abhominabilem passionem

Dobromirus filius mi. 4m.

Dobromirus filius Clementis militis de Veschocel a sua nativitate caducum habuit morbum. Quod autem illo laboraret morbo cognosci non poterat prius quam etatem infancie transcendisset. Et cum processisset in diebus quod valebat repere super terram. Bis vero aut aut ter sepius eadem quoque die hoc incommodo vexabatur. Pater ergo cum matre puelle nudis pedibus peregrinantes in festo eiusdem penthecostes ad sancte hedwigis cimiterium processerunt. pueroque super idem sepulchrum posito invocabant dominum cum lacrimis: ut propter merita sancte hedwigis [...] misericorditer dignarentur [curare]. Oratione completa filiam omnino receperunt incolumem. ita quod in ipsa deinceps illius morbi horribilis nunquam signum aliquod apparebat.

Quartodecimo de demoniacis et mente captis. mi. 1m.

Adelheidis privigna uxoris hiltebrandi mente capta vix eciam reclusa poterat detineri et multa dicebat se monstra videre. Quam dum vitrica noverca ipsius ob graciam curacionis duceret ad sancte hedwigis sepulchrum expletoque maiori parte itineris pervenisset ad quendam montem de quo poterat videri ecclesia in qua corpus beate hedwigis condita requiescit cepit lang-

uidam cum clamoribus dicere. Iam
hic ego submergor. Cum tamen
in eminencia moncium posita
michi in tuciano esset de aqua de
ducta michi lonius? ad sancte Hed
wigis mausoleum uotanti
bus ipsa multis qui tunc affu
erunt hominibus statim libera
ta est a malo quo quatuor eb
domadibus fuerat fatigata. Mi[raculum]

Frater quidam de ordi- ii[us]
ne predicatorum quasi frene
ticus erat. Quem frater alius
eiusdem ordinis ad sancte Hedwig
reduxit sepulchrum. Ubi dum
oracionem pariter facerent frater
infirmus caput reclinans
ad sancte tumulum obdormiuit et
postmodum euigilans surrex
it ab egritudine liberatus tam
integre quod eam deinceps nu
nquam sensit. Miraculum iii

Dobrozlaua uxor mycha
elis militis de brzeulz que
maniaca erat et arrepticia vi
nculis tenebatur ligata ne
uestes suas discerperet et alia
quecumque apprehenderet dissi
paret. Nam adeo manus intue
re poterat crudeliter percucie
bat. Si quis sibi offerebat
crucis signaculum spuebat
dentibusque frendebat. Dum
aliud facere non potuit cont[ra]
ipsum. Deducta tamen fuit
ad sancte Hedwigis sepulchrum
ibique per ipsam oracione facta ad do[mum] in
firmorum per uices perendem
sancte suffragia a passione quam
a festo sancti viti usque ad festum
beati Bartholomei eodem a
nno sustinuerat exiuit libera.

Bratumila uxor iiii[us] cu[iusdam]
wenczeslai in villa gelz
nonie commorantis. quadam
die uidit sibi in forma uni
us mendici demonem appa
rentem. Quo uiso crucis signa
culo se muniuit. Ho
stis autem antiquus ad usus e
am uoce intonuit inquiens
Quid contra nos moues hoc
lignum? Per lignum uolens in
telligi manum qua se crucem
faciens benedixerat. ipsamque
manum apprehendens comprime[bat]

tam valide quod omnes digitos
eius vole impressit. Et extunc
manus illa exaruit in impressione
palme sic tenereque digiti
permanserunt. Multas quoque
hec femina illusiones tamque
vehementes corporis afflic
tiones ab eodem sathana ad
versario est perpessa, quod ex toto
fuit usu racionis privata. Nam
ei dum nominarent sancti
tatem crucis offerebant, econtra
sputum mittebat. Deducta
vero ab amicis ad sepulcrum
sancte hedwigis feria vi infra
paschalem ebdomadam illucque
per octo dies dum singulis die
bus adducta fuisset, tandem
liberata a demonio fuit et u
sum racionis rehabuit beate
hedwigis mediante iuva
mine, manu tamen ipsius
quam demon attigerat arida
remanente. Quam per bienni
um et amplius quod portabat
intolerabilem ad latores ma
ritus eius non modicum ex
hoc affectus tedio eam ducens

coram wratislaviensi episcopo
domino thoma primo divorcium
petiit allegans ipsam sibi fo
re inutilem propter aridum corporis
Episcopus autem ut vir utique literatus
et prudens ei respondit. Ex quo
sanam accepisti, eandem nunc
servabis infirmam. Dominus quoque
bertoldus trebnicensis ple
banus qui archipresbiter erat, com
pulit virum eundem divorci
um petentem perstare firmius
sociatam cautione ne dimitteret
feminam propter manum quam
habuit aridam, cum hoc nul
latenus ei teneret licere. In
tercio vero anno, postquam li
berata fuit a demonio, ad sancte
hedwigis venit sepul
chrum, si forte per ipsius sancte
auxilium manus sue posset
ariditate evadere. Et ob hanc
causam circa sepulchrum septem
diebus continue vigilavit o
rans et dicens: Sancta hedwi
gis tibi commendo animam me
am corpusque meum et rogo
ut manus mee in restituas

sanitate. Tante misertus illius
dominus vite hedwigis interveniente
bus meritis in hostio capelle in
qua corpus eiusdem sancte sepultum
ostendit manus iam dicte
ariditate sua potencia celiter
circa festum beati iacobi apostoli re
pulit et plenitudinem ei sospi
tatis donavit. Quinto decimo

de cantus a dissenteria et fluxu
sanguinis miraculum primum.

Idea filia lutce civis wratislaviensis dum
esset cum iam dicto patre suo et
matre sua. hedwiga nomine apud
avunculum suum in scarbmir que
civitas distat a wratislavia in
provincia polonica miliaria
gravissima dissenteria in
cidit. Qua vexabatur eb
domadibus sex circum ita quod
decipius ita longiori du
bium videbatur. Preterea in
ipsa egritudine aliud sibi
flagellum superaddidit dominus
sic ut nec manibus neque pe
dibus uti posset. Dum enim
pedes eius applicari deberent
corpori aut extendi cibumque cum
eam cogit refici totum hoc
oportuit manibus fieri alie
nis. Prefati igitur parentes ipsius
votum fecerunt ut eam ad
sancte hedwigis sepulchrum de
ducerent. Ponentesque ipsam
nectare deo supplicare cepe
runt ut ei dignaretur per sancte hed
wigis merita subvenire. Cum
autem ante civitatem wratisla
viensem venirent puella inte
gre in toto corpore est sanata
incepitque pedibus et manibus
plene uti. Unde non modico
exultantes gaudio parentes
cum filia in hospitium vene
runt ad sancte hedwigis limina co
pleverunt in ista michaelis
vigilia laudesque domino persol
ventes ac sancte hedwigis pre
conizantes gloriam laetantes
ad propria sunt reversi. Miraculum ijm.

Bertradis decyrria fluxum
sanguinis xvi eb
domadibus patiebatur tam
graviter quod nulla me
dicorum ope licet multa in eis
expendisset poterat adiuvari

Nam erat opinio quod evadere
posset quin de illa egritudine
moreretur. Vovit tamen beate
Hedwigis visitare sepulchrum
si ei sanitas donaretur et con
tinuo est sanata. Sed quia de
viri sui consilio votum emissum
distulit adimplere recidiva
vit celius et cepit gravius in
firmari quam prius. Iteravit
ergo votum et sollicite adimplevit
sanitatemque obtinuit beate Hed
wigis auxilio mediante.

xvi° de curatis a squinancia

Petrus bohemus | capitulum i°

Prestaliz de familia du
cis morbum qui squinancia
dicitur in suo gutture patie
batur. Qui eum tam acriter
pateretur quod loqui non po
terat per tres dies nec cibum
nec potum sumere neque commo
de poterat respirare. Cumque
vovisset nudis pedibus et ta
liter se venturum ad sancte Hed
wigis sepulchrum si eum
curaret a morbo predicto vo
to emisso se ad quiescendum
deposuit et dormivit post sop
numque evigilans se sensit om
nino sanatum et gratias egit deo sancte
que Hedwigi cuius intercessio
ne sibi sanitatem credidit re
stitutam.

xvii° de infistulatis curatis miraculum i°

Laurencius dehowitz vir
grandevus et canus vul
nus in pectore habuit in fistula
tum de quo sanies profluebat
et fetor maximus exalabat
propter cuius fetoris intolleran
tiam uxor eum odio habuit
et ab eo recessit. Pedes insu
per contractos habebat et ideo nec va
luit ambulare sed iacens con
tinue hoc multiplici incommo
do pulsabatur. Spem tamen
habens in domino ipsius clemen
tiam per sancte Hedwigis merita
invocabat et relevatus fuit
tantum quod de lecto surgebat
et aliquantulum progredi poterat.
Fecit ergo votum veniendi ad
sancte Hedwigis sepulchrum
duobusque sustentatus baculis
quia debilis adhuc erat hinc

inconvitando a suo domicilio quod
p'ria distabat miliaria infra
quinque dies iux addictum pervenit
sepulchrum sancte vi ante festum beati
Bartholomei cum magno labo
re ubi eciam sic oravit. Sancta
hedwigis libera me quia ego
volo esse quam diu vixero ser
vus tuus. Statim qui lang
verat fere xv. mensibus ipso in
pedibus plene curatus est etiam
atque infistulatum et fetidum pec
toris vulnus uno quoque die
redijt in domum suam gradiens
super pedes suos pariter quo ut
diebus venerat difficulter.
Dominus volimirus wladisla
viensis episcopus qui unus fuit
de examinatoribus miraculorum
locum praefati vulneris mira
culose curati per sancte hedwigis
merita suis postmodum mani
bus attrectavit perhibensque te
stimonium dixit quod ipsum vul
nus plene sanatum invenerit
Froniczlaus Miraculum q°
in humero dextro habuit
strumam ad unius palmis mag
nitudinem que tandem rupta
fuit et sanies exinde profluxit
postmodumque extitit infistula
ta. Eadem quoque mulier v
sum perdiderat dextre manus
et talibus obruta malis ante
primum introitum tartarorum
in poloniam sic oppressa permansit
donec fere sex anni post beate
hedwigis obitum complerentur.
Eo namque tempore ipsa femina
adiit iam dicte sepulchrum pro
cedens oravit cum lacrimis
dicens. Domina mea beata hed
wigis redde meo sanitatem
omnimodam corpori ut relato
re ipsius valeam sustentari.
Continuo sanata est mulier
et liberata plenarie ab utroque
quo laboraverat egritudinis
morbo. Aliqua tamen signa
tumoris omni remoto do
lore in loco strume postquam
curata fuit remanserunt.
xviij° decretis capitulo mor
Dominicus Miraculum i°
puer erat octo annorum
filius nicolai militis dicto

rech. Quem equus ungula pedis
ad tempus percussit tam valide quod
pro mortuo habitus fuit iam diu. quod a
liquis predicando vix perisse po
terat polonicam miliare. Tandem
resumptis viribus aliquantulum quiete
corporis sed in capite recepti letale
vulnus permansit. Cum duo parentes
et anima pulveres et unguenta que
potuit ipse apponerent ei tamen
sanitatem nullatenus conferebat
quia extra quedam in ipso vulnere cres
cens aduncus longitudinem di
giti obsistebat ne posset vulnus
obduci. Existente ergo puero
in mortis periculo recordatus pater
eius qualiter prius fuerat per beate
hedwigis auxilium liberatus
ab alia letali egritudine sicut
quod supra ostenditur ubi de miraculis
mis curatis referatur in nativitate
primo mitte... venit ad sancte
hedwigis limina oraturus pro
eiusdem pueri sanitate. Et ec
ce in ipso triduo quo in eundo fecit
moram pater predictus filius eius
qui a festo nativitatis beate vir
ginis recepto ut predictum est vulnere

afferto vulnere languerat usque
ad octavam epyphanie domini conse
quenter sequentis sanatus est adeo
plene ut mater venienti ma
rito cum gaudio currens obvi
am diceret filius noster est per
gratiam bene sanus. Modicum
autem signum in loco remanse
rat vulneris deo sic disponen
te propter pietatem miraculi evi
denciam clariorem. Miraculum ii

Hysendrudis uxor heroldi
dewirat dum concepto fetu gra
vida esset elapsisque novem eb
domadibus et expleto tempore
quo conceptus in utero vivifi
cari communiter solet nec ipsa
ut debebat naturaliter motum
conceptum sentiret infantem gra
viari mortisque sibi procul dubio
imminentis cepit periculum formi
dare. Nullum autem ei dabatur
nec forte dari poterat efficaci
us pro corporis salute consilium nisi
ut beate hedwigis invocatura
patrocinium eius adiret sepul
crum. Quod et fecit. Sed quia
tamen de se minus dubitavit

nec sufficiente credulitate excitat gra
uitatis quam residebat merito
suo inuenit. Nec poterat utique
ad perfectam curationem pertingere eo
nec diffidencie tenebras ipsius
inherentes firmius pectori credu
litatis luce corrigit plenius ef
fugari. Ammonita ergo a perfite
lem uirum hospitem suum
sanius se collegerat domo ut
cum omni fiducia sanctam hedwig
ipsius inuocaret salute si a tanto
uellet celius liberari periculo
uenerato ad sancte sepulchrum ac
cessit abiectoque totius dubita
cionis offendiculo ipsam deuo
tis ut eam adiuuare dignaretur
precibus inuocauit. Mirabile cer
te. Mox mente adubietatis
morbo sanata salus corporis est
sanata. Nam postquam ad tumu
lum sancte hedwigis finitis re
uersa oracionibus ibidem puer
eius in utero cepit moueri. Dein
de uero iteratis oracionibus puer iam
amplius mouebatur. Ter
cio uero dum conficeret orauit
conceptum plene uite sensit

Reuersa autem ad domum, prae
tempore debito cum salute pepit
filiam uocatam postmodum
proprio nomine margaretam gracias
agens deo et beate hedwigi cuius
auxilio amborum salutibus ex
titit liberata. Miraculum iiii°.

Puella quedam nomine
berchta apud wratislaui
am hauriendo aquam in oderam
fluuium cecidit et ubi rotas iiii^or
molendinorum sese inuicem sub
sequencium nimio aque impe
tu tracta fuit. Vir quidam uidens
consanguineam eius
dem puelle proprio nomine uoca
to clamauit. Berchta berch
ta cognatam tuam flumen
iam absorbuit. Quod dum
illa audiuit de domo sua pro
prius exiliens exclamauit
et dixit. Domina sancta hedwigis
rogo te ne meam paciaris
perire consanguineam sed de presenti
periculo libera eam. Has pre
ces dum uociferando multo
ciens iteraret ad accurrendum
ut uiderent quod acciderat circum

centum homines provocabat. Alia
quoque ex illis qui ad spectaculum
illud convenerant in mortem do
mini invocabant ut per merita
sancte hedwigis puellam in pro
fundum mersam erueret ne tam
miserabili casu lapsa periret.
Per quosdam insuper illorum affe
rebantur instrumenta navesque
ad extrahendum si forte fuisset
inventum corpus submersum in
aquis. Heu nobis per viginti
cubitos profunditatis. O quam
mirabilis deus in sanctis est suis
cuius utique mirabilia opera
facili animo cognoscenda in
temporibus relucescunt. Divina
namque potencia prefata puel
la decem et octo annos habens
etatis subvoluta rotis mo
lendinorum ut predictum est absque
sui corporis et sine rotarum frag
tione pertransiit. Cum tamen si
cut dixerunt experti eedem rote
modico ligno ipsis subiecto
frangi faciliter potuissent.
Preterea dum astantes expec
tarent donec de aquarum profun

ditate mortua traheretur quia ipsam
vivere non putabant quam fluminis
habundancia tempore tam prolixo
absconderat subito in altera parte
fluminis cunctis videntibus illesa
sana apparuit de vestibus que sunt
humores aquosos excussit. Sic
per intercessionem sancte hedwigis
puella evasit feria v. post festum
sancti mychaelis periculum mortis
que tanto temporis spacium fu
erat obruta undis quanto
quis pergere poterat quintam par
tem polonici miliaris. Ut se
autem factum hoc miraculosum
evidenciori signo innotesceret
omnibus corpus puelle predicte
quamvis esset aliquo vulnere sanum
in dorso tamen et pedibus li
vores quos machinamenta
rotarum ipsum comprimendo
effecerant in evidenciam oculis
exhibebat gratias agens deo
et beate hedwigi cuius auxilio
a mortis faucibus extitit li
berata. xix. seq. de mortuis
Nycolaus suscitatus cum quid. i.
puer filius cuiusdam

molendinarii in festo exaltacio
nis sancte crucis in aquam que sup
molendinum defluebat corruens
est submersus. Quod dum mater
eiusdem pueri comperisset mag
nis clamoribus et cordis dolore
prorumpentibus plures advenire co
egit. Accurrens autem inter alios
walcherus de prachzou illius
dominus molendini vidit iam dic
tum puerum in alveo ligneo sub rota
compressum iacentem. perticasque ip
sius modicum prominentes de
undis sub quibus mersus iace
bat. Et quia deficientibus instrumen
tis ad levandum maxime o
perarius rotam illam magnam
sub qua puer compressus erat
sublevare non poterat ipsam in
ut quocumque modo possent e
ruerent ad revolucionem ipsius
rote aliquociens aque impe
tum submittebant. Cum nec
sic proficerent presertim tum puer
inter rotam et alveum lig
neum positus non sineret vol
vi rotam quamvis aquarum
inundancia desuper flueret

allatis tandem securibus pri
cas amputaverunt quibus ro
te machinam sublevabant
et extraxerunt puerum ut pote
mortuum gelatum frigidum
et rigidum inflexibilemque
velud lignum. Nec mirum
si puer ille mortuus erat
qui mersus sub undis tam
diu iacuerat donec quis am
bulando potuisset miliare lo
bardicum pertransire. Et licet
nulla spes vite haberetur de
ipso prefatus tamen walch
erus devote hedwigis co
mitisse suffragium eciam sepius
invocando dicebat. Beata hed
wigis suscita puerum istum.
Quem si suscitaveris cum
eum ipso pedibus meis adi
bo sepulchrum. Excussa quoque
de corpore pueri quantum exau
rire potuit aqua posuit ipsum ad
ignem. Iacuit autem inmobi
lis procul dubio mortuus a
meridie usque ad solis oc
casum diei festi predicti. Cum
vero non desisterent fideles

dominum invocare per beate hedwigis
merita pro puero revocando ad
vitam eodem sero respirare in
cipiens sequenti mane surrexit
puer incolumis nichil paciens
omnino doloris in dorso ipsius
ad instar panni nigri ex percus
sione predicta livore tantummodo
remanente Miraculum · ij°

Wilhelmus puer non plene
duos habens annos etatis
filius vincencij castellani de
olesno in villa que dicitur och
mant portatus ad fluvium
odram eoque deposito et relicto
in riparia pedagogus ipsius
flumen ingressus est ad se re
frigerandum puer et natandum
Dum autem taliter occuparetur
faciet moram puer ipsum eo
non vidente sequi volens pro
lapsus in flumenque est submersus
Nunc pedagogus postmodum
ad ripam rediens et ubi eum
reliquerat non inveniens caute
quesivit in undis submersumque
repiens et extra habens eum
excussit quantum potuit aquas

ab ipso quas mersus imbibat
Reversus autem ad domum cum
ipso volebat tamen a parentibus oc
cultare sed latere non poterat
cum puer calefactus a matre
residuam evomeret aquam
et subito moreretur Cuius obi
tum parentes et familie deplo
rantes dominum nichilominus per beate
hedwigis merita invocabant
ut vita puero redderetur Pa
ter autem cum coniuge sue nomine
berchta matre pueri diu fecis
set votum quod ad beate hedwigis
sepulchrum ipsum si revocare
tur ad vitam vellet reducere pu
erum statim puer revixit Dif
ferentes vero perficere quod promi
serant tercio die iterum idem pu
er morti succubuit Quod sue
imputantes ut debebant negligencie
negligencie iteraverunt
orationem et votum et denuo sunt
exauditi adiuto beate hedwigis
interveniente suffragio Ad
cuius sine cunctacione limi
na processerunt Ab illo quo die
profatus puerulus sp usus

puo

est pristine incorporis sospitate Mi(raculum)
Wrotislauia in cunabulis p(er) · iii°
Vno nata prius quam bap
tismi perciperet sacramentum mor
te accepit. Accedens autem amita
ipsius domina Sulizlaua et ac
cipiens eam matri filie sue sal
uti gratiam reddidit. Conuoca
taque familia uocibus clamoro
sis deflenerunt omnes non infan
tulam mortuam sed potius
absque sacramento baptismi
defunctam et pariter orauerunt
ut domina pia Hedwigis meri
tis saltem tanto tempore dig
naretur sibi uitam donare
donec perfectum reciperet sacra
mentum. Et ecce petentium
precibus subito dominus affuit et pu
elle quedam uite signa conces
sit. Que tamen quoniam ad
huc plus mortui quam uiuen
tis preferret similitudinem in ca
pisterio est ad baptismum por
tata. Baptizata uero mox
recuperauit plenius sanitatem
Petrusche Miraculum · iiii°
Filia Martini de Wratislauia

quinque ebdomadas etatis
habens mortua fuit. Nam cum
Zimia mater ipsius uolens
ad aliam pergere uillam quan
dam rogauit feminam no
mine Boguzlauam ut sibi in
dictam custodiret infantulam
donec suis rediret negociis
expeditis. Intromisit se
quidem matrona predicta de cus
todia sed misere custodiuit.
Infantem namque relinquens
iacentis uicinam domum ut
ibi aliquid operis faceret adiit
et interim porcus ueniens cunas
euertit et puerum sub uestibus
multis cadentem super faciem
suffocauit. Rediens tandem
mater Boguzlauam interroga
uit de puero quem ei commisit
At illa se certo fuisse oblitam
ratione occupationis quam
habuit respondebat. Ingredien
te uero matre domicilium por
cus exiliit fugiens et puer
mortuus est inuentus. Cuius
corpusculum utique iam frigi
dum diriguerat quasi lignum

Deplangit mater defunctam
filiolam doloremque ipsius du
plicabat amor quo non modi
cum meruebat amarito phac
negligencia castigari. Sup
ueniens autem iam dictus mari
tus deplangit et ipse lugubre
funus nec tamen dolent de ex
tinccione filie sue quantum de
pacto negligencie sunt compunc
tus. Timebat enim quod sibi
et uxori debet facinus inter
empcionis prolis imputari. Re
memorans uero publicam
esse famam de miraculis beate
hedwigis coniugi dixit. In
uocemus fiducialiter sanc
tam que in celis regnans hanc
accepit a deo potestatem. ut
quod iuste per ipsius merita pe
timus consolabiliter impetre
mus. Et sic in partem domus
secreciorem euntes pueri o
rauerunt. Prefata quoque bo
guslaua remanens apud
funus. hec dicens orauit
Beata hedwigis rogo te per
tua merita libera me a per-

cato quod medici non custodie
do sufficienter puerum istum
et ego promitto quod si reuix
erit mortuus cum pedica
to ad ibo sepulchrum. Oracione
completa pergentes ad loculum
in quo puellula ad sepelien
dum collocata fuerat. accurren
tes inuenerunt uiuentem quam
paulo ante reposuerant mor
tuam et sugens ubera resup
inaque manibus successiue con
luit que post reditum uiris
iacuerat exanimis tanto
temporis spacio quanto panis
in clybano coqui posset. Quo
uero diei hora decesserit ig
noratur. Pro eo quod nullus
hominum tunc presens fuit mi. v.
In uilla hospitalariorum lusso
ricz nuncupata olomincensis
dyocesis. quedam mulier
finem uiuendi accepit. Que
dum per diem mortua tene
tur prelictis a quibus se ui
uens non plene per confessionem
purgauerat penis addicta
flammarum tedia sustinebat

Deus autem secundum prophetam mira-
bilis in sanctis suis volens beate Hed-
wigis admirabilem etiam in re-
motis manifestam fieri sanc-
titatem sic disposuit ut presente mu-
liere defuncte et instantiis ex-
istenti ipsa iam dicta sancta visi-
biliter appareret et eam potent-
er absistendo traheret ipsamque
divina virtute pristinam re-
novaret ad vitam. Hec femina
prius in vita sua numquam audi-
erat de se promo sanctitatis
aut de eius miraculis sed per
ipsam testante veritate certi-
ta et a mortuis ad vitam adductam pristi-
num revocata per quatuor annos
quibus vixit post resurrectio-
nem iam dictam usque cessavit
eam extollere laudibus sed
enarravit omnibus quibus po-
terat quod sancta fuerat circa
ipsam ostendensque multis
quedam signa ad visionis
que in eius remanserant cor-
pore ad miraculum domineque pre-
cantis beatam plenius
comprobandum. Miraculum VI

In oppido Prussitz Wratislaviensis dioce-
sis quidam mortuus fuit.
Qui dum sepeliri deberet
in cymiterio monasterii in
quo sancte Hedwigis est corpus
sepultum postquam duobus
iam iacuerat diebus exani-
mis et mortuus resurrexit.
Cuius fama miraculi per-
venit ad ducem. Qui sta-
tim credere noluit sed hominem
resuscitatum coram se addu-
ci precepit. Fecit quoque ad se
iam vocari plebanum dum
ville in qua manens deces-
serat homo ille qui diceba-
tur revocatus ad vitam:
ut et ipse veniens si quam re
hoc sciret interrogatus
diceret veritatem. Uterque
autem comparens coram ip-
so duce constanter asserebant
et veram fuisse illius hominis
mortem et resuscitationem
iam dictam interveniente beate
Hedwigis veraciter esse fac-
tam. ¶ Defecit in utero ma-
tris vivificato miraculose

supra require de eius capitulo
mortis sancte miraculo prefulgen-
dis et cetera. De animalibus resu-
scitatis. Capitulum vii.

Dominus omnipotens qui
creauit mente propria homines
et iumenta saluare disposuit
ideo quoque hanc sanctam suam
beatam hedwigim honorabi-
lem reddidit ut non tantum homini-
bus eciam mortuis irracionabi-
libus creaturis pro sibi deuotorum
solacio uite restitucionem obtine-
re ualeret ut in uno quod subiun-
gitur exemplo. Soror enim (+ patet)
cristina domus trebnicensis
causa deduccionis quondam nu-
triebat aniculam que quiscula
dicitur. Quam soror agatha
dum una die teneret in manibus
eius mortua fuit et abiciens
eam in muro quodam expo-
suit bestiis deuorandam. In-
telligens uero cristina pro deesse
suo se fraudatam solacio et
teneritudine feminea dolens
de auicula mortua beate hed-
wigis tumulum adiit et ora-
uit sic dicens. Domina mea
beata hedwigis credo quod si
uolueris me poteris consolari
unde te deprecor ut cordi meo
infundas leticiam resusci-
tando nunc mortuam auem
meam. Oratione completa
ad locum in quo exanime
proiectam iacebat auiculam
rediit et eam uiuentem inue-
niens. Noluit enim hec sancta
in rebus eciam modicis post
obitum suum sorores turba-
tas relinquere quas dum
uiueret studebat semper consola-
cionibus confouere pro ut in eo
quod sequitur amplius compro-
batur. Miraculum de insigniis
sororis conseruatis.

Soror iuliana de domo
trebnicensi in nocte circum-
cisionis domini decantato
matutinali officio ad forna-
cem calefactorii sororum se cale-
faciendi gratia uenerat. Ibi-
dem insignia capitis sui co-
ronam scilicet et uelamen
proicit per negligenciam in fornacem

fornax quoque prefata tantis es-
tuabat caloribus quod si quis in
circuitu stabat ad ipsius fenestel-
le aperturam calciamenta et ves-
tes alias quas attingere poterat
calor egrediens consumebat
Turbata non modicum pro lapsis
in circuitum iam domus insignijs
que propter incendium recupera-
re non valuit vocanteque eam
campana conventum que iam tunc
pulsabatur pro laudibus ma-
tutinis. soror abiens res quas
predictas reliquit. Item tam-
yens debite hedwigis proca-
mo. ad eius cumulum pergens
velociter sic oravit. Beata
hedwigis. quia te credo vere
sanctam et devotus confido munus
insignia mea michi conserva.
Festinans vero ad chorum non
solum laudibus sed etiam mis-
se prime et capitulo interfuit
successive. Interim domus ante
corporaliter perseverans offici-
is domini michilo et beate hed-
wigis invocabat auxilium
ut illese sibi res celle sue

servarentur. Finito autem ex
more capitulo ad locum properat
in quo supradicta reliquerat
ornamenta. Sed quia pre calore
nimio manum mittere ad que-
rendum non poterat perseverantia
tamen curvata virga in fenestram
extendit. deque foramine tra-
xit illesa et adunata et perinde
inviolata insignia predicta. Que
postmodum examinatores sub
suis sigillis transmiserunt
romane curie in testimonium
veritatis. huius miraculi
et sanctitatis beate hedwigis. Et
sequitur tercium de his que imminente
tempore canonizationis beate hed-
wigis contigerunt. Miraculum
de luce apparente

Soror elyzabeth custos do-
mus trebnicensis nocte
quadam ante matutinum de
sompno consurgens lumen in
dormitorio venit extinctum
Quod ut reaccenderet pluries
ad ecclesiam iuit. Procedens vero
versus locum sepulture sancte
hedwigis totum vidit sepulchrum

clarissima luce circumdatum et
pusillanimitate feminea pa-
vefacta ad dormitorium rediit et
qualiter lucem magnam vagam
designantem aliquid viderit
postmodum enarravit. Item
de luce et planis apparentibus
Soror etiam Juliana de do-
mo trebnicensi simul in eo-
dem exeundo de dormitorio vi-
dens ad ecclesiam plurime atten-
dendo non solum lucem magnam
circa sancte hedwigis tumbam
verum etiam quasi duos epi-
scopos et duos abbates de albis
indutos vidit astantes se-
pulchro. Quorum significatio
inferius declaratur. De odo-
re quem ad sepulchrum vigilan-
tes senserunt sorores
In quodam anniversario de-
functionis beate hedwigis ad
sepulchrum eiusdem sancte quedam
domine vigilabant orantes.
Inter quas agnes cristina
margareta johanna de mo-
nasterio trebnicensi sorores
sanctis intendebant excubiis

psalterium relegendo. Dum-
que iterum psallerent et orarent
odor suavissimus sed exim-
ius omni se naribus ingerebat.
Stupebant autem omnes decantan-
ac tam inconsueti odoris fra-
grancia. Amplius vero sin-
gule mirabantur pro eo quod nulle
erant apud ipsas res odorifere
non tamen de huiusmodi aliqua
alteri quidquam loqui volebat
ne structum silencii invicem
solverent. Odore autem non ces-
sante soror agnes per signa re-
quirebat ab aliis si olfactu
perciperent suavitatem odoris
quo ipsa iam dudum fuisset
mirabiliter immutata. Ac
ille sensimus inquiunt et sen-
timus. Lux quoque predicta noctis
in obscuro refulgens et apparitio
splendorum odorisque suavitas
in domo domini circumfusa sig-
nanter dabat intelligere quod
sancta ibidem sepulta cuius vita
luce bonorum operum declaraverat
mundo christique bonus odor fuisset
in omni loco iam lumine videt

inluminē & ceterorum sicut odor balsa
mi ad deum. Judicabant enim
iam tempus esse propinquum quo
in sancta dei ecclesia ipsa templatorum
conventui sanctorum foret catha
logo ascribenda. Eodem namque
anno dominus volimirus wladis
laviensis episcopus & frater symon
prior provincialis polonie fratrum
ordinis predicatorum examinatores
a sede apostolica deputati sunt qui
vitam & miracula beate hedwi
gis investigare & examinare
ceperunt. Anno domini m° cc° lxx
vii° kl. novembris deposicio
nes & nomina testium totumque
processum suum circa hoc sibi
commissum negocium inscriben
tes & sigillis appositis trans
mittentes summo pontifici
significaverunt esse quod etiam
alia multa signorum genera
& curationes egritudinum quas
ante dignus vitas beate hed
wigis fratres audierant exa
minare nequiverunt propter
difficultatem testium advo
candorum partibus remotis vi

de summo pontifice secunda eis
facta fuit commissio super eodem ne
gocio inquirendi & tunc demum
ad examinationem procedentes
invenerunt plura prioribus
que conscribentes iterato sedi
apostolice transmiserunt. ¶
Prima quidem supradicta exami
natio facta est in loco capituli
sororum trebnicensium anno
domini supradicto. ¶ Secunda anno
domini m° cc° lxxii° v° kal.
marcii in domo earumdem
sororum. ¶ Tercia anno domini
m° cc° lxxiii° xvi kl. april.
ibidem in ecclesia sancti Bartholo
mei apostoli. ¶ Quarta eodem
anno wratislavie in domo
fratrum predicatorum vii° kaled.
aprilis. ¶ In aliis etiam locis
examinationes fecerunt de istius
sancte vita & miraculis plura
& inquisitores predicti ut a
narrantibus didici de quibus
forte causa brevitatis ob
missis quia scriptum nil reperi
hic addere non curavi. De
puella liberata ab egritudine

ante canonizacionem sancte hedwigis

Dum autem plures nuncii et
procuratores sollempnes
causa promouendi sancte hedwigis
canonizacionem mitterentur ad
curiam domini pape Magister
quoque nycolaus cracouiensis
scolasticus propter hoc ipsum il-
luc se disposuit. Dicens uero
filiam fratris sui cancro depres-
sam languore ut plus mor-
ti quam uite uideretur proximam
esse presertim cum iam ponti-
ta agone oculos compressisset amici-
is dolentibus decumbenti puelle
compaciens dixit. Beata hedwi-
gis ego te sanctam fore credo et
ad promouendam tue canoniza-
cionis gloriam propono curiam
adire romanam ut quo in agen-
dis audacior fiam fac me-
cum signum in bono hanc fratris
mei filiam ab egritudine li-
berando. His dictis ad missas
accessit cum aliis. Et ecce post-
quam prandium finierant
venerunt quidam annunciantes et
dicentes ipsam puellam in mini-
mum conualuisse de languore
quo tenebatur sine iocundo applausu
alludere ipsiusque prius tristem
animum letis gestibus demulceret.

xi° primarie diuisionis capitulum de canonizacione sancte hed-wigis et miraculis eius factis.

Anno domini M° CC° LXIII°
die secunda exeunte augusto
pontificatus domini urbani
pape quarti anno tercio ex-
istente tunc in curia romana
magistro salomone archidya-
cono cracouiensi et herenge-
berto decano wissegradensi
ac multis aliis honorabilibus
personis in procuracione canoni-
zacionis sancte laborantibus com-
missa fuit demum per summum
pontificem oretenus examin-
acio testium in curia existen-
cium super uita et miraculis
beate hedwigis et canoniza-
cione ipsius exinde progressa
usque ad tempora domini clemen-
tis pape quarti. Iste dominus
cum vniuersis pater esset
quamuis ydoneo maiorum testi-

monio eius sufficienter instructus
de prerogatiua meritorum ista domi-
ne beate Hedwigis desiderabat tam-
quam signum adeo perius merita fie-
ri quod dum corporis aspiceret oculis
ipsius etiam ipse testis existe-
ret sanatus. Et quia olym se-
culari milicie deditus de sua
legitima habuit filiam luce
oculorum priuatam inter sacra
missarum sollempnia que agebat
dum exorauit ut pillius in-
tercessionem decanus tunc age-
batur canonizacione si san-
cta existeret filie sue cecitatis in-
commodum tolleret eique lumen
donaret. Assunt absque mora
pontifex eternus sui famu-
li annuendo uicarii precibus et natam
ipsius claris decorauit lumi-
nibus sibique optatum contu-
lisit ut et ipse clarificaret
filium dei uisa sua celerius
eam extollendo merita quam
ex nouit consideracione mira-
culi satis prouenire poterat ista
esse contractam ad celestis patrie
claritatem. Veritate igitur com-

perta et cognita uoluntate di-
uina summus antistes non dis-
tulit adimplere quod diu ma-
gnauerant pia uota. Congre-
gata igitur cum in Viterbio curia
uitam et miracula sancte hed-
wigis coram omnibus recitat
et eius uitam publico sermo-
ne commendat eamque sanctorum
sollempniter asscripsit catha-
logo. Anno domini m° cc° lxvii°
ydibus octobris. Tunc ueri-
ficata fuit et adimpleta ma-
deque paulo ante dictum est
uisio sorori Iuliane ostensa
de duobus episcopis quod dominus
Urbanus papa inchoauit
committendo examinacionis
officium. hoc dominus Clemens papa
feliciter consummauit. nimirum
eam asscribendo sanctorum pon-
tificatus sui anno iii°. Duo
autem abbates qui similiter
eidem sorori in uisione appa-
ruerant rem perficiendam con-
templacionis tempore indicabant
ut in sequenti tractatu de
contemplacione ipsius sancte dicetur.

De inventis piscibus. Miraculum.

Illam quoque canonizacionis
sollempnitatem prefatam mira-
biliter consolabilem reddi-
dit potencia creatoris. Dies
enim illa in qua predicta perage-
bantur sollempnia erat abstinen-
cie nec carnibus mensa uti lice-
bat nec pisces pro tali festivitate
competentes haberi poterant quamvis
undique per loca eciam ad distan-
cia requisiti. Vallis enim
quedam erat in terbyn piscina
reneta carens quia non habebat
nec umquam pisces habuerat
que tunc inventa est magnorum
numerositate piscium habunda-
re. Quorum copia refectionem
fidelium a domino preparata spiritua-
lis gaudii iocunditate non
modicum cumulavit. Capitulum xii°

primarie sequitur translacione
beate hedwigis et de sollempnys
et miraculis que tunc contigerunt.

Nunciis tercia reversis
cum leticia prefata canoni-
zacione beate hedwigis in trebn
ut predictum est peracta sollemp-
nitate tantum pronunciata fuit
festivitas translacionis eiusdem
sancte corporisque ipsius omni ve-
neracione dignissimum trans-
latum est anno domini m° cc°
lxviii° xvi° kal. mensis sep-
tembris. Cuius tumba que
cemento lapidibusque firmiter
clausa erat dum difficillime
ferreis eciam accedentibus
instrumentis fuisset aperta coram
honorabilibus dominis Nycolao
videlicet abbate lubensi et
mauricio quondam kamenencensi
abbate qui nobilibus orna-
mentis sacerdotalibus preparati
pontifica ut missam celebra-
ri in die sollempni. domino con-
rado glogoviensi duce cum
filiis suis sororeque agnete
germana ducis eiusdem et
aliis quibusdam personis pre-
sentibus accesserunt cum devocione
ac magna reverencia ad illas
omni veneracione dignissimas
tenerrimas reliquias suscitollen-
das. Multi quoque advenerunt
nec admitti poterant plan-

venerabilesque viri dum hi agi
tebebant sed exclusa multitudi
ne propter vitandum inquie
tudinis strepitum prefati pres
animo tamquam ad hoc opus
culum a domino dispensative forsi
tan sunt assumpti illud quod soro
ri iuliane receptis et abbatibus
duobus secundum quod predicitur ostensa
fuerat visio veraciter complet
um et decore ipsorum veluti du
orum testium fide dignorum
mirabilia que tunc operari et
ostendere dignabatur salvatoris
potentia ad aliorum noticiam
devenirent. Nam electa hu
more de tumulo remotaque
superiori tabula de sarcophago
in quo corpus sancti latebat o
dor tanti vigoris et tam su
avissimus emanavit ut
omnium illic existencium mentes
in admiracionem commutaret et
gaudium. Sacri quoque corporis
ossa dum levarentur a terra
consumptis carnibus membrorumque
compage soluta tres digiti si
nistre manus ipsius inven

ti sunt totaliter integri
intra se clausam retinen
tes beate virginis ymagi
nem parvulam quam dum
viveret secum frequenter
portaverat et cum defuncta
fuisset tumulata quam moriens
adeo eam inter iuncturas
predictorum compresserat digi
torum quod abinde extrahi
non poterat bono modo. Il
la ergo que superius recitantur
miracula per hanc ymaginem
facta non novum susceperunt
augmentum dum mater in
corrupta ymaginis sue
retinacula tanto tempore
a corrupcionis vicio preser
vavit intacta. Cerebrum
quoque capitis ipsius quod
fere per xxv annos sepul
tum in terra iacuerat inventum
fuit recentissimum divinaque
virtute mirabiliter conser
vatum cum tamen secundum tra
dicionem quorundam primo
medulle et materia cereb
putrefiant. Preterea quidam

liquor purus et clarus ad in
star olei olyvarum suavissi
simi mirandique odoris de ipso
capite resudabat qui syn
dones et pannos quibus in
volvebatur ipsum caput
reddebat totaliter madidos
quasi de flumine tracti essent
et ad desiccandum extorti.
Ad predictam autem festivitatem
de diversis mundi regioni
bus confluxit populi multitu
do quasi innumerabilis. Princi
pes quoque et domini terrarum
prelati et rectores plurimi ec
clesiarum cum religiosarum
multitudine personarum ordi
num diversorum sua sollemp
nizaverunt presencia festum
illud in quo fuit hec trans
lacio celebrata. Inclitus
namque rex bohemorum od
dakarus dominusque wlodiz
laus slesie dux et salzbur
gensis episcopus et fredericus ipsius
duces slesie eiusdem sancte
nepotes ac plures polo
nie duces singuli cum suis

nobilibus secundum status sui dig
nitatem et secundum quod possebat
gloriam. Advenientes multi
tudinibus miraque tentoriorum
varietate atque pulcritudine
decorabant camporum plani
cies in quibus faciebant in
circuitu trebnicensis monas
terii staciones. Insuper devo
cionis affectum quem ad sanctam
dei gerebant unusquisque do
nario speciali et oblacionis mu
nere ostendebat. Et exsol
vebat omnis populus vota sua
devotaque mente offerebat
quisque quod promiserat si
ve quod ei dominus inspi
raverat ponebat de facultati
bus suis ad sancte reverenciam
et honorem. Quamvis autem
pro numerositate et ex mu
nera hominum illic congregato
rum multitudine minimum
foret difficilis adicius cer
tatum tamen alter alteram
ante cedere cupiens et pre
venire desiderans ad salu
tandas deosculandasque sancte

reliquias pessimam indiabilem
et pilosam plurimum sustinebant
¶ Vox exultationis et salutis
audiebatur in templo. Decanta
bant enim dulcisono melodie
gloriam in altissimis deo non solum
viri et femine seculares ac reli
giose persone sed etiam sonitus
organorum laudes domini resona
bant quibus fidelium corda ex
citabantur ad devotionem et ad leti
tiam spiritualem. ¶ Floribus ad
ornati stantes et die noctuque
ardentes per plura loca ecclesie cerei
decorabant continue lumine domum
dei. Spatii vero delectamento in
tuentium oculos demulcebat
quarundam ardentium cande
larum artificiosus ascensus et
descensus que quibusdam spe
ris volubilibus in aere pen
dentes ad yentes sursum de
orsumque mote secundum aptatio
nem opificis stellas in firma
mento erraticas simulabant.
Et bene divina ordinatione fac
tum est ut huiusmodi lumina eius
decorarent sollempnia que dum

viveret excelestium spectatrice
luminum crebro exurgebat
ut supra dictum est in admirationem
et iubilum et accendebatur
ad amorem divinum. ¶ Aura
quoque atque celi dispositio quo
dam hylaritate illi iocundite
festivitate alludere videbatur.
Tanta tempus tunc erat sere
nitas et ventorum inclusio in
thesauris domini ut pre multitu
dine homines hinc inde per
nemora seu campestria in
sub divo manentes aeris mag
na puritate gauderent. Nam
et ea que ad dei laudem et
beate Hedwigis honorem
attendant lumina festivi
tatem illam in qua sanctum
eius transferebatur corpus seu
sollempnitas translationis eius
dem corporis agebatur decora
re volentes nullo a flamine
venti ardoris sui impedimen
ta senserunt. Is qui teste
scriptura concordiam facit in
sublimibus est hec magnalia
operatus. Cuius gloria non

solum supponam verum etiam in celorum
hominum saltem corda ad tantam huic
fuit tranquillitatem disposita ut
in egressione tam magna con-
tingit frequencius non occasus
nec voluntatis aliquis sit inventus
Et dignum utique fuit et congruum
ut personis qui ad celebrandum
eius festivitatem convenerant
que mortuos suscitabat :
dolia et languores curabat
ipsius intercedentibus meritis
cum salute et gaudio ad propria
remearet Cuius vera exvi-
ta et miraculis precedentibus
examinatoriamque sedis apostolice
iam luce clarius innotuit et in-
notescit fidelibus eam vere esse
sanctam et angelis sociatam
multi adhuc ad eius basili-
cam properant venerantes eam
adorantes ut ipsius adiuti
suffragiis gratiam inveniant
apud deum Ora quoque pro nobis
supplicationibus tuis obtine hedwi-
gis ut dominus deus noster qui te
ad eternam suscepit gloriam
nos post presentis vite miseri-
am ad societatem transferat
angelorum qui vivit et reg-
nat per omnia secula seculorum amen

Hii sunt quidam nobiles arbor[is] ... quos ... et de quibus ... procedit

Sextus

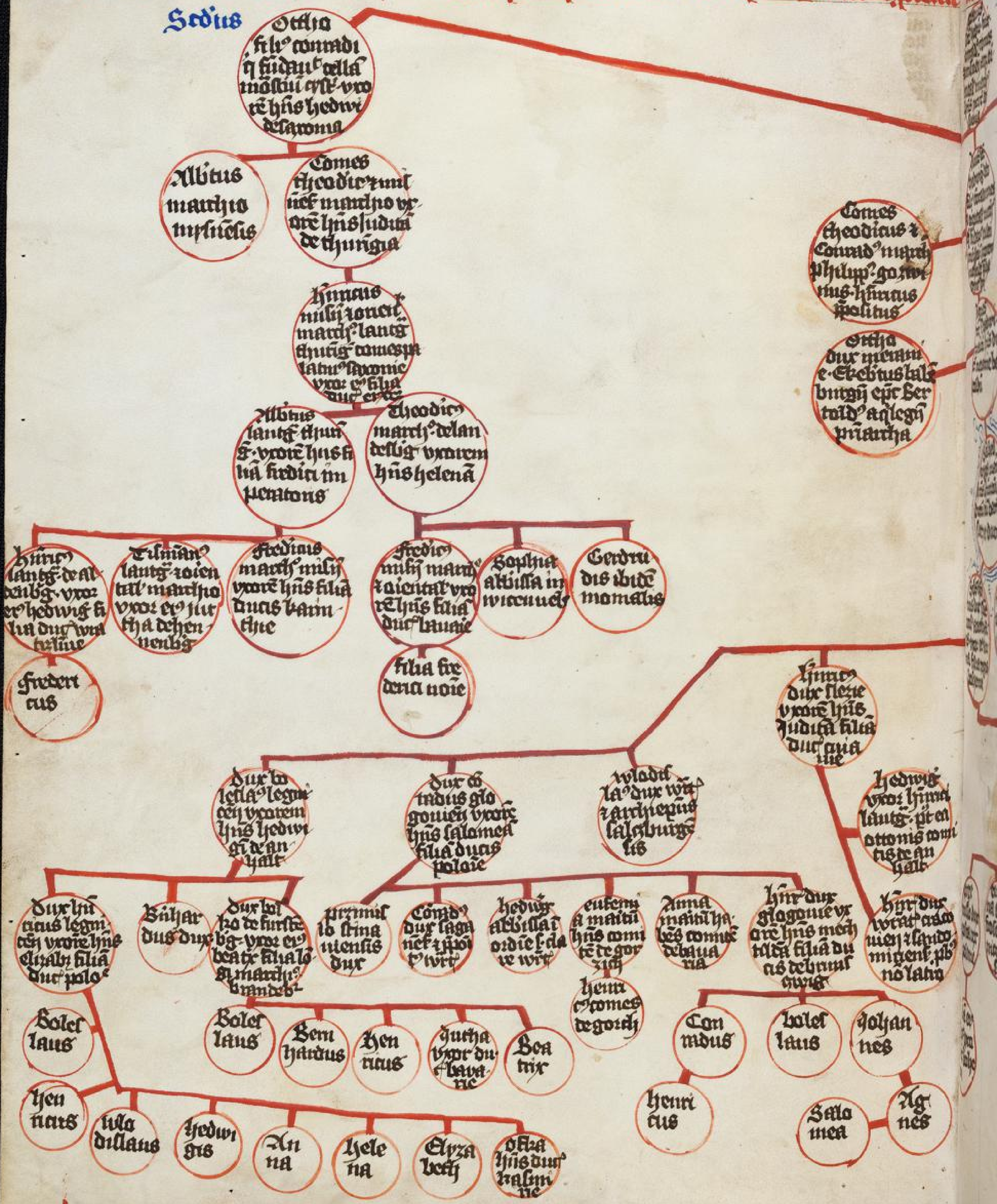

Flos ille pulcrum beate hedwigis fructibus graciosis venustatus ut patet in sequentibus

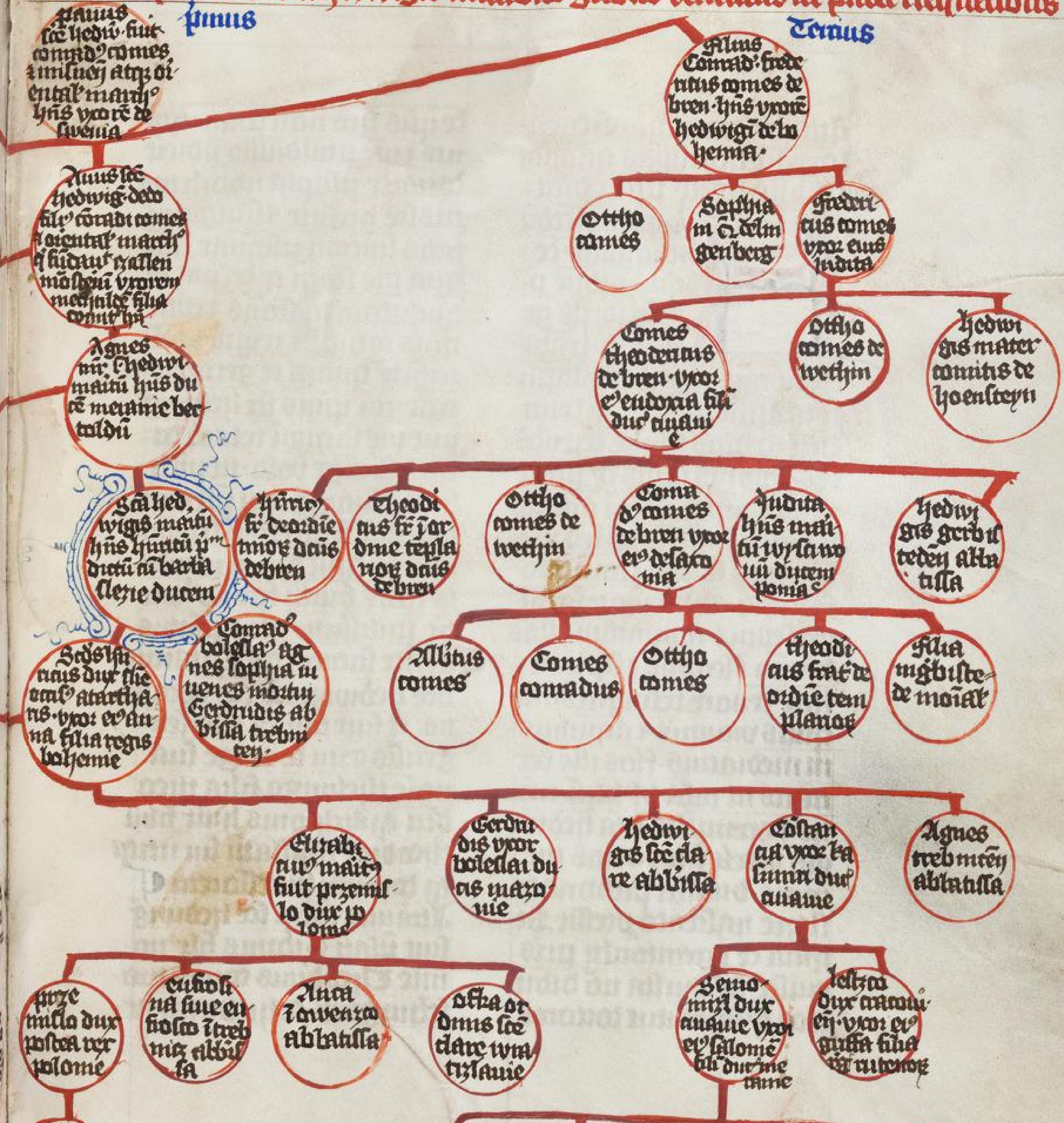

Incipit tractatus Genea-
logie sancte hedwigis quondam
ducisse slezie. primo dicat.

Ad cognoscendum
aliqualiter de
qua radice pro-
cessit stirps ge-
nerosa beate
hedwigis, progenies multipli-
cata. hinc inde tamquam deno-
bili arboris stipite depende-
tes. quorum ipsius quos pluri-
mos ramos non quasi ignobi-
les aut superfluos. sed pro
legencium forsan precavendo
fastidio. abbreviacionis cul-
tro sepius amputavi. illos
tantummodo in lectione et scripture
huius tenore relinquens. inter
quos vicinius et a quibus
immediacius. flos ille ver-
nans ut rosa vel lilium. mun-
dicie et exemplis beata hedwi-
gis videlicet filia ducis me-
ranie. ducissa patronaque
slezie nascendo processit. Sed
quia de progenitoribus patris
eiusdem sancte multa non didici
propterea quod scripta aut doctores

de ipsis habere non potui. qui-
nis in ipse parcendum predicit
de valde propria nobilitatis ma-
tris sancte prefate consanguini-
tatis lineam prosequar in ali-
qua parte secundum quod descripta in
quibusdam hystoriis et anti-
quis cronicalibus reperi. Pos-
teritatem quoque et germen
egregium ipsius sancte hedwigis
per me signatum relacio do-
cuit. subiungere volo. ut presenti-
bus et futuris qui presencia
legerint innotescat. si igno-
raverint quia decoro iocundo-
que libore fructu fecundus ex-
titit pulcherrimus flos prefatus

Deinde sciendum quod Atavus
beate hedwigis Dedo vocaba-
tur et fuit comes Mersebur-
gensis Qui de coniuge sua
nomine Thiedburga filia theo-
derici Marchionis habuit filium
theodricum appellatum sui utique
dominii successorem.

Atavus itaque sancte hedwigis
fuit prefati Dedonis filius no-
mine Theodricus comes me-
sebungensis. de hilburch at-

qz de sulselix dñs · qui de
methtilda coniuge sua Eke
hardi marchionis filia ha
buit dedonē marchionem
et Thimonē & alios plures
filios comites De quibus
p successionē generis mar
chiones & alij multi nobiles
processerūt ¶ Atavus aūt sancte
hedwigis fuit Thimo Co
mes filius supradicti theodi
ci · qui de sua coniuge sua fili
duas de northeim hūit fi
liū dedonē qui claustrū ca
nonicorū regularium incho
auit i monte sereno & Con
radū qui illud consumauit
i honore beati petri apostoli
¶ Proavus aūt btē hedwi
gis fuit p̄dc̄is Conradus
comes prefati thimonis
filius Quē lotharius siue
leutherius imp̄ator constitu
it Misnēs & orientalē q̄
lusatia dr̄ marchionem
Qui eciā de coniuge sua lu
carda filia cuiusdaz alberti
nobilissimi viri de Suevia
hūit filios sex & totidē fili
as Quorū oim diffusas p
pagacōnes obmittens tri
um solūmodo filiorū p̄dicti
Conradi marchionis vide
licet ottonis friderici dedo
nis generationes subiungo ¶ Ot
to namqz misnensis mar
chio qui fundauit cellam
cisterciensis ordinis monas
terium hūit · hedwigim alberti
marchionis de saxonia co
niugē · de qua hūit albertū
marchionē misnēsem & the
odericū comitē filios ¶ Mor
tuo aūt marchione alberto
theodricus frater eius comes
dominum prius scz marchi
am misnensem obtinuit ·
ducens uxorem Juditam fi
liam hermāni lantgrauij
thuringie · & hūit ex ea hen
ricū qui misnensis & orienta
lis marchio comesqz pala
tinus saxonie · & lantgrauius
thuringie fuit Iste henric(us)
uxorē hūit filiam ducis
austrie de qua nati sūt ei
duo filij · albertus lantgrauius
thuringie · & theodricus mar

chio de landesberg ¶ Albertus
duxit uxorem filiam Fredici
secundi imperatoris De qua habuit
tres filios. henricum Fredicum
thyzmannum ¶ Henricus dux-
it Edwigim filiam Henrici
tercij ducis Slezie ex qua
habuit filium Fredicum ¶ Fredicus
duxit uxorem filiam ducis
Karinthie sororem regine
almanie ¶ Thyzmannus
lantgravius & orientalis
marchio duxit uxorem
Juttam filiam Bertholdi co-
mitis de hennenberg ¶ The-
odricus autem marchio de
landesbergh henrici prefati
marchionis filius. habens
uxorem helenam filiam Johannis
marchionis brandenburgensis
& habuit ex ea filium Fredicum
misnensem & orientalem mar-
chionem Cui nupsit filia
henrici ducis Bawarie ¶
¶ Habuit quoque idem theodricus
marchio de landisberg du-
as filias scilicet Sophiam prius
ducis Conradi glogouiensis
uxorem. postmodum in wizen-

uels monasterio quam mater
eiusdem Sophie construxit ab-
batissa sororum ordinis sancte
Clare. et Gerdrudim in eodem
monasterio monialem ¶ De
secundo filio supradicti marchio-
nis Conradi proavi sancte
hedwigis Fredico comite
de bren. & de hedwiga uxore
ipsius filia dipoldi patrui
adalberti natus est Otto co-
mes & sophia Que de linge-
burgensis abbatissa. & Fredicus
comes qui duxit uxorem
Juditam filiam Fredici comi-
tis de Cygenhagen. sororis her-
manni lantgravii thuringie
De qua habuit Ottonem comi-
tem de wethin. Theodricum
comitem de bren. & hedwigim
matrem henrici comitis de
hoinstein ¶ Iste theodricus
vltimo positus comes de bren.
duxit uxorem eudoxiam fi-
liam Conradi ducis Cuia-
vie & mazovie. De qua habuit
quatuor filias Ottonem Con-
radum Theodricum Henricum
& duas filias Juttam quam

duxit Mistiwino dux po-
marie et hedwigim gerbes-
tedensem abbatissam ¶ Primus
filius otto fuit comes de
wichin Secundus conradus
comes fuit debren Qui du-
cens uxorem elizabeth filiam
alberti ducis saxonie genuit
ex ea albertum Conradum Otto-
nem comites et theodricum
fratrem ordinis milicie templi
Tercius filius theodricus theodri-
cus fuit similiter frater in su-
pradicto ordine templariorum
Quartus filius henricus fuit
frater professus ordinem fratrum
minorum ad quem se contulit re-
licta canonia maioris ec-
clesie magdeburgensis Quem
dominus papa martinus quartus
in ordine predicto commorantem
wratizlavie dedit in archiepiscopum
gneznensis ecclesie Sed ipse hanc
suscipere dignitatem pro viribus
recusavit. ymmo ut absol-
veretur a ... adcuriam
romanam personaliter labora-
vit ¶ Supradicti filii theodri-
ci comitis debren fuerunt

consanguinei beate hedwigis
in suo gradu ¶ Avus autem
sancte hedwigis fuit dedo co-
mes orientalis marchio
et dominus de groyz filius supradicti
marchionis conradi ¶ Iste
dedo ... uxorem mech-
tildem filiam comitis gozwi-
ni de hoenestig. genuit ex ea
conradum marchionem Qui
duxit uxorem elizabeth fili-
am mesekonis ducis polo-
nie De qua nate sunt ei due
filie Una mechtildis quam
accepit uxorem albertus mar-
chio brandeburgensis Alia
vocabatur agnes quam duxit
henricus comes palatinus
frater ottonis quarti
imperatoris ¶ Habuit quoque
prefatus dedo filiam nomine
agnetem de qua nata est
beata hedwigis Fundavit
eciam dictus dedo marchio
avus sancte hedwigis mo-
nasterium canonicorum regu-
larium quod Zellen vocatur. et
obiit anno domini Mº. Cº. XXº.
Bertoldus autem dux mera-

nie accepit uxorem eam
dictam Agnetem filiam Dedonis
predicti marchionis. De qua
nati sunt Otto dux Mera-
nie, marchio de Ysterich
qui eciam de Andasse dicitur.
Ekbertus Babenburgensis
episcopus et Bertoldus patriarcha
Aquilegensis. Habuit quoque tres
filias, quarum una nupsit
regi Francie, alia regi Un-
garie, scilicet mater sancte Eliza-
beth. Tercia Henrico duci Po-
lonie, que nunc est sancta Hed-
wigis. Ad cuius sancte posteri-
tatem dissendum procedentes
¶ Primo nobis considerandum
dum quod pater sancte Hedwigis
fuit supradictus Bertoldus
Meranie dux Badensis
marchio et comes Tyrolen-
sis ¶ Mater vero eiusdem sancte
Hedwigis fuit domina Ag-
nes prefata, iam supradicti De-
donis marchionis filia. Ex
Henrico primo duci Slezie
dicto cum barba coniugio co-
pulata, genuit tres fi-
lios Bolezlaum, Conradum

Henricum et tres filias Agne-
tem, Sophiam, Gerdrudim,
omnibus aliis in iuventute
defunctis, solus remansit
Henricus patris successor in
dominio, et filia Gerdrudis
in Trebnicensi monasterio
abbatissa, quod pater eius dux
Henricus construxit ¶ Hen-
ricus autem predictus sancte
Hedwigis filius duxit
uxorem dominam Annam
Primizli regis Bohemie et
Constancie filie regis Unga-
rie filiam ¶ Que domina
Anna genuit quatuor fili-
os Bolezlaum, Henricum, Con-
radum, Wladizlaum, et quin-
que filias Hedwigim, Ag-
netem, Constanciam, Eliza-
beth et Gerdrudim ¶ Dux
vero Henricus secundus sancte Hed-
wigis filius occisus fuit
a Tartaris anno domini M°
CC° XLI° quinto idus Aprilis
sepultus Wratizlavie in choro
fratrum minorum ¶ Bolez-
laus autem primus filius
ducis Henrici filii sancte Hed-

wigis dux fuit slezie et do
minus legnicensis ¶ Qui du
cens uxorem hedwigim filiam
henrici comitis de anhalt
habuit ex ea filios tres hen
ricum · bolkonem · bernhardum ·
Et tres filias Agnetem hed
wigim · et annam siue an
nam ¶ Henricus primus
filius ducis bolezlai fuit
dux slezie et dominus legnicensis
Qui duxit uxorem eliza
beth filiam ducis poloni
e et domini kalicensis · de qua ha
buit tres filios Bolezlaum
henricum et wlodislaum · et
quinque filias · hedwigim
que nupsit marchioni
brandeburgensi · quo mor
tuo intrauit wratislavie
ordinem sancte clare · Annam
et elizabeth que ibidem in
eodem ordine sunt locate
Elenam que in gneznensi
ciuitate ciuitatem suam do
minam iolentam ad claus
trum prefati ordinis est se
cuta · et eufemiam quam
duxit otto dux et comes

karinthie in uxorem ¶
Bolko secundus filius ducis
bolezlai dux slezie et dominus
de wrstenberg fuit · habens
coniugem beatricem filiam
ottonis longi marchio
nis brandeburgensis de qua
habuit tres filios Bolkonem
henricum et bernhardum · et
duas filias · unam Juttam
quam duxit stephanus dux
bauarie · et beatricem quam
in strelin claustro quod ipse
dux fundauit et dotauit
in honore sancte clare collo
care disposuit ad domino fa
mulandum ¶ Bernhardus
tercius filius ducis bolezlai
absque liberis est defunctus
¶ Prima filia ducis boles
lai agnes nupsit ulrico
comiti de wirthenberch
Secunda filia eiusdem ducis ·
hedwigis nupsit Conra
do duci mazouiensi Tercia
filia prefati ducis conradi
Anna siue anna fuit in
trebnicensi monasterio
monialis et ibidem abbatissa ·

¶ Henricus tercius filius ducis
henrici filii sancte hedwigis ·
filius dux slezie fuit et dominus
wratizlauie habens coniugem iutittam
filiam conradi ducis ¶ Cuiauie
et masouie · Germania domine
eufemie supradicte matris fratris
henrici de biten · et fratrum ipsius
de qua nati sunt · henricus et
hedwigis ¶ Henricus fuit
dux slezie et dominus wratizlauiensis
dux etiam cracouie et Sando
mirie et dominus glaczensis · qui dicitur
hodie henricus quartus dux
probus · et habuit coniugem dominam
mechtildim filiam ottonis
longi marchionis brandenbur
gensis ¶ Mortuusque est absque liberis
et sepultus wratizlauie in ecclesia ca
nonicorum quam ipse in honore
sancte crucis ¶ Hedwigis nupsit
henrico filio alberti lantgra
uii thuringie nato de filia fre
derici imperatoris et habuit filium
fredericum ut supradictum est ¶
Mortuo vero marito ipsa hed
wigis duxit ottonem pinguem
comitem de anhalt et dominum
ascanie et habuit filios et filias

¶ Alii filii prefati ducis henri
ci tres sunt omnes in iuuen
tute defuncti ¶ Conradus
tercius henrici secundi filii sancte
hedwigis filius dux slezie
fuit · et dominus glogouiensis
habens coniugem salomeam fi
liam ducis wlodizlai du
cis tocius maioris polonie
de qua habuit tres filios scilicet
henricum premkonem siue
primislum et conradum Et
tres filias Annam eufemi
am et hedwigim ¶ Primus
filius henricus dux slezie
et dominus glogouie · habens vx
orem mechtildim filiam
alberti ducis de brunswik
habuit filios scilicet henricum ·
conradum · boleslaum · iohannem
et filias · agnetem et salome
meam ¶ Secundus filius con
radi primislo siue przem
ko fuit dux slezie et dominus
stinauiensis · interemptus in
prelio ac mortuus sine li
beris ¶ Tercius filius conradi
dux slezie fuit et dominus Sa
ganensis et prepositus in maio-

ri etiā wratizlē ¶ Prima
p̄dicti ducis conradi filia
dn̄a anna· nupsit lodwi
co comiti palatino reni
⁊ duci bawarie ¶ Secūda fi
lia eufemia nupsit comi
ti de goricz· ⁊ hūit filiū he
ricū comitē goricieñ ¶ Ter
cia filia hedwigis in mo
nasterio ordinis scē Clare
extitit abbatissa· ¶ Wlodis
laus qui wlodko dicebat
quartus ducis henrici fi
lii scē hedwigis filius fuit
dux slezie ⁊ dn̄s wratzlie
atqȝ archiepūs salczburgeñ
in qua etiā mortuus est
sepultus ¶ Expleto trac
tatu de filiis ducis henrici
filii scē hedwigis o cali ca
tharitatis· sequit̄ de filiab⁹
¶ Prima filia ipsius secūdi he
nrici ducis fuit hedwigis
wratzlē abbatissa in ordine
scē clare ¶ Secūda filia duc
eiusdē fuit agnes abbatissa
in monasterio trebnicensi
que ut supra dictum annis ipsius
dux heinric⁹ p̄m⁹ dcis

cū barba fundauit ac sol
lempniter ꝯsumauit ¶ Ter
cia filia ducis duc henrici
secūdi filii scē hedwig Ger
drudis nupsit boleslao
duci mazouie sȝ liberis ca
ruit ¶ Quarta filia dicti
henrici elizabeth nupsit
przemislao duci polonie
⁊ dn̄o posnamieñ· de qua
hūit filiū noīe przemislo
ducē· postea regē polonie
⁊ q̄tuor filias· constanci
am· que postea nupsit co
rado marchioni brandeb
gensi ⁊ pepit filiū iohem
cū hoscam in trebnicz ab
batissā· annā in oneczko
abbatissam· eufemiā sāc
o scam wratzlie in ordine
scē clare defunctam ¶ Qu
ntam filiā eiusdē ducis sȝ
constanciā accepit ꝯiugē
kasimirus dux cuiauie
filius conradi ducis cuiaui
e ⁊ mazouie· ⁊ hūit pex
duos filios· lestkonē et
semowitzlonē q diminu
tiue simasco vocabatur

Primus filius kasimiri du-
cis lestko fuit dux siradien-
et lanciciensis atque cuia-
uiensis habens uxorem filiam
ratzlai ducis ruzie. Secundus
filius ducis kasimiri semo-
mizl. fuit dux cuiauie ha-
bens coniugem salomeam filiam
ducis pomeranie. de qua habuit
tres filios ducem cuiauien-
lestkonem. przemislonem. ka-
simirum. Et duas filias do-
minam phenennam regis
vngarie coniugem et dominam con-
stanciam in trebnicensi mo-
nasterio abbatissam. Prima
filia ducis boleslai agnes
nupsit vlrico comiti de
wirtemberg. **Sequitur legen-
da minor de vita beate
hedwigis quondam ducisse sle-**

Lux lucis et fons
luminis pater de
celis deus obte-
nebratum viciis
mundum illustrauit nouo
quodam splendore glorie sue.
dum diebus istis nouissimis be-
atam hedwigim virtutibus
et miraculorum prodigiis radi-
antem fecit quasi stellam
matutinam in medio nebu-
le apparere. Que ducis me-
ranie filia. matrem habens de
marchionum orientalium
prosapia generosam. nobili-
tate virtutum magnificenci-
am natalium transcendebat.
Gracia namque sibi opi-
tulante diuina. in sua
iuuentute vixit honestis-
sime. dans operam dili-
gentem. ad conseruandam
cordis et corporis puritatem.
Etatis enim sue anno du-
odecimo. per coniugale vin-
culum nobili viro heynri-
co cognomento cum barba
duci polonie et slezie alli-
gata. leges atque iura sol-
licite custodiebat matri-
monii. et tamen studium et
amorem deseruit continenci-
e ita quod statim ut se sen-
sit concepisse. marito deui-
tabat consorcium. usque post
puerperium et tunc purifica-
cionis completum. Aliis quoque

temporibus sex aut octo quan-
do ebdomadibus abstinebat
a carnis illecebris. Cuius
marito quo ad thalamum
iungeretur. Quadragesime et
adventus domini quatuor tem-
pora et dominicos dies. vigi-
lias ac festa sanctorum. atque
ferias sextas venerabatur
et honorabat servabat pu-
dicicie cultu. sic ut carnis
tue petulanciam et volup-
tatem penitus devitaret.
Tandem marito suo auxili-
ante deo salutari induxit
consilio. ut una secum in ma-
nu episcopi perpetuam voverent
continenciam. et hanc annis
fere triginta postmodum
viventes pariter servaverunt.
Ne vero alicuius sinistre
opinionis caligine ob-
scuraretur ipsius continencie
pulcritudo. illis omnibus
annis quibus quasi ad thoro
separata permansit. ipsi non
loquebatur marito. nisi pro
utili et necessaria causa. et
hoc in ecclesia vel in alio publico

loco. et honestis pluribus
personis presentibus. licet eum
decumbentem vellet visi-
tare. ut etiam ad grabatum
decumbentis accedere. absque
comitiva decenti. Ad
amorem quoque castitatis
cuius ipsa fuit amatrix ce-
terasque provocat verbo et exemplo
atque universas invitabat.
Unicam enim quam habebat
superstitem filiam. cum multis
virginibus et feminis in monas-
terio clausit reclusorio. ad
carnis et spiritus mundiciam.
perpetuam perhenniter conservandam

De humilitate ipsius

Et quia teste scriptura
quanto castior fuit homo
tanto humilior esse debet.
cum virtutum et precipue castita-
tis decor et custos sit vera hu-
militas. hec dei famula hu-
miliabat se in omnibus. Ves-
tes quoque scarleticas et seri-
cos pannos alia quoque
ornamenta superflua. quibus
superviacue decorari solent
femine. mundo et hominibus

placere volentes. non de-
ferebat etiam tempore iuuen-
tutis. licet alias tunc
satis honesto. sibique pro
illo statu competenti
uteretur amictu. Proue-
ctiorem vero perueniens ad
etatem. griseum portauit
simpliciter indumentum.
paruipendens omnem
ornatum seculi et exterioris
hominis cultum. ut in inte-
riori homine soli deo pla-
ceret. humilesque christi et minis-
tros ipsius humillime. possetque
per humilitatem aliqua-
liter vestigia imitari. Pe-
des quapropter sepius ab-
luit egenorum. tergens et
deosculans eos. Et non
solum pedibus et manibus
pauperum. sed etiam locis
in quibus siue ipsi siue a-
lii religiosi steterant aut
sederant. oscula imprime-
bat. Et ut liberius in hu-
militate posset domino fa-
mulari. delicata multitu-
dine seruientium. se a-
pud trebnicense monas-
terium cum pauca familia
recollegit. ibique faciens
mansionem. humilitatis am-
mirandum exercuit studium.
In quo etiam studio profe-
cit intantum. ut illa que
quodammodo videbantur
abhominabilia. et ideo dif-
ficilia ad agendum. ipsa in
feruido et humili spiritu faciliter
actitaret. Frequentius enim
accedebat ad aquam in qua
sorores pedes mundificaue-
rant. et lauabat oculos su-
os. quandoque etiam totum ca-
put et collum abluebat. Sic-
que sororibus congregatis ad
mensam vel alio tempore conuenie-
ntibus in choro. stallos et
sedes in choro omnes. sin-
gulosque passus in gradu
vergente ad dormitorium
et scabellos coram lectis de-
positos. manutergia et vir-
gas discipline. et res alias
quibus in locis publicis v-
tebantur sorores. deoscula-
batur flexis genibus reuerenter.

Et ubi maiores videbat
sordes egritudinis in ma-
nibus quibus excreverant do-
mine in monasterio man-
soriorum oscula imprime-
bat. ex humilitate magna
in earum compassione indig-
nam se reputans pecca-
tricem. Dum quadam vice
per chorum transiens in cir-
cuitu deo sacrata fuisset
sedilia. et reversa ad altare
se in oratione stravisset vox
de cruce intonuit dicens
Tua iam est oratio exau-
dita. Cibum nolebat acci-
pere. antequam clericis ge-
nibus cibos pauperibus
ministrasset. Preterea nec
potum sumebat. priusquam
de ipsius poculo ille bi-
bisset. qui inter pauperes
coram ea discumbentes.
magis erat deformis.
Sepe ab illis quibus lau-
tam ministrabat elemosi-
nam. per infirmos pro a-
more dei fragmento ci-
clam accipiebat elemo-
sinam. De minutiis a men-
sa sororum vel monachorum
pro pauperibus congregatis
dum aliquid latenter accipe-
potuit. pro deliciosis hoc
sibi ferculis reservavit. id
cibum esse reputans an-
gelorum. de quo manduca-
verunt domino fruentes

De paciencia eius

Paciencie disciplinam
que humilitatis consortem
patrem perfecte didicerat. quod
in turbationis eventibus
cordis tranquillitatem non
deseruit. nec ab ore ipsius
responsio mollis et verbum
dulce recessit ut probari
sufficit exemplo nobis que ho-
mines non inimicos pacien-
cia maxime consueverunt
turbare mors videlicet ami-
corum et perdicio rerum. Marti-
namque sui obitum et mortem
filij sui a tartharis occisi-
dum multi quasi inconso-
labiliter deplorarent. inter
lugentes virili animo et
siccis manens oculis consola-

batur illos · a quibus ipsa
potius debuisset accepisse con
solatoria · ubi cum tam vehe
menti tristicia · pro amissione
carorum · Hec autem agebat spi
ritu domini confortata · Ad relinquen
dum exemplum fortitudinis tam
presentibus et futuris · Unus
quoque de seruientibus suis ·
plures ciphos argenteos
quibus ipsa propinari facie
bat hospitibus perdidit Cui
tantummodo dixit · in spiritu
leuitatis · Vade quere si for
te inuenire valeas vasa per
negligenciam factam
perdita Quando sibi occur
rebant aut irritabantur ei
aliqua tristicia · non minui
tur resonabat nec prome
bat querimoniam sed di
cebat · Voluntas domini com
pleatur in nobis · Dampna e
tiam offensione molesta
non fuit · nec in inuectiuis
illius verbis grauabatur · sed
dixit pacifice Quare hoc
fecisti? Deus tibi indulge
at · Sic mens eius ubi co

sita · corde tracto conaba
tur continue · paciencia
conseruare de austeritate vite

Sciens quoque famu
la dei quod illi la
pides viui in edificio celes
tis iherusalem collocan
di · expoliri debent in hoc
mundo tunsionibus et pressu
ris · et quod per multas tribu
laciones oportet transire
ad illam supernam gloriam
totam se aquis passio
num exposuit · corpusque su
um absque compassione
multis ingenti castigacio
num flagellis attriuit · Ma
cerauit enim se ieiuniis et
abstinenciis cottidie a
deo magis quod multi
mirabantur · quomodo fe
mina tam debilis et deli
cata · poterat huiusmodi o
ciamina sustinere · Absti
nuit namque pluribus
annis a cibis carnalibus
· nec piscibus nec lacticini
is vtebatur nisi diebus
dominicis · aut in festiuitatibus

magnus Panē & aquā
comedebat sepissime · pre
cipue feria sexta & in scōrum
vigilijs Alijs quoque tem
poribus pane grosso · et
arido et cenita sive pulme
to De vino quid dicatur
nō inuenio · cum aqua de
cocta frequent' utens · cer
uisiam bibēt vix infestis
Subtus ad carnē durum
ferebat ciliciū · et lumbos
zona de pilis equorum cō
ta stringebat in tantum
ut ex tali tortura · exulce
retur caro ipsius Una tm̄
modo tunica · et pallio
simplici tecta sine pellib'
et pelliceo · nudis semper
pedib; incedebat hyeme
& estate Et quia sibi ulla
tenus condescendit · qui
ī frigore & in algoribus
nimis · talit' seminuda p
cederet ad ecclesiam · sepe
tota gelida videbatur · & de
scissuris pedū ac manuū
eius · cruoris stillicidia p
ruperunt Sed quia celes-
tem flammā interius p
desideriū attingit · frigus il
lud externus tollerare sa
tis facile sibi fuit · ut pa
tet ex eo · quod quadā vice
hyemali tpe dū in nuda
humo nudatis more so
lito plantis stans diuti
us · diuinis intenderet
laudib; · famula ipsam ex
pectans multū in frigida
ta · sibi de necessitate coge
batur edicere · quod frig'
non posset amplius sus
tinere Cedens ergo ad p
tem pedissequā ad locū
in quo steterat ipsa stare
precepit Quod dū fecisset ·
mirabilem cito sensit calo
rem · ut feruore estuans ī
spiritu domine · virtute
mirifica · efficaciter hiret
in carne ancille Non in
mollioribus culcitris aut
puluinarib; · sed in sacco
de paleis · ut sup ligneas
tabulas · post longas o
racionū vigilias quies
cebat admodū · n forte

silicio super carnem posito aliquando corpusculum debile quietis gratia releuaret. Atrocibus disciplinis carnes corporis sui lacerauit noctibus singulis. nec contenta plagis quibus se affligebat manibus proprijs quin eciam sepe usque ad effusionem sanguinis a quibusdam sibi familiaribus dominabus se faceret verberari. Tot et tantis genuflexionibus sua contriuerat genua ut quidam globi pugnis equales de eisdem genuum carnibus exurgentes ipsis genibus adhererent. De deuocione

Afflictione asti[n]dua mortificacionis carnis discrecione tamen preuia quanto se iugulabat attencius tanto magis se iugare spiritus et perfecti gracie sumebat. deuocionis quoque ac diuini amoris incendium in ea suscitabat hundanaus in

crementum. Ferebatur namque sepius tam ardenti desiderio sursum et agebatur in deum ut effecta insensibilis que circa ipsam erant non aduerteret. donec superna dulcedine in quantum deus tribuit degustata tandem ad exteriorum sensuum usum rediret. Et quia suauitatem illam dulcem super mel et fauum cordis palato degustare consueuerat. non diebus neque noctibus a colloquijs diuinis et oracione cessabat. ut vel iam oblata sibi adeo valeret deuocionis dulcore diuinus perfrui. vel noui saporis dulcedine mereretur inbui diccionibus diuinis perueniret. Ne autem familiaritatis sue archanum illi cum deo commune et deuocionis eius exercicium posset ab assistentibus aut perpendi vel aliquis aliter impediri ad commodiora loca quietat solitaria et vel orans in ecclesia sub pariete

cum se ab omnibus oculis ab
intuencium occultis · quantum
potuit occultavit · Saepius
per gemitus et suspiria vi
divini amoris excitata ·
secretum eius saepius prode
batur. Lacrimarum namque pro
fluvijs ipsius perfundebantur
maxille · et facies eius ex
castigacionibus nimias at
tenuata macie et obducta
pallore · quasi in vultum
quandoque mutabatur an
gelicum · dum ei dilectus inter
ne consolacionis gratia dulci
ter arridebat. Cottidieque
mane venisset ad ecclesiam ·
ab inde tamen alijs receden
tibus non recessit nisi post
meridiem · dum circa horam
vesperarum · sumere volebat
corporis alimentum. Sicut
quidam delectantur in epulis
et querunt sapores in varijs
corporalibus cibis et poculis ·
sic ipsa · et multo amplius
delectabatur in ymnis et
psalmis · atque spiritualibus
canticis · et genuflexionibus

et prostracione totius corpo
ris dum supplex deum ex
orabat. Et hoc praecipue sibi
magnas reputavit delici
as · quando videre et audire
potuit plures missas · pro
eo quod tunc in altari oculis
fidei cerneret · et delectabiliter
pasceret faucibus mentis · illud
magnificum et delicatissimum
ferculum · immaculatum videlicet
agnum · in cruce pro omnibus
ymmolatum. Pari amore
venerabatur et remunerabat
presbiteros · honorabatque
plurimum omnem clerum. Cul
tum quoque divinum decora
bat · promovitque multis et
nobilibus ornamentis

De operibus pietatis ·

Quemadmodum men
tis devocione semper tendebat
in deum · ita benefica pietate
inclinabat se ad proximum ·
liberaliter indigentibus ele
mosinas tribuendo · quia
et collegijs et religiosis per
sonis · intra vel extra mo
nasteria commorantibus ·

viduis et pupillis · infir
mis et debilibus · leprosis
et reclusis in vinculis et
in carceribus · pregnanti
bus quoque et nutrientibus
parvulos feminis indigen
tibus · subvencionis be
neficia impendebat Et uni
versaliter nemine ad se pro
auxilio veniente · inncon
solatum abire permisit · Vn
decunque pergebat · ipsam
velut matrem suam · pau
peres sequebantur · Infirmos
et vinculatos aut perso
naliter aut per suos nun
cios · eis mittendo neces
saria visitavit · eos quoque
qui ducebantur ad mortem
sepius eruit Captivos
quoque et detentos pro quibus
cumque causis · aut ere a
lieno oppressos et vexatos
a iudicibus · tam prece
quam precio liberavit · In
tantum itaque pietatis
dispensavit de bonis suis
non solum tribuendo pau
peribus · sed etiam sibi cen

sum detentibus relax
ando ut de magnis red
ditibus quos habebat
vir eius plus ac familie
sue necessitantibus pars
modica remaneret Et
dum sibi sua deficerent ita
quod non posset opus
misericordie adimplere
maritum suum ut pro ea
satisfaceret · et relevaret in
digencias pauperum indu
cebat Coram ea semper
xii · ad minus discum
bebant mendici quibus
sibi posita fercula melio
ra · cum meliori poculo trans
mittebat Ipsa namque abs
tinens ab epulis · in cari
tate lautis reficiebat ali
mentis viscera egenorum
Sed quia ipsos multitu
dine ante mensam suam
locare non erat expediens
generalem habebat coquinam ·
de qua ministrabantur alimen
ta illis pauperibus qui eius
curiam sequebantur · et
quibus ipsa solebat in lo

80 Bl. 30×22,5 cm.

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

30 × 22,5 cm.

BADISCHE
LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg